

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ
ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Biblioteca Centrală
Regională

Nr. 9 (197)

Anul VIII
28 februarie 1958

La cămin (vezi re-
portajul din pag.
13-14-15).

Fotografiile de
E. IAROVICI

TOT ENTUZIASMUL TINEREȚII- CAUZEI SOCIALISMULUI!

Tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, la tribuna celei de-a doua Conferințe Naționale a Uniunii Asociațiilor Studenților din R.P.R.

Duminică, 22 februarie a.e., a avut loc ședința de închidere a celei de-a doua Conferințe Naționale a Uniunii Asociațiilor Studenților. La ședință au participat membri ai C.C. al P.M.R. și ai guvernului, în frunte cu tovarășii Gh. Gheorghiu-Dej și Chivu Stoica.

Plenara Consiliului U.A.S.R. a ales ca președinte pe tov. Ion Iliescu și ca vicepreședinți pe tovarășii Stana Enache și Ion Geezi.

Cu prilejul ședinței de închidere, s-a dat citire declarației cu privire la colaborarea internațională a studenților în lupta pentru pace. În entuziasmul general, s-a adoptat o scrisoare către Comitetul Central al P.M.R. și Consiliul de Miniștri al R.P. Romîne.

„Asigurăm partidul și guvernul — se spune în scrisoare — Comitetul Central al partidului, în frunte cu tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, că vom dăruia tot entuziasmul tinereții, puterea noastră de muncă, toată priceperea, talentul și cunoștințele noastre cauzei mărețe a construirii socialismului în țara noastră, cauzei victoriei păcii”.

Cea de-a doua Conferință Națională a Uniunii Asociațiilor Studenților a exprimat încă o dată dragostea și atașamentul studențimii din țara noastră față de partid și guvern, precum și voința ei fermă de a merge pe drumul arătat de partid, spre triumful cauzei socialismului.

In pauză, participanții la Conferință citesc ultimele știri apărute în presă.

Tovarășii Gheorghe Gheorghiu-Dej, Chivu Stoica și alți conducători ai partidului și guvernului, în mijlocul participanților la Conferință.

Pentru pace și socialism, pentru partidul iubit, pentru încercările conducătorii ai clasei noastre muncitoare! Președintele (fotografia de sus), ca și delegații la Conferință (fotografia de jos) au manifestat îndelung, salutând prezența în mijlocul a reprezentanților C.C. al P.M.R. și ai guvernului R.P.R., în frunte cu tovarășii Gheorghe Gheorghiu-Dej și Chivu Stoica.

fața panoului: instantanee din timpul Conferinței.

SE POATE MAI MULTE

Reportaj-anchetă în două mari țesătorii

de F. URSEANU

Fotografii de Eugen IAROVICI și F. URSEANU.

Insemnările de mai jos, referitoare la lupta pentru reducerea prețului de cost, r fi putut purta și un alt titlu. Unul potrivit ar fi fost, desigur, „Oameni cu inițiativă”. Aceasta, cu toate că vă prezint prea puțin dintre inimoșii inițiatori care l-am la slăit și vă prezint mult mai puține inițiativ decât sînt în realitate. Și totuși am lăsat titlul pe care l-ați văzut. L-am lăsat, pentru că el reprezintă, de fapt, o concluzie. În materie de reducere a prețului de cost, întotdeauna se poate realiza mai mult, atunci cînd există entuziasm, eforturi și idei. La „Flamura Roșie” și „Teșitura”-iași condițiile acestea sînt îndeplinite. O arată la pînă rezultatele dobîndite pînă în prezent.

ANUL TRECUT LA „FLAMURA ROȘIE”

Acum, în '59, la țesătorii „Flamura Roșie” s-au încheiat și calculele contabile pentru anul care a trecut. Ce spun cifrele? Prețul de cost planificat, are trebuia să fie, conform angajamentelor, redus cu 2,92 la sută față de cel din 1957, a fost redus cu 3,22 la sută. În bani? Reducerea reprezintă o economie de 264.000 lei.

Am spus mai sus 2,92% și 3,22%. O diferență de 0,30%. Pare puțin și totuși e foarte mult. În materie de reducere a prețului de cost, contează și cea mai mică fracțiune. Acești trei și douăzeci și doi la sută reflectă

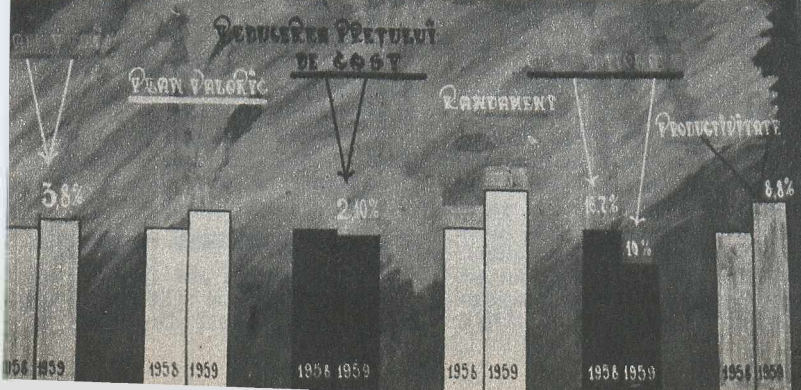
cu precizie de seismograf aspecte generale ale muncii entuziaste din fabrică.

— Prețul de cost va fi redus din nou, în '59! — mi-a împărțit directorul. Cu cît? Nu-i nici un secret: cu 2,10%. Cifra este afișată pe un uriaș panou. Sîntem în februarie, dar sînt sigur că, la sfîrșitul anului, cifra va fi depășită. Garanția? Noile măsuri tehnico-organizatorice, angajamentele muncitorilor de a ridica productivitatea cu 8,8%, de a reduce orele staționare cu încă 10%, de a face noi și noi economii...

Toate acestea sînt, însă problemele anului 1959. Întîlnirea noastră cu țesătorii de la „Fla-

Acestea-s sarcinile Fabricii „Flamura Roșie” pe anul 1959.

SARCINILE DE PLAN ALE ÎNTRÎPRINDERII NOASTRE RASATE DE PLENAR C.C. A P.M.R. DIN 26-28-NOV 1958

Această ramă a mașinii de urzit dă astăzi, grație inovației meșterului Petre Petrescu, o productivitate triplă.

mura Roșie” are, în primul rînd, în momentul de față, alt scop: să analizăm metodele folosite de ei pentru reducerea prețului de cost în anul ce s-a scurs. A acestui indice de mare importanță, „adevărat barometru ce înregistrează succesele și lipsurile activității diferitelor ramuri ale economiei naționale și ale întreprinderilor” — cum subliniază tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej în expunerea sa din noiembrie 1958.

Să dăm deci o raită printre sutele de războaie de țesut ale fabricii. O raită cu creionul în mînă și cu aparatul fotografic...

SUVEICA ALEARGĂ MAI IUTE...

Așa este, precum citiți în subtitlul de mai sus. Suveica, micuța răchetă din lemn, aleargă de la un capăt la altul al războiului de țesut de parcă s-ar lua la întrecere cu bolizii. Fuge mult mai repede ca în urmă cu un an. Nu-i vorba însă de o singură suveică și nici de gherghelul unui singur război. Ci de zeci de suveici, de la zeci de războaie de țesut. Bănuțiți, desigur, ce înseamnă cînd suveica aleargă mai iute printre sutele de fire de urzeală: că lucrul merge mai bine, că randamentul mașinilor este în creștere. Să ne oprim deci aici, în timp ce micul proiectil încărcat cu un șpul de mătase se duce și vine într-o cursă nebună.

— Suveica aleargă de 160 de ori pe minut! — îmi spune ingi-

nerul Munteanu. Pînă la începutul anului trecut, alerga numai de 130 ori!!

— Dar cum asta? — am întrebat eu.

— Am mărit turațiile la 80 de războaie!! Cu peste 7 la sută. Cu asta, am ridicat productivitatea și, implicit, am redus din prețul de cost! — continuă inginerul.

Peste o oră, într-o altă încăpere, pe un panou artistic lucrat, pentru nu știu ce expoziție, am văzut scris: „În 1958 randamentul a crescut în așa măsură, încît, în comparație cu cel din 1957, fabrica a putut produce în plus 376.000 metri liniari de țesături. Ceea ce este echivalent cu material pentru 100.000 rochii de mătase”.

Și țesătoarele au partea lor de contribuție la accelerarea ritmului de producție. Multe dintre ele au trecut de la deservirea unui singur război, la trei războaie. Aceasta a contribuit în foarte mare măsură la ridicarea productivității pe întreaga fabrică.

IDEI BUNE — REZULTATE BUNE

În sala în care se face controlul calității produselor a apărut o nouă instalație: o mașină modernă, cu ajutorul căreia controlul se face mecanic. Pînă la începutul anului trecut, operația aceasta se făcea manual. Azi, la mașina aceasta nu mai lucrează

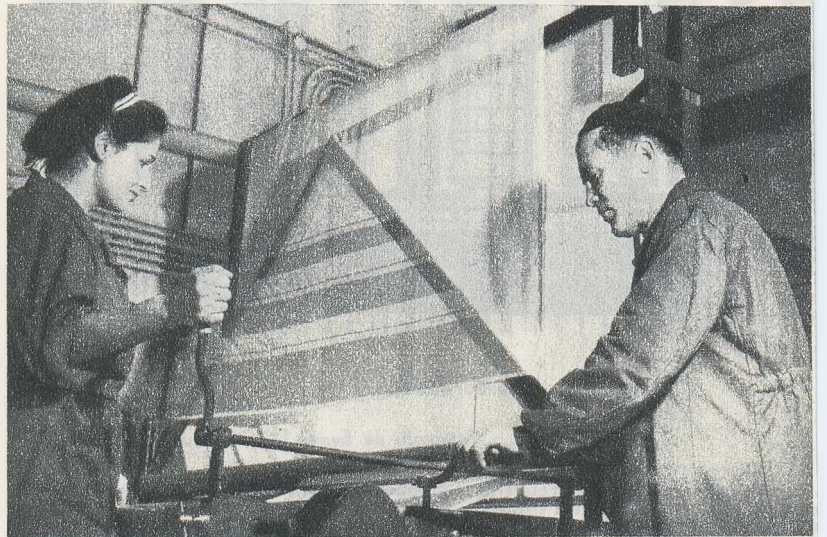
„Vă prezint materialul de nylon „Ioly“, ultima noastră creație“.

trei femei, ci una singură. Iar materialul controlat se reîmbalotează automat. Productivitatea: dublă. Credeți că această mașină a fost importată? Nicidecum! Ea reprezintă materializarea ideii meșterului Aurel Șerban de la serviciul mecanic-șef. El a proiectat-o, el a construit-o. Aceasta a fost principala sa contribuție la reducerea prețului de cost pe 1958.

Altă idee: anul trecut, când la „Flamura Roșie“ a început fabricarea țesăturilor din fire de nylon, a apărut și o instalație nouă: autoclava. Seamănă cu un cazan de locomotivă sau cu o

sul de urzeală pe care suveica să alerge la infinit. Visul acesta oricât ar fi de frumos, nu va deveni niciodată realitate. Totuși aici, la „Flamura Roșie“, s-a găsit o soluție prin care sulul cu urzeală să țină mai mult. Cu alte cuvinte, i s-a mărit capacitatea. În mod obișnuit, pe fiecare sul se înfășoară între 600-800 metri urzeală. O idee bună, plecată de la serviciul mecanic-șef și care constă în aplicarea unor șaibele late la marginea sulului, a făcut ca realitatea să se apropie de... visul țesătoarelor. Acum, pe zeci de suluri se înfășoară, în loc de 600-800 metri de urzeală, 1.400

Maistrul principal Aurel Șerban, la mașina de control a calității, concepută de el. Această mașină are un randament dublu față de cea veche.

etuvă și în ea primesc o baie de aburi produsele din nylon. Cu ajutorul autoclavei, se realizează un fel de tratament de fixare a firelor. Acum, după ce v-am prezentat-o, să vă spun la ce s-au gândit meșterii din fabrică: să facă autoclava mai... productivă. Așa cum era ea proiectată și fabricată, primea pentru „fixare“ doar două suluri de nylon într-o șarjă. N-au lăsat-o așa. Au făcut meșterii ce-au făcut și, după câteva luni, i-au mărit randamentul. Au amenajat-o în așa fel, încât în autoclavă intră, dintr-o dată, la „baia de aburi“, opt suluri de nylon.

VISUL ȚESĂTOARELOR

Acesta-i: să aibă la război un sul de urzeală care să nu se mai termine, adică pe care să nu trebuiască să-l mai schimbe. Un

metri. Avantaje practice? Multe. Principalele sînt însă două: se elimină o serie de timpi morți care se datoresc schimbării prea dese a sulurilor și se reduc deșeurile care rezultă din prea multe operații de înlocuire a unor suluri terminate, cu altele noi.

★

Maistrul Petre Petrescu este un pasionat inovator. Inovații interesante, din care unele au contribuit în bună măsură la „săltarea“ aceluși „2,92%“. V-o prezint numai pe una referitoare la o „ramă de urzit“. E vorba de o instalație care, la prima vedere, pare mai mult o centrală telefonică, străbătută de sute de fire — nu de sîrmă, ci de nylon sau viscoză. Ei bine, prin intervenția meșterului Petrescu, instalația aceasta și-a triplat randamentul.

...ȘI ANUL ACESTA LA „ȚESĂTURA“-IASI

Așadar, din nou, prețului de cost. Ce reprezintă aceste trei cuvinte, care au azi o circulație atât de mare în fiecare întreprindere economică, știe toată lumea. Ce intenții are colectivul de la „Țesătura“-Iasi în direcția prețului de cost nu știm, dar aflăm acum.

Discuția o port cu secretarul comitetului de partid, tov. Alex. Cozur. Pe biroul său sînt concentrate zeci de hîrtii: planuri, propuneri, măsuri. Toate au un singur scop: reducerea prețului de cost — efect firesc al măririi

productivității, al economiilor realizate.

— Cu cît ați planificat să reduceți prețul de cost în 1959?

— Cu 1,13%!

— Dar acest „mic“ 1,13% n-ar putea crește? Adică nu există posibilități să reduceți și mai mult prețul de cost?

Secretarul de partid se gîndește. Apoi îmi spune simplu:

— Vedeți ce spun muncitorii... I-am ascultat sfatul.

O SECUNDĂ + O SECUNDĂ + O SECUNDĂ

Cît reprezintă, de fapt, o secundă? Mai nimic. Cît ridici un deget, cît clipești din ochi. Și,

Opt noi sortimente de zefiruri și olandină superioară prezintă fabrica pe luna în curs.

otuși... O secundă, o singură secundă economisită la o operație foarte obișnuită la războiul de țesut poate aduce un important aport la ridicarea productivității muncii în fabrică.

E vorba de scurtarea timpului de oprire a mașinii, a celui timp care se folosește pentru încărcarea suveicii cu o nouă canetă. Acest lucru se întâmplă de aproximativ 64 de ori pe zi, numai la un singur război. Gândiți-vă că în sute și sute de războaie...

Cele de mai sus le-am aflat și la un vechi meșter țesător: rim-maistrul Ciobanu. Omul are cei decenii de experiență și, în vîrstă, multă putere de muncă. În plus, cunoaște fiecare milimetru și știe „cît trage“ fiecare mașină.

— Să vă arăt cum pot fi economisite secunde! — spune meșterul.

Demonstrația are loc „pe viu“, în ceasul în mînă, față în față cu un dintre cele mai „rapide“ războaie. În cinci secunde — numai în cinci secunde — Antoaneta Ocheană a oprit mașina, a înlocuit caneta din suveică, a prins firul, a pornit din nou războiul și a trecut la altul. Nici o mișcare inutilă; nici o mișcare în plus.

— Și-a bătut propriul ei record! — spune bucuros prim-maistrul. Media acestei operații este de 6-7 secunde! Uitați-vă a ceas. Antoaneta a realizat operația în numai cinci secunde!

— Are, într-adevăr, o rapiditate extraordinară. Dar, oare, toate țesătoarele pot realiza ope-

rația respectivă în numai cinci secunde?

— Momentan, nu toate. Dar toate pot reduce cîte o secundă din timpul pe care-l folosesc astăzi...

Pe urmă mi-a explicat. Practic: sînt zeci de mii de opriri pe zi, la toate războaiele împreună. La toate aceste zeci de mii de opriri, cîte o singură secundă cliștigată ar da o economie de ore întregi. Astfel s-ar putea ajunge zilnic la aproape 30 de ore economisite. Ce s-ar putea realiza în 30 de ore? Exact 100 metri de țesături, spun inginerii. Deci, o sută de metri numai într-o zi. Dar într-un an? 36.000 metri pînzeturi de bumbac.

Cele de mai sus vor deveni în scurt timp o realitate. În fabrică va începe un curs de instructaj al țesătoarelor, pentru reducerea la minimum a mișcărilor de mînuire a suveicii. Un curs de însușire a artei cuceririi... secundelor.

ATAC DIRECT

Cum lovești în prețel de cost? Cum îl faci mai mic? Simplu: lupti cu armele cele mai ofensive: economia, productivitatea. Ai reușit într-o etapă? Nu te lași: lupti în continuare, săptămîna de săptămîna, lună de lună!

Aceasta-s teoria și tactica inginerului Predoiu — un om comunicativ și isteț — șeful unui sector important, „Finisajul“, adică al sectorului de „înnobilare“ a tuturor țesăturilor care se nasc în fabrică. Conform teoriei, se desfășoară practica. Să vedem cum...

— Să pornim de la economia

de chimicale: întîi cu hipocloritul, pe care-l folosim la albirea pînzeturilor — începe inginerul.

Față de consumul de hipoclorit planificat, oamenii din sector au propus o reducere de 0,3%. Au ajuns la concluzia că economia aceasta poate fi făcută fără a prejudicia calității. Procentul pare mic, însă într-un an se economisesc 6.000 kg. În bani? 4.200 lei. Bun — continuă inginerul — această economie a fost planificată la începutul anului și ea este inclusă în acel 1,13% care reprezintă procentul prețului de cost pe 1959. Noi însă am „atacat“ din nou procentul. Ne-a reușit de curînd o experiență, care, pusă în practică, va aduce o scădere și mai mare a consumului de hipoclorit. E vorba de un tratament preliminar, adus țesăturilor, cu o soluție de sodă caustică.

— Mulțumesc pentru exemplu!

— Stați! — mă oprește inginerul — mai am și alte exemple. Pe scurt, o reducere a amidonului pentru apret cu 0,05%. În kilograme pe an?... O tonă. În bani?... 8.000 lei. E o sumă frumoasă — și va mai crește... Apoi am planificat o reducere de 0,2% la o serie de coloranți indigozoli, necesari vopsirii țesăturilor. Economie în bani: 18.000 lei. Asta deocamdată. Grație unor rețete de coloranți cu combinații mai bune, sperăm ca economia să crească, pînă la sfîrșitul anului, pînă la 24.000 lei.

CU „OCHII-N PATRU“ LA... ECONOMII

Popas la filatură. O hală imensă, în care parcă bîzîie dintr-o dată un milion de bondari. Un zgomot plăcut auzului pe care-l fac ritmic cele mai moderne ringuri, flaiere și carde. Despărțite între ele de niște nesfîrșite „bulvarde“, pe care circulă cîte o filatoare, două, toate aceste mașini automate reprezintă de fapt un imens laminor. Un laminor în care bumbacul, moale ca vata și alb ca zăpada, se subțiază din ce în ce, pînă ce devine fir de ață.

S-ar părea că, în fața acestor moderne utilaje, singura preocupare a filatoarelor ar fi să supravegheze cu „ochii-n patru“ mișcările ritmice, să înnoade la repezeală vreun fir rupt sau să pornească vreun fus adormit. Nu-i însă așa. Oamenii de-aici, urmărind mersul mașinilor, fac și un alt lucru: caută să le smulgă maximum de randament. Cum? În primul rînd, majorînd turațiile. Căci maximum de turații înseamnă o producție mai mare de fire — în ultimă instanță o contribuție serioasă la reducerea prețului de cost pe fabrică. Exemplu: acum o lună ringurile pentru fire de tricou „mergeau“ cu 6.500 de turații pe minut. Azi merg cu 7.000. Cele pentru alte fire, așa-zisele „34 bătătură“, care au mers cu 3.000 turații, merg acum cu 9.000.

Mașinile merg într-un ritm perfect sincronizat cu dorințele oamenilor de a da mai mult!

★

De curînd, la o ședință de producție, o filatoare s-a ridicat și a făcut o nouă propunere de economii: „Să strîngem și să folosim puful de bumbac!“

Puf! Un fel de rezid al bumbacului care se așază pe mașini și care, de cînd există filatura, se arunca. Propunerea a fost studiată de către organizația de bază din sector. Scama de bumbac va fi valorificată. Din fiecare sută de kilograme de puf se vor scoate de acum înainte 90 kg de fire. Iar din aceste 90 de kg fire — 400 metri liniari pînză de cearșaf...

Numai în cinci secunde, Antoaneta Ocheană a executat cinci operații: a oprit mașina, a schimbat suveica, a legat firul și a pornit din nou războiul de țesut...

Inginer Anghel Predoiu, cel cu „atacul“ împotriva prețului de cost!

V-am prezentat numai cîteva exemple. Țesătorii cu care m-am întîlnit la „Flamura Roșie“-București și la „Țesătura“-Iasi au dovedit și dovedesc că dispun de considerabile posibilități de a ridica și mai mult productivitatea muncii, de a descoperi noi resurse de economii care să ducă la reducerea prețului de cost peste sarcina planificată. Inițiativele lor mărturisesc entuziasmul și maturitatea în lupta în care s-au angajat:

Iulia DRUNINA

ZINCA

Iulia Drunina s-a născut în anul 1925 la Moscova, într-o familie de funcționari. În 1941, la terminarea liceului, a plecat pe front ca voluntară și a rămas până la sfârșitul lui 1944, ca instructor sanitar al batalionului. Din anul 1945 până în 1952, a urmat secția de literatură a Institutului „Maksim Gorki”. A început să publice din anul 1945. Primul volum de poezii, „În mantaua soldățească”, a apărut la Moscova în anul 1948.

1.

Ne-am culcat lângă un brad strivit.
Așteptam ca zorii să răsară.
Sub manta încet ne-am încălzit
pe pământul înghețat de-afară.

— Iulca, știi, tristețile nu-mi plac.
dar acuma, nu se ține seama.
Într-un sat cu meri, într-un cerdac,
mai trăiește-n casa veche, mama.

Tu ai și prieteni, și-un iubit,
eu o am pe ea, bătrina bună.
Fum în casă ades-am mirosit,
primăvara-presimțeam furtună.

Semne-azi tufișurile-i fac.
Toate mă așteaptă — crede mama —
Iulca, știi, tristețile nu-mi plac,
dar acuma, nu se ține seama.

Și ne-am încălzit-cum se putea.
Ordin: „Înainte, în văpaie!”
Și-a pornit în jilavă manta
un ostaș cu două cozi bălaie.

2.

Zinca ne conduse; cu pașii grei
răzbăteam prin orzul ars, departe.

...Pîlnii de obuze și tranșei
le treceam ca să intrăm în moarte.

Nu rîvneam la glorie postumă.
Viața vream să fie o văpaie.
...De ce zace, lac de sînge-n humă,
un ostaș cu două cozi bălaie?

Am acoperit-o c-o manta.
Am scrișnit din dinți, printre obuze.
Despre Riazanul ei cînta
vîntul pe cîmpii bieloruse.

3.

Zinca, știi, tristețile nu-mi plac,
dar acuma, nu se ține seama.
Undeva, în sat, într-un cerdac,
știu că te așteaptă încă mama.

Eu am și prieteni, și-un iubit,
ea te-avea pe tine, doar pe tine.
Fumul vetrîi-n casă l-a simțit
și afară, primăvara vine.

Poate la icoane-aprinde, vîi
luminări de ceară simple, drepte.
Cum să-i spun că tu n-ai să mai vîi.
cum să-i scriu să nu te mai aștepte?

În romînește de Veronica PORUMBACU

Gh. CEAUȘU

DOUĂ INIMI

Într-o poiană le-am săpat mormînt
Și frunte lângă frunte i-am culcat,
Peste-amîndoi am prăvălit pămînt
Pentru-amîndoi, tăcuți am lăcrimat.

Nu fremătau mesteceni ca la Tver
Cum îi știa-n Rusia lui, Serghei,
Și nici nu murmurau sub-naltul cer
Cireșii înfloriți ca la Merei.

Dar spre-amîndoi pădurea jăluind
Privirea-ngîndurată-și apleca
Și printre crengi, ca un bănuț de-argint,
O lacrimă din soare picura.

De-atunci trecură veri și toamne reci,
Peste tranșei plugarii au arat,
S-a șters și urma vechilor poteci
Pe unde-am lăcrimat și-am stingerat.

Ei odihnesc acolo amîndoi
Cu trupurile-n veci alăturate,
Precum atunci, în zile de război,
Mureau să nu mai fie-n lume moarte.

Din lutu-n care dorm îmbrățișați
Doi maci răsar cu-nrourări pe geană
De parcă-s cele două inimi de soldați
Care veghează-acolo, în poiană.

Mihail COSMA

ARMONICA

Ostașilor sovietici

O cataractă neagră de corbi spre soare-apune
Părea ariergarda fasciștilor în goană!
Pe-un deal mușcat de bombe, pe Crișul de cărbune,
O clipă doar poetul se rupse de coloană...

Sub un mestecăn tinăr cu coama retezată
Mai fumega automatul cu țeava înroșită --
Parcă dormea ostașul și-alături sfîrtecată
Precum o floare frîntă — armonica-i rănită.

Tăcea de moarte dealul! Mestecănul tăcuse!
Dar ca un vultur parcă plutea în inserare,
Peste mașini și tunuri sub prăfuite huse,
Un cîntec grav din stepe cu vînturi și dogoare.

Armonica rănită cînta pe Criș într-una!
Și pînă-n zări coloane, cu cîntecu-i în frunte,
Ca Muromeț viteazul, de pe-nălțimi de munte,
Peste fasciștii-n goană minau cumplit-furtuna!

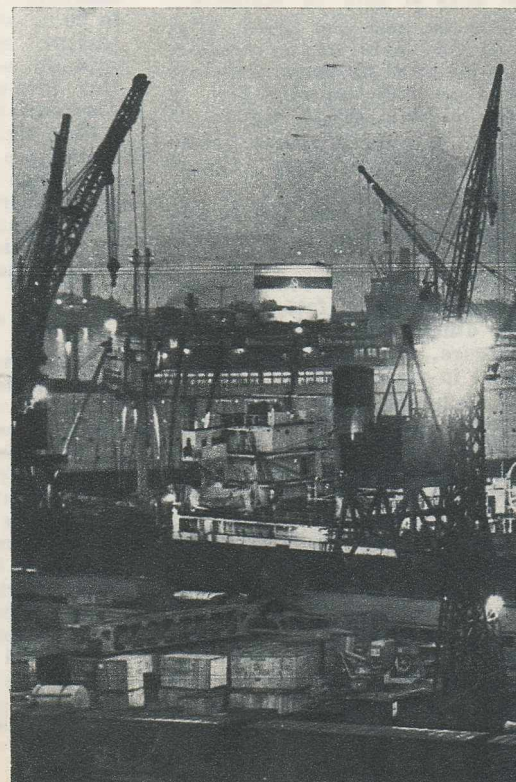
PRIM

Oamenii sovietici vor rămîne pentru totdeauna în istoria lumii ca cei dinți viteji care au defrișat drumul neumblat al socialismului și comunismului. Iată-l pe unul dintre ei: vestitul minner din Donbas, Nikolai Mamai, Erou al Muncii Socialiste. După întoarcerea de la cel de-al XXI-lea Congres extraordinar al P.C.U.S., N.I. Mamai a participat la o adunare a grupei sindicale a brigăzilor pe care o conduce. În adunare, minnerii s-au angajat să îndeplinească septenarul — acest plan gigantic al construirii desfășurate a comunismului — în 5 ani!

Acum un secol, Taras Șevcenko și-a dorit ca generațiile viitoare ale Ucrainei, care vor trăi „într-o familie măreață, nouă”, să nu uite să-l pomenească cu o vorbă caldă, bună. Dorința lui, scrisă cu litere de aur pe monumentul său din centrul Kievului, are semnificații profunde. Ea cuprinde convingerea declarată a marelui poet și revoluționar că poporul ucrainean, alături de poporul rus frate, își vor făuri un meritat viitor luminos, măreț.

Au trecut ani, iar azi, chipul său neobișnuit de cald, cioplit în piatra însuflețită de mâini meștere, scapă o undă de duioșie cînd

ĂVARA LA NIPRU

ionierul aşază pe soclu, alături de floare, în un bileţel:

„Priveste-ne, tătucule, şi bucură-te!“

Ia, călătorule, oraş cu oraş şi sat cu sat şi încearcă să-ţi explici cum e posibil ca mina de om să schimbe într-atît, în aşa scurtă vreme şi în condiţiile nefînchipt de grele ale urmărilor războiului civil şi ale prăvădului provocat de crotopitorii hitlerişti, pămîntul străvehi al Ucrainei.

Minunate bulevarde, edificii şi capodopere arhitectonice, peste 1.000 de întreprinderi ale Kievului au fost în cea mai mare parte aruncate în aer de către hitlerişti;

la Harkov n-a rămas în picioare aproape nici o casă, nici o stradă; la Poltava, distrugerii de un miliard şi jumătate ruble; Zaporojie şi vestitul Dneproghes au căzut de asemenea victime barbariei fasciste.

De aceea, în foarte multe locuri din Ucraina, înainte de a primi alte explicaţii, vizitatorul află că aici totul a fost distrus — „visio bilo razruşeno“. Pentru ca, apoi, să constate cu admiraţie că tot ce a fost distrus a renăscut uimitor de repede, uimitor de rumos.

Refacerea şi dezvoltarea rapidă a industriei, ca şi a Kreşciatikului Kievului¹⁾, gara în pieţele din Harkov, barajul bătrînelui Dneproghes, noul Zaporojie, gloriosul Stalino — centrul împărăţiei cărbunelui — şi cîte altele încă sînt tot atîtea mărturii despre vitalitatea, forţa şi capacitatea creatoare a prindurii sovietice, despre tăria şi unitatea moral-politică, înalta conştiinţă comunistă şi minunatele însuşiri ale celui dintîi erou al muncii socialiste — *poporul sovietic*.

— Hei, de-ar avea glas vestitul nostru dub²⁾! — ne spunea într-una din zile Anton Petrovici, şoferul „Volgăi“ cu care am vizitat împrejurimile străvechiului Zaporojie — dacă ar avea glas, v-ar povesti pagină cu pagină istoria zbuciumată şi totdată măreaţă a acestor locuri, încă din zilele îndepărtate cînd, sub coroana lui uriaşă, vitejii cazaci zaporojeni, mustăcioşi şi hilugi, compuneau, în tunete de ris, prea puţin diplomaţia scrisoare adresată sultanului turcilor şi şi-ar continua povestirea cînd ar ajunge la zilele pe care le trăim azi în înfloritoarea noastră patrie, Uniunea Sovietică...

¹⁾ Bulevardul principal al oraşului.

²⁾ Bătrînul stejar de pe insula Hovtiţa, unde s-a trîns neamul cazacilor zaporojeni.

Cînd, aş adăuga eu, milioanele de oameni sovietici, într-o atmosferă de nemaiîntîlnit avînt şi entuziasm, compun istorica chemare la întrecere economică paşnică adresată sultanului imperialismului contemporan.

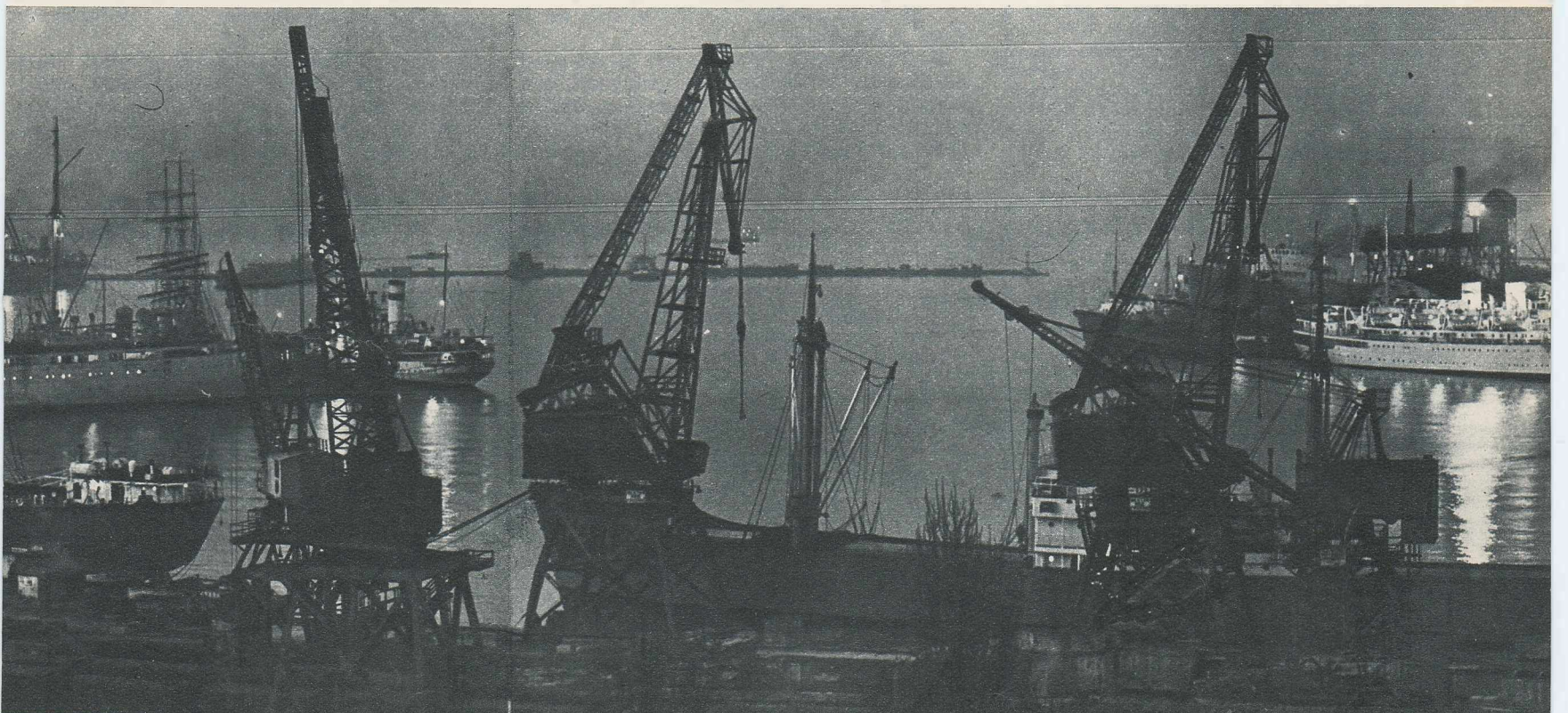
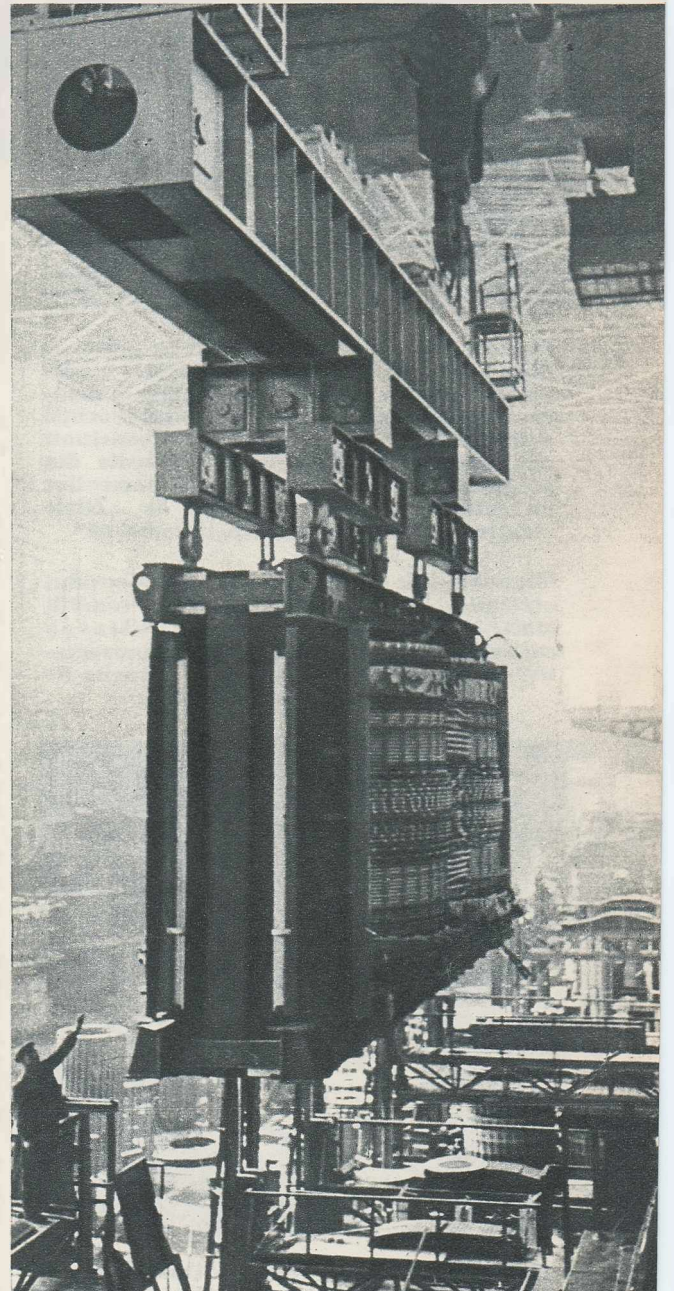
Tovarăşii sovietici au un fel foarte practic de a prezenta oaspeţilor realizărilor lor. „Haraşo slišati, a lucişe videti“ — e bine să auzi, dar şi mai bine să vezi — spun ei. Încît, zilele petrecute în Ucraina ne-au dat posibilitatea să verificăm la faţa locului acele fapte care situează Ucraina în rîndul celor mai industriale state din Europa şi al ţărilor cu agricultura cea mai modernă şi mecanizată.

Date? Pentru ilustrare, ajung doar cîteva. Krivoirogul, cu cele mai mari mine de fier din Europa şi cu uriaşa uzină metalurgică Krivorojstal, împreună numai cu alte 3 uzine din Ucraina, dau o producţie de oţel şi fontă mai mare decît a Franţei; vestitele hidro şi termocentrale dau o producţie de energie electrică ce situează Ucraina printre primele ţări ale continentului nostru; cărbunele nesfîrşit al Donbasului o situează pe primul loc în U.R.S.S.; întinsele culturi de sfeclă de zahăr şi de grîu dau o producţie de două ori, respectiv de două ori şi jumătate mai mare decît a S.U.A. Lvovul, cu marile fabrici de autobuse, televizoare, maşini, becuri, ţesături, Kirovograd, cu renumita fabrică de maşini agricole „Krasnaia Zvezda“, Dnepropetrovskul, cu marile uzine şi laminare etc. sînt cunoscute tot mai mult peste hotare, datorită produselor lor care sînt satisfac orice exigenţe.

Dar peste tot aici, în Ucraina, ne-am putut convinge nu numai de măreaţa operă socia-

O parte însemnată a puternicei industriei a Uniunii Sovietice se află în Ucraina. În 1965 producţia globală industrială va fi cu 77% mai mare faţă de 1958. După înfăptuirea planului septenal aprobat de Congresul al XXI-lea al P.C.U.S., R.S.S. Ucraineană va lăsa în urmă ţările capitaliste cele mai înaintate din Europa la unele din principalele produse industriale, cum sînt: fonta, oţelul, laminatele, minereurile de fier, cărbune etc. În fotografie: uzina din Zaporojie, unul din giganzii industriei grele din Ucraina Sovietică.

Odesa... Şi de aici pornesc mii de fire care leagă Uniunea Sovietică cu întreaga lume.

La Kiev s-a deschis, cu doi ani în urmă, o mare expoziție industrială și agricolă, o adevărată școală a experienței înaintate în muncă. Expoziția are 11 pavilioane mari și ocupă o suprafață de 366 hectare. Ea a constituit unul din momentele cele mai plăcute din programul de vizite ale delegației oamenilor de cultură din R. P. Română la „Zilele culturii românești în R.S.S. Ucraineană“.

Minunate sînt cîntecele și jocurile poporului ucrainean. Puterea sovietică a creat condiții materiale excelente pentru dezvoltarea culturii și artei. Unul din cei mai reprezentativi purtători ai folclorului — Capella de banduriști a Ucrainei Sovietice.

Hidrocentrala de pe Nîpru — Dneproghes — este unul din pionierii electrificării Uniunii Sovietice. Rod al primului cincinal sovietic, și-a mărit continuu capacitatea și azi are o putere instalată de peste 600.000 kW. Dar suratele ei de la Kahovka și Kremenciug, ca și marile termocentrale ce vor fi construite în anii septenaliului o vor depăși cu mult. În 1965 nivelul producției pe cap de locuitor va fi, în R.S.S. Ucraineană, mai mare decît al Germaniei occidentale și al Franței în 1957.

Anna, Evdokia, Maria, Irina și Oksana, într-un cuvînt surorile Gudimovi, au adus faimă colhozului lor din Rovno în producția inului. Iată-le răsfolind sutele de scrisori primite de la admiratorii... culturilor de în, din toate colțurile țării și de peste hotare.

listă înfăptuită de oamenii sovietici, ci încă mai mult, de ceea ce pot înfăptui ei în viitorul apropiat.

Despre acest viitor apropiat a vorbit tovarășul N. V. Podgornîi, prim-secretar al C.C. al P.C. din Ucraina, în cadrul dezbaterilor pe marginea raportului tovarășului N. S. Hrușciiov la cel de-al XXI-lea Congres al P.C.U.S.

— În unele ramuri ale economiei naționale a republicii — a spus tov. Podgornîi — sarcinile trasate pe 7 ani pot fi îndeplinite înainte de termen, în 5-6 ani.

Aici, în 7 ani, tot ce produce industria trebuie să sporească cu peste 3 sferturi față de 1958. Astfel, Ucraina va lăsa mult în urmă cele mai dezvoltate țări capitaliste din Europa la unele din cele mai importante produse. În 1965 R.S.S. Ucraineană va da mai multă fontă decît Anglia, Franța și Belgia la un loc și va depăși aproximativ de 1,7 ori nivelul producției pe cap de locuitor, realizat în S.U.A. în 1957. Iar la oțel va depăși nivelul S.U.A. de 1,2 ori, al Angliei de 1,6 ori, al Franței de 2,2 ori.

Numai la Krivoirog vor fi date în exploatare 14 mine noi, a căror producție va depăși cu mult întreaga capacitate de producție a tuturor minelor existente în R.F. Germană.

În 7 ani, 100 milioane m p de locuințe.

Va începe marea și semnificativa acțiune pentru transformarea satelor colhoznice în localități bine amenajate, de tip orășenesc.

...Și toate acestea vor fi realizate nu în 7, ci în 5-6 ani.

Nici nu poate exista îndoială că așa va fi. Să-mi permită îndrăzneala prietenul meu, muncitorul Oleg Viktorovici Pozumentșcikov de la Uzinele metalurgice „K. Liebknecht“, prietenul meu Nejivoi Vladimir Petrovici,

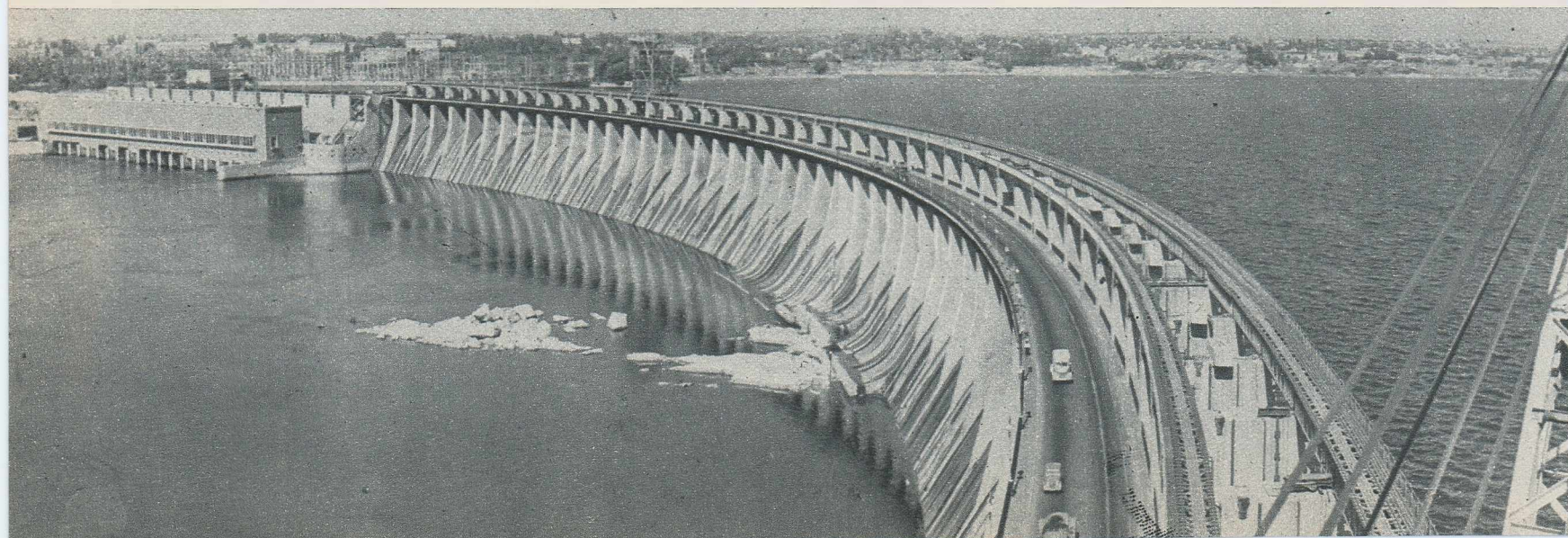
președintele Colhozului „Stalin“, prietenul meu Semion Denileiko, poetul și muncitorul cu normă întreagă din Dnepropetrovsk, și toți tovarășii ucraineni pe care i-am cunoscut, cărora le-am aflat gândurile, puterile și tinerețea, să mă alătur lor și să spun o dată cu ei: „Vom îndeplini septenalul în 5-6 ani“.

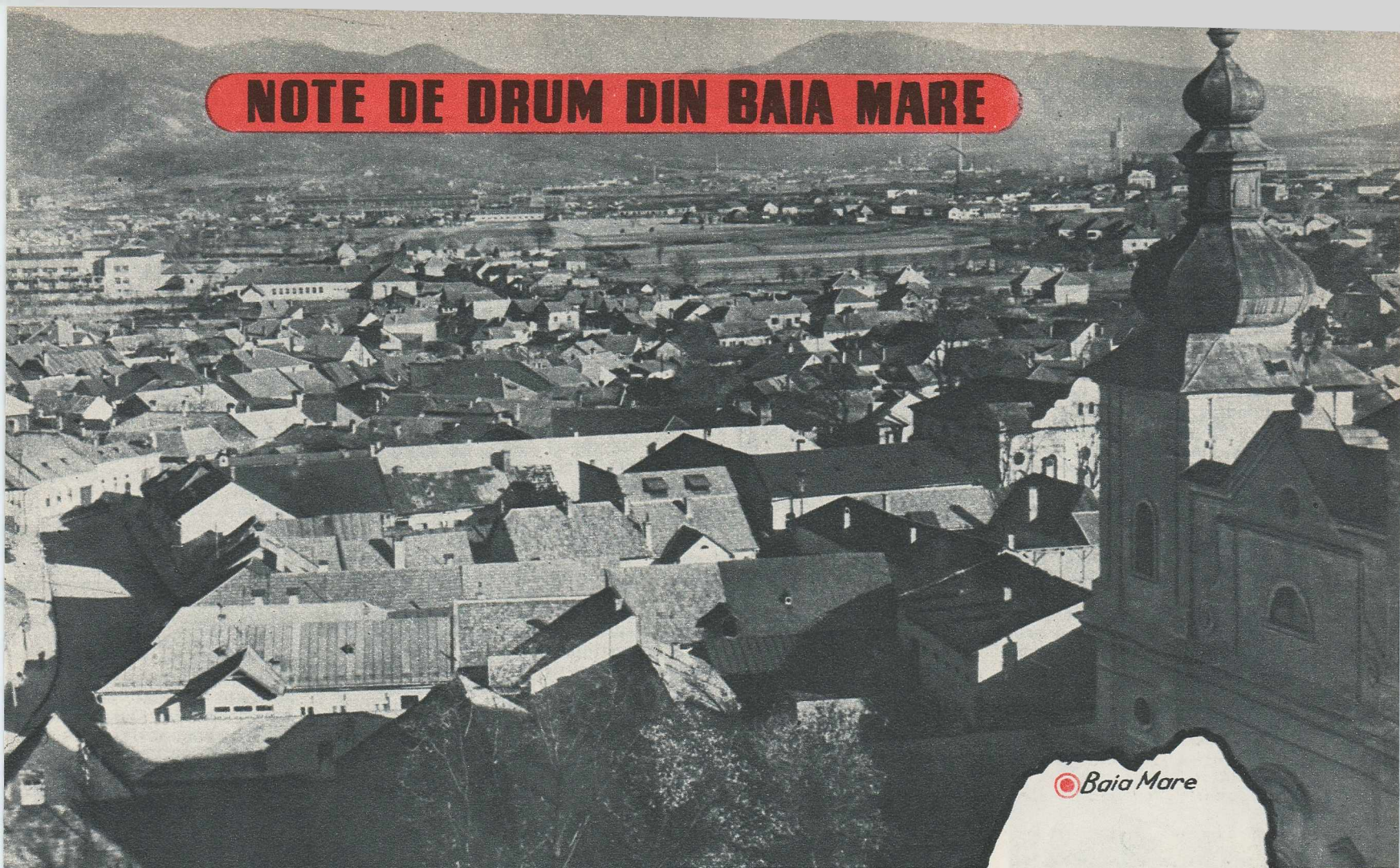
În familia puternică și unită a popoarelor Uniunii Sovietice, R.S.S. Ucraineană își aduce eroica sa contribuție la construirea comunismului în U.R.S.S., la creșterea faimei și tăriei țării sovietice. Ucrainenii, ca și toți oamenii sovietici, vor învinge cu siguranță în lupta hotărîtoare pentru comunism, în primul rînd pentru că au o uimitoare putere de mobilizare a tuturor resurselor și energiilor fizice și intelectuale, mai ales în momentele cele mai grele și mai hotărîtoare ale luptei.

Cu secole în urmă, din Ucraina cotropită de dușmani a răsunat mult peste Nîpru glasul lui Taras Bulba de pe rugul aprins: „Voi, diavolilor, ce-ați prins? Credeți că se află pe lume ceva de care să se teamă un cazac?“

Mult mai tîrziu, în anii Marelui Război pentru Apărarea Patriei, la Krasnodon, orașel minier din Donbas, a răsunat puternicul avertisment dat de „Tinăra gardă“ barbarilor cotropitori hitleriști: „Nu atingeți steagul sovietic, fiarelor, e minat!“. A răsunat, cutezător, în fața plutonului de execuție, „Internațională“: „Hai la lupta cea mare!“

Azi, același patriotism, același steag sovietic și aceeași „Internațională“ unesc poporul ucrainean cu toate popoarele frățesti ale patriei sovietice în Lupta cea mare pentru comunism — primăvara omenirii.

● Baia Mare

ORAȘUL SUBTERANELE

de Camil BACIU

Fotografii de S. STEINER și C. BACIU

Poate că nicăieri dealurile nu ar mai răcoroase și mai dulci, năluite cu flori pe fond verde închis. Dealul Florilor și dealul îndrăgostiților, iar a preajma micii bisericuțe de omn, în spatele boschetelor, luminisurile sînt înecate de viole și margarete. Aerul e transparent și fluid, plutind printre rengele copacilor, și lumina pare izvori de pretutindeni. Se pune că transparența aceasta l-a demenit pe Hollosi, în urmă u mai bine de jumătate de veac, prindu-l pe melegurile Băii fari, unde a pus bazele unei coli de pictură; și de trei generații plasticienii caută să prindă e pînză zările acestea sidelfii.

Dar o dată cu pictorii care și instalau șevaletetele în „plein air“, muncitorii Băii Mari urcau a lungi șiraguri pe coama deaurilor, afundîndu-se în marea de er pur. Ei urcau din coridoare e afunde ale minelor, unde aerul ra atît de fierbinte încît trebuia să lucrezi gol pușcă. La 00 de picioare sub cerul pur, răfoasă și zgrunțuroasă, pîndea ilicoza, asemeni unei caracatițe ainerale, cu ventuze cenușii ce e lipeau de plămîinii oamenilor. Și dincolo de filoanele aurii, în xploatările de plumb, aștepta aturnismul.

ISTORIA

Peșterile acestea ființează de sute de ani — mult înainte ca șezării să i se fi spus Nagy-

bánya, mult înainte ca Evlia Cebri, cronicarul turc, să o fi numit fantezist Nik-ban-ezder. Aci a fost un Eldorado ale cărui legende, pare-se, au înfiorat și pe coloniștii romani. Dar abia secolul al XIV-lea aduce mărturii scrise și, prin negura istoriei, se ridică figura „urburariului“ — a marelui supraveghetor al minelor, pe care diploma lui Ludovic d'Anjou (1347) îl oprește a se amesteca în treburile orașului.

Minele sînt date ca zestre odraslelor princiare și, o dată cu ele, și un cot al Săsarului prins între dealuri — și el devenind astfel, o dată cu întreaga așezare, „Rivulum dominarum“, Rîul doamnălor. Tenebrele subteranelor nasc legende — unele pline de voioșie, reluînd vechi povești germane cu gnomi făurari — altele macabre, amintind că stăpîna acestor mine e visteria, neîndurătoarea Kamara regală. Astfel, după ce mina, prăbușindu-se, strivise trei sute de mineri, un trimis al regelui, Gheorghe Rakozy, le-a chemat soțiile la o petrecere, ascunzîndu-le nenorocirea. Și abia după ospăț, în vreme ce ele dansau, a spus: „Oh, minunăție, să vezi trei sute de văduve jucînd o dată!“ Dar legenda aceasta izvorînd din secolul al XVII-lea și-a primit replica pe loc, sub forma altei legende — ca și cum povestitorul popular ar fi vrut să arate nu numai cruzimea Kamarei, dar și pedepsirea ei. Căci cealaltă variantă a prăbușirii istorisește

cum patru sute de bogătași încărcăți de bijuterii s-au dus să petreacă în mină. Pe minile lor grase și moi se lăfăia aurul scos de mineri și ei hohoteau și ciocneau la lumina opaițelor, pînă cînd stîncă s-a surpat, îngropîndu-i, iar singele lor a țîșnit afară împreună cu apa ocnelor.

Și în preajma acestor mine, legate de ele, dar ducîndu-și o viață proprie, crește orașul — așezare săsească — destul de puternic pentru a căpăta mereu noi privilegii. El obține de la d'Anjou dreptul de a se înconjura de palisade și de la Corvin privilegiul de a se fortifica cu piatră. Iar pe turnul său ușor înclinat, o stemă înfățișînd un ostaș cu scut, alături de o spadă enormă, arată că Baia Mare se bucură de „jus gladii“ — dreptul de paloș — dreptul de a-și judeca și executa singură delicvenții.

Centrul se ridică greoi, cu acoperișuri suprapuse, masive, cu porți mari, cu ușile pivnițelor dînd în drum pentru a primi butoaiele pîntecoase de vin. Breslele se întăresc și se ceartă cu magistrații, magistrații se ceartă cu urburariul și urburariul cu breslele. Și, din ce în ce mai mulți, vin țărani din satele vecine să sape în mină. Ei împing la „honturi“ — vagonete rudimentare din lemn — minuiesc un sistem grotesc de uluce și tuburi pentru evacuarea apei și se zbat pe aceste galerii la lumina unui opaiț ce sffrîie într-o tigăiță de fier. Nimeni nu-i apără pe mi-

neri, la începutul celui de-al XIX-lea veac, de stîncă mută ce apasă asupra lor, în afară de un gnom numit „păstorul de mină“ — un pitic cu barbă căruntă, încălțat cu cizme roșii peste nădragii albi. El bate ușurel în piatră ce se va desprinde și minerul îl aude și se poate feri de prăbușire.

Mina i-a supt, i-a încovoiat pe oameni, dar ei sînt din neamul celor din Tăușil de Jos, care în 1635 și-au proclamat comuna „Republică liberă și independentă“ și au chemat la ei pe toți prigoniiții legii.

Rivulum dominarum, Nik-ban-ezder, Nagybánya, Baia Mare — oamenii cîntă sub pămînt și mor la treizeci de ani, la douăzeci și opt, istoviți de saturnism și de silicoză. Pe Dealul Crucii, printre flori, se ridică micile lor case turtite, bolnave, cu ferestruici prin care aerul abia pătrunde — ferestre mici, să nu intre frigul.

Așezare medievală, abia lătită pe coastele colinelor, așa găsec Baia Mare, în 1944, ostașii Armatei Roșii, eliberatoare.

ORAȘUL ȘI OAMENII

La poalele dealurilor, nu de parte de munții vulcanici, se ridică orașul vechi — pe malul stîng al Săsarului — și Valea Roșie, pe cel drept. Așezarea medievală, neschimbată, s-a înecat în noile case care s-au repezit, galopînd, dincolo de Turnul Mă-

celarilor sau al prafului de pușcă, dincolo de Dealul Crucii, spre Lăpuș și către Someș.

Oamenii de aici vorbesc maghiara și româna aproape la fel de bine și trec de la o limbă la alta — într-un fel de esperanto cu rădăcină bilingvă — spre a căuta cuvântul cel mai plastic. Exploatarea i-a apăsât atât, în trecut, încât a sfârșit prin a-i face să meargă umăr lingă umăr. Și dacă aceasta s-ar putea traduce printr-un simbol, atunci închipuiți-vă șiragul de figuri ce ies din adâncuri, când spunându-și „noroc bun“ sau „jó szerencsét“ — minerii iau lumină unul de la altul. Bocănindu-și ghetele grele, ducându-și lămpășele, ei taie puțuri verticale, de jos în sus, înaintînd pe filoane, aproape goi, noduroși și încordați. Și apoi ies la lumină, îmbrăcați cu mare sobrietate — o pereche de pantaloni de catifea fără manșetă ar suna aci ca o trompetă. Unii se duc la noul restaurant. Dacă sînt însă cu toată familia, se preumblă pe „Corzo“ — în jurul centrului patruleter, într-o promenadă fără sfîrșit. Se plimbă agale, salutînd mereu — căci mai

toți se cunosc și, trecînd dincolo de centru, cumpără castane coapte, ale căror coji le string cu grijă în buzunar pentru a nu murdări strada.

Duminica restaurantul e plin și noua diceză abia mai acoperă larma. Orchestra se numește „Minerul“, colectivul sportiv e și el „Minerul“, gazeta de perete „Minerul“ iar la teatru se joacă... „Minerii“. Dar minerilor le plac culorile, vioiciunea. Și poate că nimeni nu bea mai cu sete, nu joacă mai îndesat, nu cîntă mai cu poftă, nu iubește mai cu patimă decît oamenii aceștia care-și duc a treia parte din viață sub pămînt. De aceea ei sînt împotriva lipsei de imaginație a celor ce nu găsesc și alte titulaturi. Pasiunile dezlănțuite de un meci de fotbal la Baia Mare aproape ar dărîma Giuleștiul și numai disciplina de oameni obișnuți cu munca periculoasă a adîncurilor îi frînează pe spectatori. Ei sînt însoțiți de toată familia — bărbații de soții, copiii de părinți — și, în fruntea tuturor, cel care se supără cel mai tare de șuturile proaste e însuși bunicul.

Oamenii aceștia care trec prin piatră în căutarea sulfurilor auroargentifere, oprind inundațiile subterane în atmosfera bioxidului de sulf, sînt plini de un umor copilăresc, spumos. În scurtele pauze, atunci cînd pikhamerul tace și, prăfuiți, asudați, urcați pe mormanele vineții de pietriș, își beau laptele, grotele vibrează de risul lor molipsitor.

Fiindcă mulți sînt din satele dimprejur, sate mici în care familiile sînt aproape niște ginți, oamenii au nume identice. Și ca să se deosebească între ei, se porecesc și se numerotează. Există un Petre Gheorghe Nouă, un Muchi (e puțin mops la nas) și un An-Tvai — fost frînar, obișnuit să numere „unu-doi“. Și mai sînt zeci, sute de porecle, fanteziste și colorate. Cu vremea porecla ia locul numelui și, după o generație sau două, e trecută în actul de identitate.

RITMUL

Orașul acesta primește ritmul din propriile sale adîncuri — și el e la fel de răscolit pe deasupra ca și în măruntaie. Se desfac străzi, se bagă conducte, se taie pînteni de deal, se scobesc puțuri — casele sar peste poieni și peste apa Săsarului. Cînd Oscar Fucks s-a întors din armată, în 1956, a trecut de gară și s-a oprit. Nu mai recunoștea nimic. O clipă s-a gîndit că, adormind în tren, s-a dat jos în altă stație. Abia văzînd Turnul Ștefan, s-a dumirit de-a binelea. Dar de unde blocurile acelea cu balcoane? Și apoi case, case, mereu

case! Case cu ferestre mari, cu odăi înalte, case la roșu, case tencuite, case pe care se așază astereala! Oscar Fucks s-a oprit îndelung în fața locuinței bunicului — toată viața lui mecanic de locomotivă al mînei și care abia și-a putut încropi o cameră „de sărbătoare“ și o bucătărie. Și abia întors, se apucă de lucru împreună cu tatăl său: cu ajutorul împrumutului de stat își clădi o căsuță cu cameră, bucătărie, baie, antreu.

Orașul s-a desfundat și apoi s-a acoperit de străzi; orașul ăsta noroios a căpătat drumuri de asfalt și de piatră — pe care edilii le mai desfac din cînd în cînd, ca să bage noi conducte de apă și canal. Au apărut restaurante (din păcate cel mai elegant, din vina proiectanților, nu respectă vechiul stil al centrului, iar centrul acesta are un stil ce trebuie păstrat). La Baia Mare vin actorii spre a se stabili definitiv dar, pornind cu entuziasm, Teatrul de Stat obosește prin 1958 și nimeni nu intervine spre a-l repune pe picioare. Se înființează apoi Filarmonica și, alături de actori, lumea artistică a orașului se îmbogățește cu muzicieni. Vin și noi pictori, proaspeți absolvenți care-și încearcă aci primele compoziții. Dintotdeauna culorile pure ale cerului, culorile puternice ale orașului i-au atras aici pe plasticienii și, acum, în atelierele de pe malul Săsarului răsar pe pinze casele „la roșu“, minerii și metalurgistii. Viața respiră cu movul violent al bătrînului Ziffer, în compozițiile calme ale Lidiei Agricola, în culorile gingașe ale lui Imola Varhely, în oamenii robuști ai lui Balla. Și acolo, mai sus, în spatele cimitirului, într-o casă veche — cea nouă e în construcție — lucrează Vida Géza, dezgropînd din lemn oamenii ce au crescut o dată cu trunchiurile și care, eliberați, trăiesc o viață plină de clocot. Iar Paul Erdős, graficianul, îi zugrăvește pe oșeni, rubedeniile acestor mini-neri căutători de aur.

Ritmul construcțiilor s-a im-

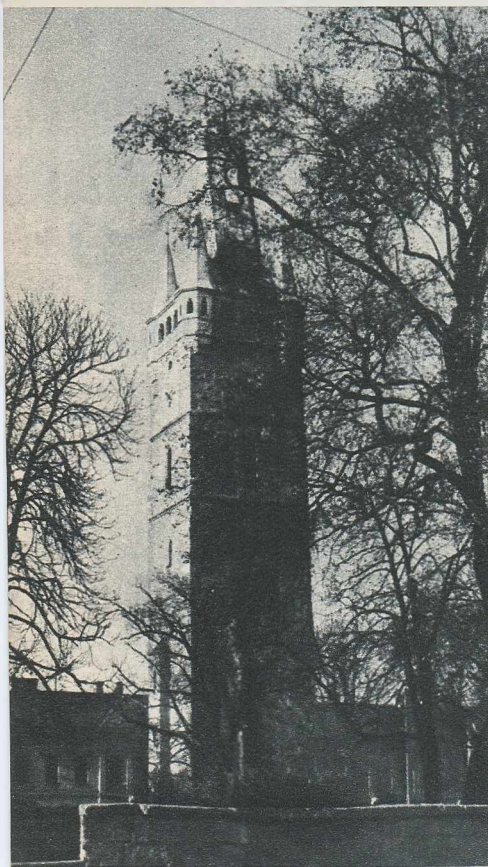
primat parcă și muzeului — cărei directoare, Elena Kovacs reconstituie istoria Băii Mari cu pasiunea plasticianului și rigurozitatea omului de știință.

Orașul clocotește, construind pictînd, jucînd fotbal, dar în adîncuri mai pindește silicoza. S-a pus un căluș — perforajul ume — normele de securitate a muncii au îngrădit-o iar medicii o urmăresc pas cu pas. Și printre cei mai perseverenți inamici ai ei se numără și soțiile de mini-neri — și are loc un fenomen nemaiauzit: nevestele încep să certe soții că nu țin seama totdeauna de normele de securitate a muncii.

Încetul cu încetul, oamenii înțeleg că nu efortul fizic hotărăște, ci tehnica, măiestria, grija pe care o are fiecare de a lucra chibzuit. Și se cîștigă bani buni. Într-o singură lună cei cinci frați Sandor au încasat peste zece mii de lei, cu toate că unul dintre dînșii nu e decît ajutor de miner, iar altul motor. Iar dacă socotim numai cîștigul lui Sandor Sandor pe 1958 trecem bine peste treizeci de mii.

Oamenii se întorc acasă domol se spală (numai de praful din haină, căci de celălalt s-au curățat în marea spălătorie a mînei) dau jos bocanii și își iau pantofii ascuțiți, ușori la plimbare și în dans, își pun cămașa curată și își innoadă cravata. Și pornesc spre centru, către restaurantul cel elegant sau către stadion, la meci.

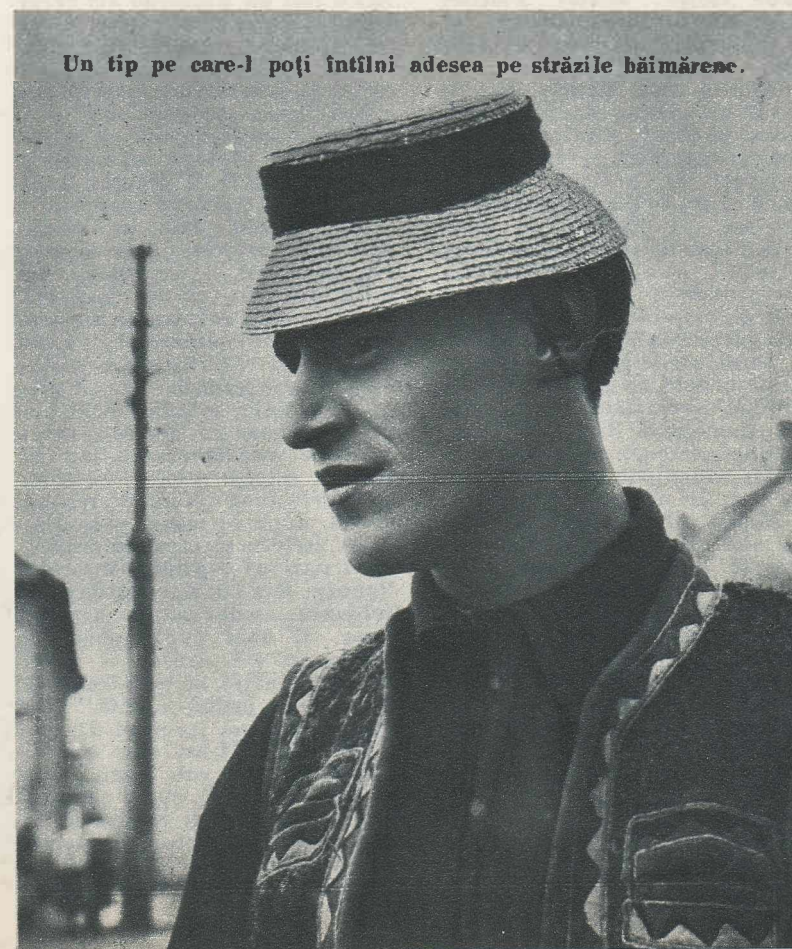
Sînt însă zile cînd preumblările lor nu se termină nici la un pahar de vin și nici la stadion. Atunci ei urcă în șiraguri lungi coastele împădurite, ducîndu-se să-și scalde plămîni și mîinile în aerul fluid, sub unul din cele mai frumoase ceruri din lume. Și urcă, urcă mereu spre lacul albastru de la Baia Sprie, spre Lacul Bodi, deasupra acestor văi unde sînt îngropați străbunii lor, unde se înalță casele lor cu ferestre mari, deasupra lui Nagybánya. Baia Mare, orașul mini-nerilor.

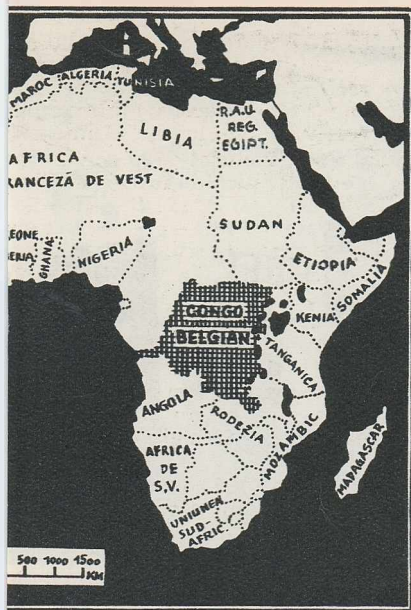
Turnul Ștefan, unul din cele mai frumoase monumente istorice ale orașului.

Cartierele de case noi care au schimbat cu totul înfățișarea Băii Mari.

Un tip pe care-l poți întîlni adesea pe străzile băimărene.

„Continentul negru”, supus de veacuri exploatării coloniale, este cuprins de freacă luptei popoarelor pentru libertate și independență. S-au smuls de sub călcâiul de fier al colonialismului mai multe țări. Numai în vremea din urmă și-au proclamat independența Ghana, Guineea. „Conferința popoarelor Africii”, desfășurată la Accra (Ghana) între 5-12 decembrie, a constituit un nou imbold la lupta pentru dezrobire a popoarelor africane care nu și-au cucerit încă libertatea. Printre acestea se află și populația coloniei belgiene Congo, despre care vorbește și reportajul din paginile de față.

CONGO

VIAD PENTRU CONGOLEZI

CONVOIUL STRANIU

Pe drumeagul ce străbate savana, se rește un convoi de negri. De o parte și alta, soldați belgieni cu puștile gata egătite. Negrii înaintază tăcuți, abia îndu-și picioarele înșingurate... În jurul umajilor poartă inele grele de fier. În cătușele prin care trece lanțul ce-i ține unu de altul. Toți au obraji supti, hii înfundați în orbite, privirile ațînse în pământ sau pierdute undeva parte...

Iată o imagine zguduitoare a vieții mplite pe care o trăiesc băștinașii din Congo, descrisă de tinăra scriitoare conleză Kalanga Abdalla.

Cu ce au păcătuit oare negrii aceștia, jogați și mînați ca niște vite pe drumeagul din savana nesfirșită? Oare ce legiuri au săvirșit?

Sînt fugari din minele exploatare de ipinii albi. Au fugit pentru că n-au mai putut suporta calvarul celor 16 ore de muncă zilnică pe zi. Și n-au mai putut dura zgarda de metal sau frînghia din gîtului. Sînt țărani congolezi care au ajuns la capătul răbdării și au cutezat se răzvrătesc împotriva colonialșilor care-i jefuiesc și de ultimele boabe din recolta strînsă cu atîta trudă, lăsînd-i muritori de foame. Sînt muncitori în porturi, care și-au revendicat dreptul să se organiza în sindicate, reprezentanți ai tinerei clase muncitoare care seamă poporul la luptă pentru cîștigarea libertăților politice, pentru alegeri libere.

INTR-O COLONIE „MODEL”

Albi și negri. Stăpîni și sclavi. Huzur și mizerie. Contraste izbitoare. Două lumi într-o singură țară — iată ce caracterizează Congo-ul belgian.

Opoldville — centrul administrativ al Congoului belgian. Colonialștii se lăfăie în idiri somptuoase, în vreme ce băștinașii — cei ce au construit aceste blocuri cu singele și sudoarea lor — își tîrăsc zilele în bordele mizere.

În această colonie „model” — cum le place colonialștilor s-o numească — „civilizatorii” albi nu se sfiesc totuși să-și manifeste fățiș disprețul față de populația băștinașă. De altfel, nu demult ziarul „Stanleyvilleoise”, din orașul Stanleyville din Congo, încerca să-și „teoretizeze” acest dispreț, afirmînd cu cinism că „din punct de vedere moral, negrii stau mai prejos decît ciinii. Omul cu pielea neagră este complet lipsit de conștiință. Iar în ceea ce privește aptitudinile sale, un negru poate fi comparat doar cu puștii noștri din grădinița de copii”.

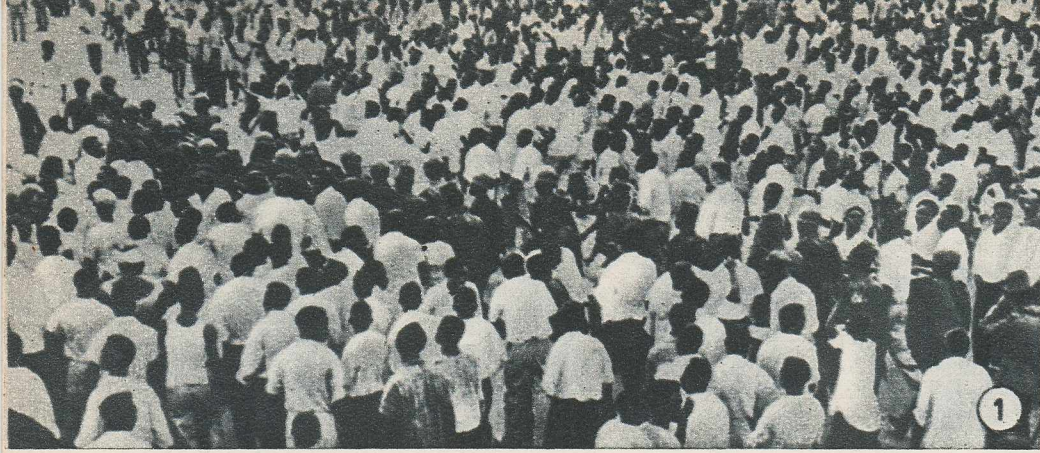
Iată deci pretextul! Iată pentru ce, în propria lor țară, negrii nu au dreptul să trăiască în cartierele europene ale unui oraș, fără autorizație specială, nu au dreptul să călătorească cu trenul în aceleași vagoane cu albi, nu sînt serviți în restaurantele rezervate albilor; iată pentru ce în magazine, în oficii poștale, în orice fel de instituții publice băștinașii sînt obligați să dea întîietate albilor.

VIAȚĂ DE CÎINE

Ca și în alte colonii, negrilor li se acordă „întîietatea” doar la...mizerie. Bolile — malarie, tuberculoză, bolile venerice și lepra — fac victime cu nemiluita în rândurile băștinașilor; mai mult de jumătate dintre copiii pier în primii ani de viață; aproximativ 90 la sută dintre locuitori sînt analfabeți; muncitorii cîștigă cam a 20-a parte din salariul mediu al unui muncitor european, iar la cele mai mici greșeli sînt supuși unor crunte pedepse corporale. Toate acestea au dus, în cei 70 de ani de dominație colonială, la scăderea populației Congo-ului belgian de la 20.000.000, la aproximativ 11.300.000 oameni. În schimb a crescut ceva: au crescut profiturile colonialștilor de pe urma

Iată, pe concret, roadele „operei civilizatoare” a colonialștilor, în Congo.

1. Marea demonstrație din 4 ianuarie, d
la Leopoldville.

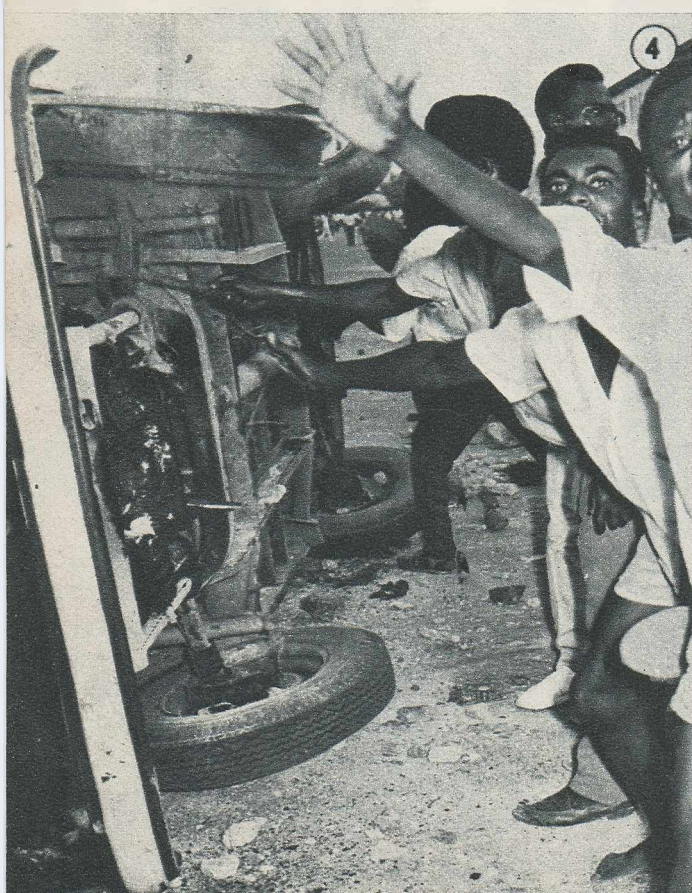
2. În timp ce pentru „stăpâni albi”
s-au construit hoteluri ultralegante,
populației indigene le sînt rezervate astfel
de „case”, numite pompos... hotel.

3. După reprimarea sîngeroasă a demon-
strațiilor, poliția a rămas în stradă, cu
armele pregătite — gata să tragă... În
rest, „ordinea a fost restabilită”...

4. Paharul s-a umplut. Ura populației
congoleze împotriva colonialiștilor n-
mai putut fi stăpînită. În fotografia: de-
monstrații, exprimîndu-și bucuria, după
ce au răsturnat și au dat foc unei mașini
a autorităților colonialiste.

5. Poliția colonialistă a reprimat cu bes-
tialitate demonstrația celor ce și-au re-
vendicat dreptul la libertate.

6-7. Turisților li se arată numai frumuse-
țile naturale ale Congoului (fotografia
nr. 6), dar nu și nemulțumirea mizeriei
și înalțarea în care sînt ținuți băștinășii
de decenți în șir (fotografia nr. 7).

jefuirii bogățiilor țării. După cum relatează săptămînalul francez „Perspectives économiques”, profiturile monopolizatorilor belgieni și americani care jefuiesc bogățiile Congo-ului se ridică la 80 milioane lire sterline anual. Uraniul, cobaltul, aurul, cuprul, cositorul, plumbul, plantațiile de palmieri, de arbori de cauciuc, cafea, cacao și bumbac aduc anual miliarde și miliarde marilor acționari colonialiști ai societății „Union Minière du Haut Katanga”, „Huilever”, „Minière de Luana”, „Simetan”, societății textile „Tissaco” etc.

CONGO LUPTĂ

Cîndva, jaful colonialist se desfășura în voie. Congolezii îndurau totul cu rezignare. Au trecut însă ani după ani și cupa suferințelor s-a umplut. Și Congo s-a trezit. Ce a urmat se știe: insurecția armată din 1945, mișcarea minerilor din 1949-1950, greva muncitorilor și funcționarilor din Leopoldville, repetatele răzvrătiri ale soldaților negri și multe alte acțiuni ale populației muncitoare de la orașe și sate.

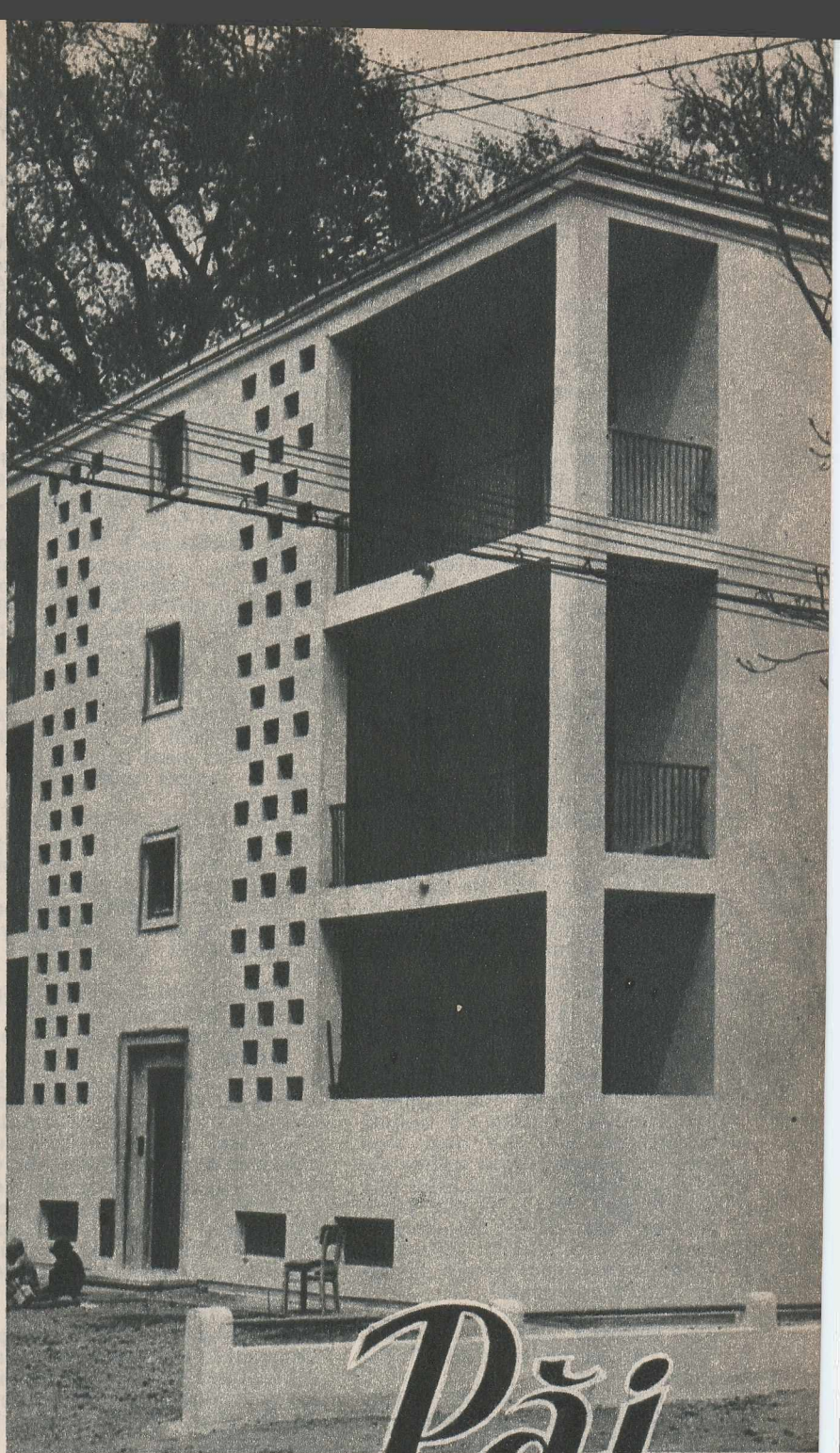
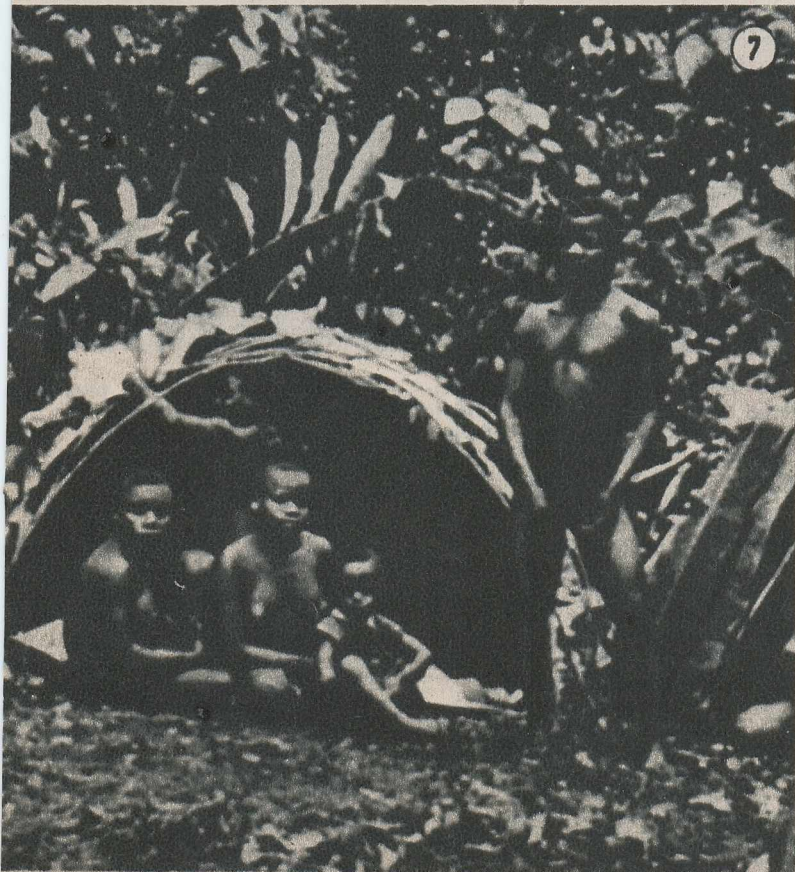
Atît de sigure pînă nu demult pe aceste colonii „model”, autoritățile colonialiste au început să fie în vremea din urmă cuprinse de panică. „În fața acțiunilor hotărîte ale populației de culoare, la Leopoldville începe să-și facă loc un sentiment nou — frica... Și neliniștea autorităților belgiene este explicabilă și justificată” — remarcă, cu cîtiva vreme în urmă, un corespondent al ziarului „Tribune des Nations”. Că această neliniște a colonialiștilor s-a dovedit pe deplin justificată au demon-

strat-o recente evenimente de la Leopoldville și din alte orașe ale Congo-ului. După cum se știe, tulburările au izbucnit în urma atacării de către poliție a populației care demonstra în semn de protest împotriva interzicerii de către autorități a unei întruniri politice organizate de partidul Abako (partid care cere acordarea independenței țării). În cursul ciocnirii dintre polițiști și demonstrații — cărora li s-au adăugat și cei 10.000 șomeri din Leopoldville — manifestații au strigat lozinci, cerînd colonialiștilor să plece înapoi în Europa.

Pentru reprimarea manifestărilor anti-colonialiste, autoritățile au folosit marile forțe polițienești și militare înzestrate cu tancuri, au ridicat adevărate bariere din sîrmă ghimpată între cartierele negrilor și ale colonialiștilor, au aruncat în dosurile grațiilor nenunțate indigeni. După date oficiale numărul victimelor din rîndurile demonstrațiilor se cifrează la 42 de morți și 257 răniți. Dar corespondentul ziarului „The Star” (care apare în Uniunea Sud-africană) relatează că numărul morților se ridică la aproximativ 500. Totodată au fost efectuate mii de arestări.

...În comunicatele oficiale ale autorităților belgiene se afirmă cu emfază că în Congo „ordinea a fost restabilită”. Realitatea e însă cu totul contrară. Patrulile care sînt nevoite să cutreiere străzile zi și noapte cu baioneta la armă, ca și o serie de incidente iscate aici-colo dovedesc — ca să folosim expresia ziarului „Paris Presse L'Intransigeant” — că „sub cenușă mocnește focul”.

AI. DINESCU

Locuințele salariaților de la
Fabrica de confecții „Gh.
Gheorghiu-Dej”.

COPERTA NOASTRĂ

...Și acum, la joacă, copiii!
(Căminul de zi al Fabricii de
confecții „Gh. Gheorghiu-Dej”)

Păi vezi cum ești?

Fotoreportaj de Silviu GEORGESCU (text)
și E. IAROVICI (foto).

ă nu-l mai văd pe Popescu, auzi? Să nu-l mai văd!

Cu aceste cuvinte, Vasiliu, bunul meu prieten Victor Vasiliu de la Trus-tul IV-construcții, dădu buza la mine în birou.

— Liniștește-te, frate! — îl iau cu binișorul. Spune-mi, ce s-a întâmplat? Ce este?...?

— Ce este?... Un lăudăros și-un mincinos. Asta este!

— Cine?

— Popescu!

Intocmeam tocmai una din acele situații anuale dificile, cu nenumărate rubrici și coloane, căreia intreruperile și, mai ales, vizitele nu-i priesc de fel.

Vă închipuiți, deci, nerăbdarea cu care abia așteptam să-l văd o dată plecat.

Vasiliu, nimic. Îi dă înainte:

— Auzi! Pe cine și-a găsit el să mintă! Pe mine, mă, care îi sînt ca și un frate, nu?... Și cu ce crezi că-mi vine? Vine să-mi spună... Adică, stai, să nu mint... nevastă-mea l-a intrat.

— Pe cine? — zic.

Și însemn un punctuleț în dreptul capitolului „echipament de protecție“.

Celălalt mă privește fix.

— Cum pe cine? Pe asta, pe Popescu. Nu-ți spusei? Am copilărit amîndoi. Gard în gard... Că de aia și nevastă-mea... altfel ce? Îndrăzne?! Zice: „Ia spune, Popescule, cît ai matală pe lună?“ „Păi... să vedem!“ — face. Și-l văd că se socotește după un carnețel. „O mie șase sute, o mie șapte sute. Cam așa ceva“. Și nici nu clipește — al naibii!... Îți închipui că-atîta i-a trebuit nevesti-mi. Nici n-a ieșit bine Popescu pe ușă și gata scandalul: „Eh, ai văzut?“ zice. „Asta om! O mie șase sute — o mie șapte sute pe lună. Și tu, care te pre-tinzi că... în sfîrșit“. Pe scurt: vreau să-mi spui precis ce sa-lariu are dumnealui.

— Cine?

— Popescu, frate!

— Păi, de unde să știu? Ce, lucrează la noi?

— La voi, aici, la F.C. Gheorghiu-Dej. E vopsitor duco.

Du-te și spune-i unuia ca el că un contabil n-are voie să comunice asemenea date cuiva din afara întreprinderii!... Nu vrea să-nțeleagă și pachețel la urmă, ca să scap de pacoste, i-am spus că-l voi servi...

De fapt, nici n-aveam de gînd. Dar insistențele lui Vasiliu mă făcuseră și pe mine curios...

„Ei, să fie!“ — mi-am zis. „Asta mi-e grija acum? Ia să-mi văd de lucrul meu!“

Așaaa! Vasăzică...

Total cheltuieli cont „protecția muncii“ lei 242.726

Investiții pentru cheltuieli locuințe muncitor-estri din strada Carol Davilla lei 1407584

Acțiuni culturale (bibliotecă, club, pom de iarnă, echipă jocuri) lei 571.000.

Cînd ajung la capitolul „burse studenți“ — idem — „burse elevi“, „Școala tehnică de maeștri“ — scriu total lei 145.989 și mă opresc.

Mi-e foame. S-a făcut ora prînzului. De obicei, mînc acasă. Cînd se împlinț înșă, uneori, să am de lucru și după-amiază... nimic mai simplu. Îmi iau pal-tonul pe umeri și... fuga la cantină. Nici n-aveți idee cîtă plăcere îmi face să străbat drumul acesta prin forfota necontentită

de tineri și tinere care, la ora aceasta, intră sau ies din schimb. Repet: n-aveți idee cît de bine mă simt în zvonul acesta nedeslușit și voios de exclamații și risete. Și creierul, îmbîcsit de cifre și calcule, care poate, în sfîrșit, să-și... Astăzi, însă, parcă-i un făcut. Nu pot despărți creierul de cifre, și pace. Nu pot. Aud ca de obicei frînturi de discuții despre ultimele rezultate sportive ale echipei noastre de volei, despre excursii la munte, spectacole... și numaidecît urechea mi le traduce în cifre, conturi și cheltuieli.

— Știi ce? — aud un glas subțirel, aproape copilăresc, de față. O să dau o fugă la staționar, să văd cum îi mai e Miutei.

Eu (numaidecît și în gînd): Staționar... staționar... Intreținerea și înzestrarea staționarului cu mobilier: total lei 74.000.

În fața cantinei, doi tineri stau de vorbă. Umerii largi, statura circa 1,80 m, capul descoperit, sportivi amîndoi.

Eu (același): Material sportiv și echipament — lei 58.000.

— Ne-au sosit bocanci noi de schi — spune unul dintre ei. I-ai văzut?

Celălalt ride. Se apleacă și cu-lege un pumn de zăpadă de jos.

— Să fii sănătos! — spune.

I-am și încercat duminică.

„58.000... 58.000“, repet bombănind. Nu de alta, dar nu vreau să înregistreț aceeași sumă de două ori...

O dată intrat în cantină, aburii calzi și îmbietori de supă îmi copleșesc cu stăruință nările.

Cantina fabricii noastre de confecții „Gh. Gheorghiu-Dej“ e o sală uriașă, de proporțiile și eleganța unui mare restaurant.

— Felul I, te rog! — mă adresez călduros unei ospătărițe, în vreme ce iau loc la una din mese.

Drept în fața mea, pe deasupra carafei cu apă, îmi apare chipul simpatic și jovial al unui omuleț chel, care, cu un carnețel deschis dinainte, nu știu ce tot dictează vecinului.

— Pricepi? — deslușesc prin clinchetul de farfurii și pahare. Aduni toate veniturile astea la un loc și le adaugi la salariul pe un an de zile... Buun! Acum împarte la 12.

Încremenesc cu lingura la jumătatea drumului. Iar cifre?

— Ia vezi cît ți-a ieșit! — stăruie omulețul.

— O mie șase sute cincizeci și trei de lei lunar.

— Ei, asta este salariul meu real. Cu costul echipamentului de protecție, cu alocația pentru copii, cu cît ar fi trebuit să mă coste alea douăzeci și una de zile care le-am stat la Herculane, cu...

— Da' copiii? — se amestecă vecinul din capătul mesei. Copiii nu i-ai avut astă-vară la colonie?

Celălalt îl privi descumpănit.

— Uite că p-asta nici n-am mai pus-o la socoteală.

— Păi?! Anul ăsta s-au trimis gratuit în colonie 246 copii. Afară de tabăra noastră, a întreprinderii, de la Valea Mare, unde au trimis iarăși vreo trei sute.

Discuția devine generală și, pentru mine — mărturisesc — din ce în ce mai interesantă. E vorba doar de lucrarea mea. Omulețul din fața mea n-a făcut de fapt altceva decît să-și calculeze venitul lunar, defalcînd sumele ce-i revin din diferitele compartimente cuprinse în situația la care tocmai lucrez. Cu alte cuvinte, salariul lui social adăugat la salariul nominal.

N-aveți idee cîtă satisfacție simte un contabil, atunci cînd cifrele lui din situații și coloane le vede oglindite pe chipurile mulțumite ale tovarășilor săi de muncă.

Tovarășul Alexandru Seu, din dreapta mea, are trei copii. Primește lunar 300 de lei (2.615.000 lei, atît e totalul alocației de stat pentru copiii minori). O tovarășă de la secția tricotaje a născut acum patru luni o fetiță (să-i trăiască!). A avut trei luni concediu plătit.

(Totalul ajutoarelor de nașteri și al concediilor de boală s-a ridicat în 1958 la peste trei milioane lei).

Mai departe! Cheltuielile cu întreținerea creșei și a căminului de zi sau un total de circa 800.000 lei anual,

din care contribuția părinților revine doar la 170.000 lei.

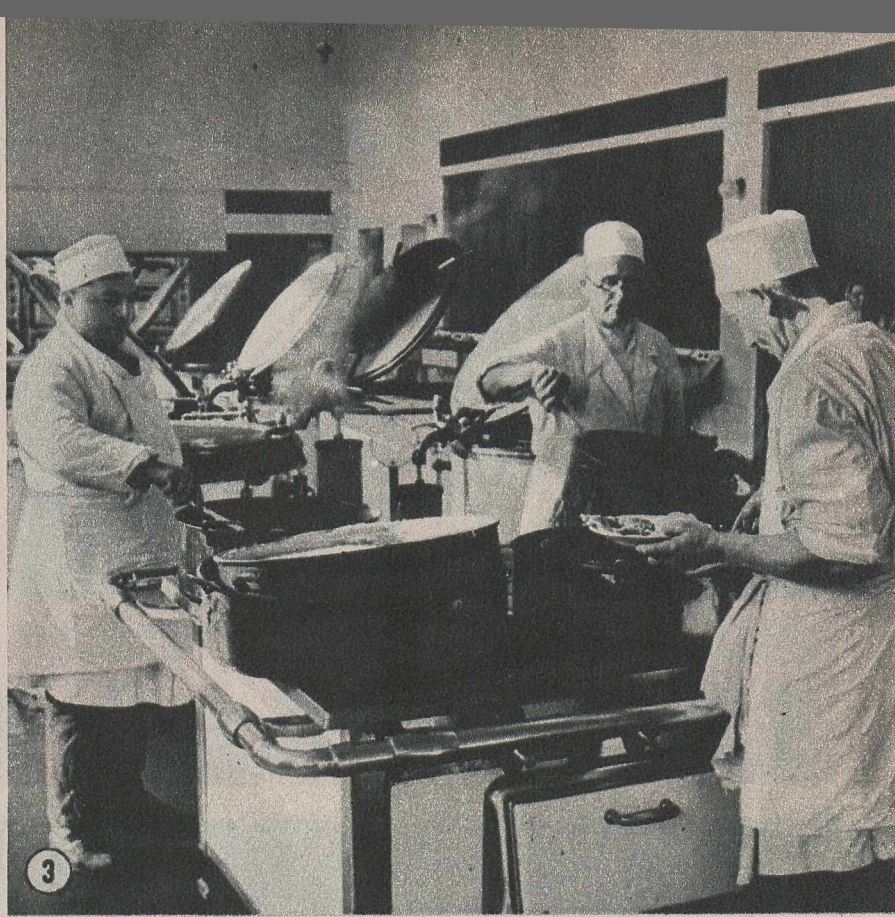
Cifre, totaluri, realizări și ur-contabil emoționat care bifează de zor.

— Felul II! — mă face atenț ospătărița.

Omulețul chel din fața mea tocmai istorisește ceva. Toți îl ascultă cu luare-aminte.

Îmi propun să las pentru cîteva minute bifatul și tocmai mă pregătesc să-mi înfig furculița în felul doi. Cînd, deodată... Ei, dar asta ce a mai fost?... Mi s-a părut că aud limpede: „Ca frații, înțelegeți?! Am copilărit împreună. Gard în gard“...

Unde?... Unde am mai auzit eu cuvintele astea? Aș, de bună-seamă că mi s-a părut. Afurisită deformare!

— Cine? Cine, *tovarășe Popescu*? — stăruie în aceeași clipă vocea tovarășului Alexandru. Mă răsucesc cu iuțea fulgerului.

„Popescu a zis? Popescu și mai cum?”

Omulețul continuă:

— Cum cine, frate? Nu vă spusei? Nevasta lu' Vasiliu. Zice: „Ia spune, Popescule, câți ai matală pe lună?” Eu de colo: „Un moment — zic — să-l consultăm pe dumnealui”. Mă uit în carnetel, socotesc și...

Adunam tocmai ultimele coloane, când a sunat telefonul. Vocea lui Vasiliu:

— Ei!
— M-am interesat.
— Și... și? — ti simt nerăbdarea.

— Și are dreptate. O mie șase sute, o mie șapte sute. Atîta are.

— Nu se poate! (pauză). L-a făcut șef cumva?

— Aș!

— Atunci...

— Atunci nu mă mai bate la cap și răspunde scurt la ce te întreb: tu ce salariu ai?

— Parcă n-ai știi! Opt sute douăzeci.

— Numai atît?

— Atîta, mă! Nici o lețcaie mai mult. Ce, eu sînt Popescu, să mă laud?

— Da' alocația pentru copii?...

— Mă rog, încă trei sute.

— Vezi cum ești? Dar de trei ani de zile nu te trimite sindicatul în fiecare vară la Tekirghiol?...

— Mă trimite, da' nu plătesc?

— Cît?

— 50%.

— Și jumătatea cealaltă? Cine-o plătește?

— Sindicatul.

— Păi, vezi cum ești? Dar masa la cantină cît o plătești?

— 1 leu.

— Și restul pînă la prețul integral al mesei? Cine îl dă?

— Habar n-am!

— Atunci pune mîna pe creion și scrie: 820 plus (ai scris?), plus...

— Stai, că m-am lămurit. Nu puteai să-mi spui asta de azi-dimineață? Mă faci să mă cert cu Popescu, care Popescu, ca să zic așa... frate, mă!... Păi, vezi cum ești?

1. Scena, ce ni se pare că se petrece într-unul din laboratoarele Facultății de chimie, este de fapt o lecție cu viitorii maștri de la Fabrica de confecții „Gh. Gheorghiu-Dej”.

2. — Mămica și tăticiu' pot să lucreze fără grijă. Noi ne simțim bine aici. (Contabilul — adică eu: cheltuielile cu întreținerea casei și a căminului de zi se ridică anual la circa 800.000 lei).

3. 3.000 de salariați iau zilnic masa la cantină.

4. ...acțiuni culturale (bibliotecă, club etc.). Total, lei 571.000.

5. La staționar. Tovarășa Anica Negreanu se simte mai bine...

6. Ne-au sosit schiuri noi...

Cu aparatul fotografic

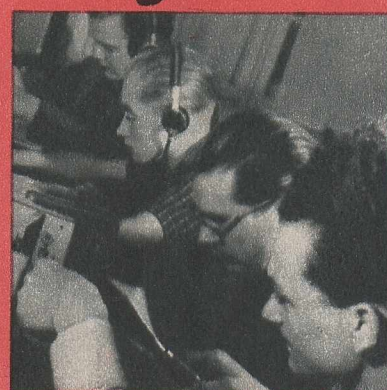
Sntem fn plină repetiție. Corul se pregătește pentru un festival.

Aeromodelele cercului Casei de cultură snt... la înălțime.

Instructorul cercului de arte plastice dă o mină de ajutor...

Atențiune! Se recepționează (cercul de radioamatori).

LA O CASĂ DE CULTURĂ

Ceroul de balăt. Viitoarele balerine.

Casa de cultură a sindicatelor din Tg. Mureș și-a început activitatea la 1 ianuarie 1957. În cei doi ani ce au trecut de la înființare, Casa de cultură a devenit locul de întâlnire preferat al oamenilor muncii din acest oraș.

Snt unii care nu iubesc cifrele, considerndu-le prea monotone. În cazul de față vom da totuși cteva date care oglindesc activitatea acestei instituții de cultură. De pildă, într-o perioadă de 22 de luni, adică ptnă la 1 noiembrie 1958, s-au ținut la Casa de cultură din Tg. Mureș peste 500 de conferințe, la care au participat mai mult de 70.000 de oameni. La balot, gimnastică ritmică sau muzică, precum și la grădinița de muzică snt înscriși și frecventează lunar peste 500 de copii. Snt, de asemenea, numeroase cercuri pentru maturi. Unul pentru radioamatori, altul de arte plastice, pentru fotoamatori, fără să mai vorbim despre aeromodeliști, despre secția română și maghiară a echipelor de teatru și despre concursurile literare. Edificatoare snt cifrele privind activitatea bibliotecii Casei de cultură. Dacă în prima lună de la deschidere biblioteca avea numai 14 cititori permanenți, numărul acestora se ridică astăzi la aproape 1.200.

Se pot da multe date și cifre care să oglindesc activitatea pozitivă a acestei instituții de cultură și interesul cu care participă oamenii muncii din oraș la diversele activități și acțiuni organizate aici. Dar mai bine să lăsăm obiectivul aparatului fotografic să prezinte cteva imagini, care s-ar putea să fie mai grăitoare decât cifrele.

Text de BENCZEL Béla
Fotografii de MARX Iosif

Fotografii amatori au și ei cu ce să se laude.

Go Home!

Jafuri, violuri, crime și tot felul de alte fărâdelegi comise de militarii americani și chiar de personalul diplomatic al S.U.A., pe teritoriile „aliților” lor europeni sau asiatici; încercările monopolurilor americane de a-și subordona tot mai mult economia altor țări; politica războinică a departamentului de stat al S.U.A., care împinge la un pas de dezastru popoarele țărilor țirite în diferitele blocuri militare agresive conduse de S.U.A. — fiecare dintre acestea și toate laolaltă au dus la creșterea spiritului antiamerican în țările Europei și Asiei, Africii și Americii latine.

„După cum reiese din declarațiile călătorilor care se înapoiază din toate colțurile lumii — scria nu demult ziarul „New York Mirror” — este limpede că nu sîntem de loc iubiți și nici măcar apreciați”.

Nu se poate să nu fii de acord cu cele de mai sus. Cu o singură precizare: nu poporul american este urit, ci trustmenii americani, doritori să se îmbogățească de pe urma unor noi măceluri mondiale.

JAPONIA

Grevă a muncitorilor japonezi de la depozitul de muniții de artilerie al S.U.A. din Tokorozawa. Greviștii au refuzat să ajute la transportul armamentului destinat provocărilor americanociankaiste împotriva R.P. Chineze.

CUBA

Întregul popor cuban s-a ridicat cu indignare împotriva amestecului american în treburile interne ale țării. În fotografie: un grup de studenți din Havana protestând împotriva intervenției S.U.A. în apărarea agenților lui Batista.

ITALIA

← Afişe prin care populația orașului Milano este chemată să nu accepte instalarea rampelor de lansare a rachetelor.

ANGLIA

În timpul vizitei vicepreședintelui S.U.A. — Nixon — în Anglia, pe străzile londoneze numeroși cetățeni au demonstrat cu pancarte pe care sta scris: „NU, rachetelor americane”. „Nixon, go home”

IRAK „Go home Rountree, dirty plater” („Coară-te acasă. Rountree, conspirator josnic”). Iată cum a primit populația Bagdadului vizita în Irak a emisarului departamentului de stat al S.U.A.

100 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI ȘALOM ALEHEM

de Demostene BOTEZ

găsește mai tirziu în ghetourile din New York.

Coborînd în adîncurile cele mai profunde ale mizeriei sociale omenestii, ale unor suflete înăbușite, Șalom Alehem apare înrudit cu A. P. Cehov și cu Maksim Gorki. El nu are revolta tumultuoasă care clocotește în opera lui Gorki și nici admirabila lui poezie. Găsim în Șalom Alehem mai degrabă ceva din ironia tăioasă și tragică a lui Cehov, ca și un lirism profund care, totuși, aduce aminte, prin adîncia lui umanitate, de paginile lui Gorki.

Aceste influențe — așa zice, mai bine, aceste afinități — nu înseamnă că Șalom Alehem ar fi un fel de elev mai mărunț al celor doi mari clasici ruși; ele nu scad întru nimic originalitatea operei acestuia și tonul ei, unic în literatura universală.

Viziunea de viață a lui Șalom Alehem își are un corespondent destul de apropiat în viziunea de viață a lui Charlie Chaplin — care și el a cunoscut mediul pe care l-a cunoscut Șalom Alehem.

Și despre unul, și despre celălalt se poate spune cum a spus Gorki despre Șalom Alehem: „umorul propriu al lui Șalom Alehem este trist și cordial, împletit cu un profund lirism“.

În fața marii tragedii a mizeriei care-i apărea în jur, Șalom Alehem nu a luat calea lamentărilor și a bocetului. El a trecut dincolo, mai presus, în umorul trist, la risul după care își rămîne o adîncă amărăciune.

Soarta omului mărunț, așa cum apare ea în opera lui Șalom Alehem, nu este tragică numai prin realitatea ei prezentă, dar și prin zădărnicia năzuințelor iluzorii de a scăpa de ea. Eroul Menahem Mendel este figura tipică a omului care apare caraghios prin visurile pe care și le face, care este, în același timp, și comic, și jalnic în năzuința lui febrilă de a se îmbogăți. Căci lumea aceasta a lui Șalom Alehem se zbate, luptă, visează, este în plină agitație pentru a scăpa de soarta ei.

Născut și trăind chiar în inima poporului, Șalom Alehem a înfrunghiat, în unul dintre eroii săi, puterea poporului, un umanism profund și o mare încredere în viitor, folosind de multe ori stilul inepuizabilului umor popular.

Scrisă în perioada de timp dintre anul 80 al secolului al XIX-lea și primul război mondial, opera lui variată a atacat ascuțite probleme sociale ale vremii, aspecte din viața poporului; forțele creatoare ce nasc în masele populare; exploatarea capitalistă

La 2 martie se împlinesc o sută de ani de cînd, în ghetoul târșorului Pereiaslav din gubernia Poltava, s-a născut Șalom Nahumovici Rabinovici, acel care mai tirziu, sub pseudonimul Șalom Alehem, a scris remarcabile schițe, povestiri, nuvele, romane și piese de teatru, afirmîndu-se ca unul dintre cei mai mari umoriști din literatura universală.

Condițiile vieții lui familiare, ca și condițiile în care trăia populația modestă evreiască împrejurul său au fost din cele mai tragice: unsprezece frați drepti din prima căsătorie a tatălui său, cinci frați vitregi din cea de-a doua căsătorie și alți oreo cinci fii, cu care mama vitregă a intrat în familie — toți lăsați de tatăl lor în seama și protecția lui Șalom; iar ca mediu, un nenorocit târșor evreiesc, în care negrul noroi ucrainean se întindea ca păcura, și mulțime de evrei săraci, goniiți din toate părțile, fără nici un drept decît acela de a se frămînta și visa, în mizerie.

Nici o mirare că tema lui favorită, aceea care-i era mai apropiată, a fost tema „omului mărunț“. Modelele, eroii, mișunau pe toate ulițele târșorului natal și erau nu prea deosebiți de acei pe care-i

Șalom Alehem la masa de lucru. Petersburg 1907.

O schiță de ȘALOM ALEHEM:

Un venetic

America, zici dumneata, este țara afacerilor! Mă rog! Așa și trebuie să fie! Dar să te însori, să-ți vinzi sufletul, numai și numai ca să faci o afacere, asta e, să mă ierți, magărie curată. Nu vreau să dau nimănui lecții, dar e lucru dovedit că nouăzeci și nouă la sută dintre cei pripașiți pe la noi, cum vin aici, în America, nu se căsătoresc decît pentru zestre. Și mie îmi vine să mor de neceaz. Așa că, ori de cîte ori îmi pică în mînă cîte unul din ăstia, fac ce pot să nu-mi scape cu ciolanele întregi. Ascultă aici o istorie:

Într-o zi, cum stau eu, așa, cu nasu-n hîrtii, îmi intră în birou unul, un tînerel însoțit de nevastă-sa, o femeie... ce să-ți spun!... frumoasă, de nu-ți mai puteai lua ochii de la ea. Proaspătă și rumenă, ca un măr abia rupt din pom. Îmi zice el:

— Bună ziua! Dumneata ești mister Baraban, misitul?

— Zei! — zic. Ce vînt mi te aduce pe aici?

Și-și descarcă omul sufletul și îmi toarnă o poveste, uite așa și-așa, că el nu-i decît de zece ani în țară, că-i de meserie croitor, și că fata asta, lucrătoare și ea pînă mai deunăzi, are o mie de dolari bani gheață și s-a îndrăgostit de el pînă peste urechi, și că el s-a însurat cu ea și că acum caută o afacere, să aibă din ce să-și scoată o bucată de pîine ca să nu mai fie silit să meargă la fabrică, fiindcă suferă de reumatism, fie la el acolo, și așa mai departe.

Tot cu ochii la nevastica lui, îl întreb:

— Și cam ce fel de afacere ți-ar place mai mult?

Îmi răspunde el:

— O papetărie, de pildă.

Și-mi dă a înțelege că la o papetărie ar putea să-i

fie și „ea“ de ajutor. Pricepi dumneata cu ce gînduri îmi umbla veneticul? Nu-i ajunge că a dat peste o minune de fată ca asta, nu-i ajunge că ea îi mai aduce zestre o mie de dolari bani gheață, acum ar mai avea chef ca ea să-l mai și slujească pentru ca dumnealui să poată juca în cărți cît e ziua de mare, cu banda lui de golani... las' că-i cunosc eu cine-mi sînt ei! Și-mi zic: papetărie să-ți dau? O să vezi tu papetărie, cînd o să-ți vezi ceafa fără oglindă! Și adică să-mi stai ca un cîine, într-o spălătorie, n-o să-ți dea mina?... Spălător mi te fac, dobitocule!

De ce mi-a venit în minte tocmai o spălătorie? Uite de ce: fiindcă se nimerea să am o spălătorie de vinzare, la îndemînă.

Și-i zic veneticului:

— Ce-ți trebuie — zic — să-ți bați capul optsprezece ore pe zi, cu o papetărie, doar-doar ți-o intră în dugheană vreun băiețas să-ți cumpere o acadea de un penny și așa mai departe! Las' pe mine, că-ți dau eu ceva mai bun... O spălătorie în Bronx. N-o să fii silit să muncești peste ore și-o s-o duci împărătește!

Și pun mîna pe toc și-i fac o socoteală, că dacă scade toate cheltuielile — chirie, lucrători, băiat de serviciu și așa mai departe — îi rămîn vreo treizeci de dolari bani curați pe săptămîină. Ceva mai bun decît ăstia, se poate?

— Cît trebuie să coste? — întrebă el.

Zic:

— O mie de dolari e-un adevărat chilipir! Dar las' pe mine! Eu ți-o scot cu opt sute!... Să dai banii ăstia — zic eu — cu ochii închiși și să pul mîna pe chei... că ești om făcut! Dar pînă atunci — zic — du-te sănătos și vino la mine peste trei zile, pentru că acum am treabă. Bună-zua... bună-zua!

N-a ieșit bine omul pe usă, că m-am și dus glont la cela cu spălătoria să-i duc vestea cea bună: dumnezeu mi-a trimis un ațeamiu, un timpit de imigrant, așa că are acuma prilejul să scape de atelier fără pagubă, numai să fie destul de șmecher și să știe ce trebuie să facă.

Hotomanul a priceput numaidecît cam despre ce este vorba și-mi zise:

— Adu-mi-l numai pe fraier aici... și o să fie bine!

Peste trei zile, papă-lapte îmi sosește cu arvuna, mi se așază cu nevastica lui pe o săptămîină, de probă. În spălătorie, să vadă cum merge — și fiindcă omul meu, bineînțeles, are grijă ca în săptămîina asta spălătoria să meargă bine... și încă ce bine!... un bine cu moț... mai bine decît bine... au bătut laba! Fraierul și-a pus pe masă sărăcia aceea de gologani, omul meu i-a dat în primire cheile și condicile, eu mi-am încasat ce mi se cuvine, și de la unul și de la celălalt... mister Baraban, misitul, știe doar ce are de făcut... și, vorba dumitale: „finita la comedia!“

Nu-i așa? Asta o spui dumneata. Dar pentru mine, comedia nu-i decît la început. Fiindcă, după ce s-au isprăvit toate, de-abia m-a cuprins neceazul împotriva păcătosului asta de venetic: cu ce drept i se cuvine unui asemenea bandit să-i pice pară mălăiață o femeie ca asta, s-o ungi pe pîine, nu alta... și o mie de dolari bani gheață... și o afacere de-a gata, fără nici o durere de cap? Nu! Trebuie neapărat să-i smulg spălătoria cu jumătate din preț și să i-o dau înapoi fostului proprietar.

Cum?

Pentru asta sînt doar mister Baraban, om de afaceri, ca să nu fie lucru pe lume să nu-l pot duce cu bine la capăt. Și m-am repezit pînă-n Bronx, am închiriat la agenție, tocmai peste drum de spălătorie, în colțul străzii a doua, o odață, am dat arvună zece dolari și am atîrnat în vitrină un bileț.

AICI SE DESCHIDE O SPĂLĂTORIE

Nu trec nici două zile și fraierul îmi dă navală-n birou, cu o falcă în cer și una în pămînt. Nenorocire! I s-a tăiat capu! E mort!

— Dar ce s-a întîmplat? — zic.

Și-mi povestește că s-a apucat unul, drăcu' știe cine, să închirieze chiar peste drum de el o dugheană ca să-și deschidă o spălătorie.

„Am primit cartea. Am citit-o, am ris și am plins. E o carte minunată... plină de autentică dragoste adâncă și înțeleapță pentru popor, sentiment atît de rar în zilele noastre“.

Maksim GORKI
(Dintr-o scrisoare trimisă lui Șalom Alehem după citirea romanului satiric „Băiatul Moti“)

1906: în România

In aprilie 1906 marele scriitor Șalom Alehem a vizitat cîteva orase din țara noastră. Presa din acea vreme menționează vizita sa la Iași, Piatra Neamț, Galați și Brăila, unde, așa cum spun corespondenții din aceste localități, a ținut în săli de teatru sau de conferințe „lecturi din operele sale literare, a cetii din delicioasele sale bucăți atît de bogate în humor și satiră“. O corespondență din Iași precizează că „una din lecturi a avut loc la clubul muncitorilor“, iar cîțiva participanți la aceste lecturi își amintesc că membrii clubului muncitorilor au organizat în cinstea scriitorului o agapă, într-o circumstață sărăcioasă din Tg. Cucului, la care au participat militanți ai mișcării muncitorești din țara noastră.

Din documentele vremii rezultă că Șalom Alehem a petrecut în România aproape întreaga lună aprilie 1906. În scrisoarea trimisă din Iași, la 22 aprilie 1906, unuia dintre ginerii săi, el descrie, în modul cel mai laconic posibil, stările reale din țara noastră, din „minutul de frumoasă, bogat-săraca, liber-constrînșă... Romînie“. El a sesizat contradicția dintre sărăcia maselor, constrînse la o viață grea și lipsită de libertate, și bogăția mincinită și stăpînitoare, care huzurea. Aceeași idee o găsim și în scrisoarea pe care o trimite din Piatra Neamț doctorului Sottek, din Brăila, și în care

denunță egoismul și lăcomia burgheziei, preocupate numai de a se îmbuiba. Scrisoarea e scrisă în limba idiş, cu caractere latine. Vorbind despre omul de cultură a cărui viață intelectuală diferă cu totul de meschinăria burgheziei ce-l înconjoară, marele scriitor exclamă: „...În sfinșit, s-a desprins un nebun din mulțimea asta de înțelepți. Calme și sătule vile, care știu să mînanco bine — piu! — adică să se îndoape, să joace poker etc.“

Șalom Alehem a fost, desigur, indignat de purtarea bogățiilor, dar a găsit satisfacție în entuziasmul cu care i-au primit masele, care pretutindeni s-au imbulzit să-l asculte și care i-au oferit daruri. Mult timp după plecarea sa „masele au continuat a discuta cu apringere miezul scrierilor marelui scriitor“.

Scrierile lui Șalom Alehem au devenit repede cunoscute, pentru că exprima sentimentele și năzuințele maselor pentru dreptate socială și libertate. În 1904 a apărut în „Revista Idei“ lucrarea „Tramvaiul din Casriliuca“, în 1906 a apărut o lucrare sub titlul romînesc „Ispășitoarele“ sau „Grea pasărilor“, în 1912, o broșură cu cîteva povestiri și apoi, în 1920, primul volum de povestiri.

Deosebit de interesant este volumul intitulat „Cartoforii“, apărut în 1923 în traducerea lui C. Săteanu, „cu portretul autorului și cu opt reproduceri după tablourile pictorului Octav Băncilă“.

Acest volum ne arată prețuirea de care se bucura opera lui Șalom Alehem în rîndurile oamenilor de cultură și artă din țara noastră. Pe pagina a treia a cărții, ca o dovadă a unei astfel de prețuiri, este scris: „Admiratorului lui Șalom Alehem și inițiatorului acestei traduceri, d-lui Mihail Sadoveanu, închină traducătorul“. Urmează apoi „cuvinte despre autor“, în care traducătorul spune, pe drept cuvînt, că multe din operele lui Șalom Alehem fac „dovadă indiscutabilă“ a fi scrise de pe pozițiile unui socialist și că marele scriitor „a fost influențat de literații ruși“.

Șalom Alehem și fiul său mai mare, Mișa. Kiev 1893.

În anii regimului de democrație populară editurile noastre au publicat culegeri antologice din lucrările lui, în peste 75.000 exemplare. Unele din ele au apărut în limba idiş, majoritatea însă în limba romînă, în savuroasele tălmăciri ale lui I. Ludo.

Șalom Alehem a pătruns adînc în masele de cititori din Romînia. El se află prezent în sufletul „oamenilor simpli, muncitori“. De scrierile lui se bucură „poporul adevărat“ care „a luminat viața scriitorului“, așa cum și-a dorit el însuși în testamentul său, în care scrie: „Oriunde aș muri, doresc să fiu înmormîntat, nu printre aristocrați și bogătași, ci printre oameni simpli, muncitori, cu poporul adevărat, așa încît țara care se va pune pe mormîntul meu să împodobescă mormintele simple dimprejur, iar mormintele simple să împodobescă mormîntul meu, precum poporul a luminat viața scriitorului său“.

„Aristocrații și bogătașii“ l-au repudiat și continuă s-o facă și azi. „Poporul adevărat“ i-a îmbrățișat și continuă să-i prețuiască opera, ca pe una din cele mai frumoase și scumpe comoane ale literaturii mondiale.

L. STREISFELD

și samavolnicia țaristă; oprimarea maselor populare eoricești; pauperizarea lor; lipsa lor de drepturi sociale și politice; puterea transformatoare a muncii; prietenia oamenilor muncii ai diferitelor popoare; apariția chipurilor luminoase de revoluționari; conștiința copilului, plină de optimism și bucurie, nealterată încă de influența mediului înconjurător; chipul oribil al burgheziei; ura contra regimului țarist; prezentarea modulului de viață american în care omul mărunț iese strivit etc.

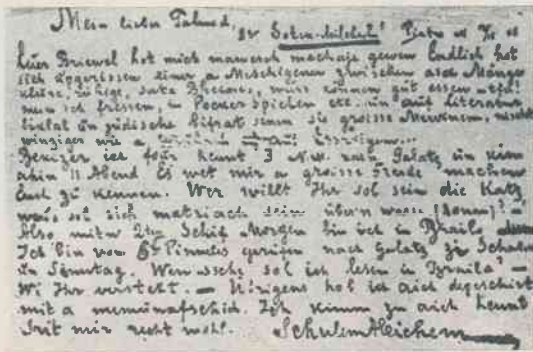
Iubind poporul muncitor, crezînd în forțele lui creatoare, condamnînd orînduirea socială bazată pe exploatarea omului de către om și urînd clasele exploatare, Șalom Alehem se dovedește un adevărat democrat umanist.

Ceea ce l-a căluzit pe această cale a fost dragostea de adevăr, adîncirea vieții, onestitatea lui sufletească, conștiința sa.

Pentru exprimarea nealterată a acestui adevăr, el n-a folosit nici un artificiu artistic; a pus însuși poporul să vorbească, sincer și spontan.

Mort în 1916, Șalom Alehem n-a apucat zorii Marii Revoluții eliberatoare și nici anii în care opera lui apare ca un mișcător moment istoric.

Aducerea aminte, după o sută de ani de la nașterea lui Șalom Alehem, este semn că opera sa a trecut marea încercare a timpului și că cititorii săi de astăzi îl prețuiesc și îl iubesc.

Facsimilul cărții postale trimise de Șalom Alehem din Piatra Neamț, dr-ului Sottek, din Brăila.

— Și-acu ce vrei? — îl întreb.

Vrea, zice el, să-l scap de spălătorie. Dacă-i găsec museriu, o să-mi plătească pentru osteneala aita cît trebuie ca să fiu pe deplin mulțumit și toată viața o să se roage lui Dumnezeu pentru mine, și așa mai departe.

Caut să-l liniștesc și-i spun că museriu nu se găsește pe toate gunoarele. Dar să aibă încredere în mine, că o să fac tot ce-mi stă în putință. Pînă atunci, să se ducă acasă și să vină la mine peste trei zile, fiindcă nu mai știu unde mi-e capul de atîtea afaceri... Bună-ziaua... bună-ziaua!

★

Cum a plecat fraierul meu, am trimis după fostul proprietar și i-am povestit toate, uite-așa și-așa...

— Acuma — zic — ai prilejul să-ți lei spălătoria înapoi cu jumătate din bani.

Zice el:

— Cum?

Zic:

— Ce-i treaba dumitale? Las' pe mine! Doar nu degeaba sînt eu mister Baraban, om de afaceri!

Zice el:

— Olrait!

Zic eu:

— Mie trebuie să-mi iasă din afacerea asta un sutar!

Zice el:

— Olrait!

Și așa mai departe. Trec cele trei zile, ageamiul eu nevastă-sa, la mine-n birou. Ea pare ceva mai palidă, dar la fel de frumoasă.

— Ce se aude?

— Ce vrei să se audă? Trebuie — zic — să-i mulțumesc lui Dumnezeu că am găsit, cu chiu cu vai, pe unul care ar vrea să-ți ia spălătoria. Numai că știu!... ceva parale tot o să trebuiească să pierzi.

— Și cît anume trebuie să pierd?

— Nu întreba — zic — cite parole pierzi... mai bine întreabă cite parole câștigă. Ori cît de puțini bani ai lua, sînt ca găști. Te joci — zic — cu concurenții americani? Ei pot — zic — să te bage la niște chelșuțeli așa de grozave, încît să te faci să te scoli în mijlocul nopții și s-o lei la goană — zic — numai eu cămașa de pe tine. Scurt, i-am speriat așa de rău, încît au luat

pe afaceri jumătate din cît i-a costat și mi-au dat și un comision gras, fiindcă mister Baraban nu este detector și-i piardă vremea de pomana ce ei... și s-a isprăvit cu spălătoria!

Dar nu te grăbi, că încă n-am isprăvit! Ce mă fac cu cei zece dolari pe care i-am dat arvună agenției pentru odaia, ca să pun în fereastră un anunț cum că acolo s-ar deschide o spălătorie! Te-ntreb: de ce să zvîrl zece dolari în vînt, fără rost, nici mie, nici țării? Cum adică: mister Baraban, om de afaceri, are bani de furat, sau ce? Asta-i una! Și, după aceea, începe să fiarbă în mine necazul, ori de cite ori îmi aduc aminte că papă-lapte asta al meu mai are încă vreo cîteva sute de dolari în buzunar și o nevestică... ce nevestică! O bomboană! De ce i se cuvîne, mă rog? Mister Baraban, cel mai mare misit din East-Side, să aibă o nevastă, să mă țereți, slută ca dracu' și mai rea decît moartea — și unii dobitoce ca asta să-i trimite Dumnezeu o asemenea bijuterie... arză-l-ar focul!

Așa că i-am trimis îndată banditului asta de imigrant o carte poștală să vină să stea de vorbă cu mine la ora cutare și cutare, fiindcă am pentru el o afacere. Și mult nu trebură să-l rog, și-mi vine la înțînire — ba o mai aduce cu el și pe ea, pe nevastă-sa. Îi pofteșc pe scumpii mei musafiri să șadă și le povestesc o istorie, uite-așa și-așa...

— Voi nu-i cunoașteți pe mincinoșii și șarlatanii ăștia de americani. Dacă ați ști ce-a făcut hoțul asta cu spălătoria ca să vă tragă pe sfoară, vi s-ar face părul măciuc!

— Ce?

— Uite ce! — zic. El e acela — zic — care a închiriat odaia de peste drum și a atîrnat în fereaștră hirtia ceea cum că deschide o spălătorie... dinadins ca să vă sperie — zic — și să-i dați înapoi dugheana, cu jumătate din preț.

Cînd au auzit treaba asta, s-au făcut foc amîndoi — dar ea mai cu seamă. Ochii îi ardeau ca niște tăciuni aprinși.

— În locul vostru — zic — m-aș răfui eu el să mă țînă minte est o trâl.

— Cum? — mă-ntrebă el.

— Las' pe mine! — zic. O să-i fac eu una țilharului asta — zic — că n-o să se mai poată scula nici în ziua de apoi... și voi o să trageți numai foloase. O să aveți — zic — o afacere și mai bună ca înainte.

Se uită ei la mine ca și cum mi-ar spune: „Să dea Dumnezeu să fie așa cum spui dumneata... să trăiești...“ și așa mai departe.

Și le arăt căm ce ar fi de făcut. În loc să mă apuc să răscompăr un vad străin și să-i plătesc aceluia nu știu cît filodoră, mai bine dau fuga și închiriez de-a dreptul la proprietar prăvălioara de peste drum, pe care șarlatanul a vrut s-o ia pentru el, și-i pun pe picioare, cu vreo trei-patru sute de dolari, o altă spălătorie și m-apuc să-i fac concurență: cît ia el, eu iau mai puțîn. Și dacă în trei săptămîni nu ți-l silesc să-și ia lumea-n cap, să nu-mi spun pe nume!

Ce vrei mai mult! I-am isprubut așa de bine, că ageamiul numai că nu mi-a sărit de gît să mă sărute, iar nevastă-sa, îmbrăjorată cum era ea, de bucurie, părea și mai frumoasă ca de obicei.

Chiar în aceeași zi, am închiriat pentru ei prăvălioara și, cît ai bate din palme, a răsarit ca din pămînt o nouă spălătorie, cu firmă, cu mese, cu tot hocus-pocusul de care este nevoie... și perechea s-a pus îndată pe treabă și s-a încins între ei și cel cu spălătoria din față o concurență pe viață și pe moarte. Se băteau cu prețurile, ca chiorii. Dacă cel de peste drum cerea douăzeci și patru de cenți pentru o duzină de rufe murdare, ăștia nu cereau decît optsprezece și mai spălau și un ceșaruf gratuit. Dacă cela a scăzut cu opt cenți cămașa ăștia au lăsat la șase, așa că celălalt era silit să nu mai ceară decît patru și așa mai departe. Și s-au bătut atîta între ei, pînă ce papă-lapte al meu s-a scuturat și de rămășița lui de dolari și a rămas tinichea, că n-a mai avut nici cu ce să-și plătească chiria. Cîteva săptămîni i-au ajuns ca să fie silit să-și închidă dugheana și să se trezească în stradă, mofluz.

Acu', dumnealui se odîhnește în pușcăriă din Lidlow Street, pentru că eu i-am găsit nevastă-sa un avocat care cere în numele ei, de la fraierul meu, trei lucruri: 1. banii de zestre, adică mia ceea de dolari; 2. divorțul; și 3. pînă o să capete de la el, odată și odată divorțul, s-o întrefînă, după cum prevăd legile țării... dar-ar toți dracii-n el de bandit!

În romînește de I. LUDO

Cine știe dacă printre acești trăpași care aleargă acum sprinteni prin curtea institutului, nu se află alți viitori campioni internaționali de hipism!...

CAMPIONII DE LA SLOBOZIA

de Stela NEAGU

Fotografii de S. STEINER

Atențiune, cititori! Ne aflăm la concursul internațional de hipism de la Berlin. Foc! S-a dat startul. Ecoul impuscăturii se pierde în ropotul copitelor. Din tribună mii de spectatori urmăresc cu înfrigurare cursa palpitantă. Un pas, doi, trei... caii aleargă înnebuniți. Patru, cinci, șase... Doi dintre ei, unul vînat, celălalt murg, cu o stea mare, albă, în frunte, se desprind din pluton. Încă un pas, doi, trei... caii sînt amîndoi la același nivel. Deodată murgul cu stea în frunte își ridică maiestos grumazul. Coama neagră îi flutură larg în vînt. Un pas, doi, trei... murgul se opitește înainte.

— Uraaa! Hai, Epigon, hai, Epigon! — izbucnesc strigăte din tribună.

Urările și îndemnurile compatrioților îi dau imbold. Ca și cînd le-ar înțelege, Epigon înțește pasul. Așa! Mai repede, mai repede! Încă un pas, doi, trei... Peste cîteva minute Epigon trece victorios prin fața tribunei, în aplauzele furtunoase ale mulțimii. A cîștigat premiul cel mare al Concursului internațional de hipism de la Berlin.

...Nu l-am văzut atunci, la concurs. Am văzut însă, în iarna aceasta, pe biroul doctorului Iuliu Maior, directorul Institutului de cercetări zootehnice din Slobozia, o sculptură miniaturală reprezentînd alți campioni: Musaca și Crîng, cîștigătorii premiului păcii de la Budapesta; Mac al II-lea, deținătorul derbyului R.P.R. pe 1954; Pușa, deținătoarea aceluiași derby pe 1957... Toți acești faimoși alergători au fost crescuți aici, la Institutul de cercetări zootehnice din Slobozia. Cine ar fi crezut că din minjii jucăuși de pe această parte a Bărăganului se vor naște viitorii campioni!

Un cal putere

Cînd directorul institutului mi-a spus că are cai care pot trage mai bine de 14.000 de kilograme, am zîmbit cu neîncredere.

— Că n-o trage un cal cît un tractor!

— Neculae, ia scoate-l din grajd pe Amnar — a strigat directorul, către unul dintre îngrijitorii ce se aflau în fața grajdului.

Mă așteptam să văd cine știe ce namilă de cal, cu pieptul ca de taur și cu picioarele cel puțin de grosimea unui stîlp de tele-

graf. Cînd colo, Neculae a scos de căpăstru un cal destul de obișnuit, zvelt, cu trupul plin și grumazul puternic. Calul a alergat cu ușurință cîteva pași prin fața noastră, apoi Neculae l-a oprit, a luat o poziție cît mai demnă și mi l-a prezentat: — Amnar, generația 1956, metis, între „ardenez”, cal greu de povară, și iapa trăpașă.

Amnara cărat în fața noastră, pe o distanță de circa 200 de metri, trei remorci de tractor încărcate cu piatră (14.200 kilograme), stabilind astfel recordul național la categoria cai semigrei.

Minuni în Bărăgan

Dar Amnar nu este singurul record actual al institutului. Ați văzut vreodată vreo vacă stearpă care, totuși, să dea lapte? N-ați văzut! Ei, la I.C.Z.-Slobozia se află nu una, ci opt asemenea vaci. Fără să fi avut vițel și fără să fi trecut nici măcar prin perioada de gestație, ele dau deocamdată cam opt litri de lapte pe zi fiecare. Cum s-a ajuns la un asemenea rezultat? Cercetătorii au pornit de la un raționament foarte simplu: „dacă vaca rămîne stearpă, de ce să se piardă în

același timp și laptele, și vițelul? Ar putea fi salvat cel puțin laptele!” Și acest lucru s-a izbit: prin masajele la uger și cu ajutorul hormonilor sintetici. Și cînd te gîndești că experiențele au pornit numai cu cîteva ani în urmă!

Prin '49, '50, cercetătorii abia începuseră aici cîteva încercări timide. Și iată acum rezultatul unei munci asidue, pline de pasiune: metisul obținut prin încrucișarea surei de stepă locală, foarte rezistentă la iernile aspre și soarele fierbinte al Bărăganului, cu rasa Swiz sau roșie, de la care se moștenește o producție mare de lapte. La oi cercetătorii mi-au arătat așa-numitul metis „Spancă”, obținut din țigaia bucălaie, rezistentă la condițiile stepei, și berbecul merinos, cunoscut pentru lina-i bogată și fină.

Cine a trecut cîndva prin părțile Bărăganului a văzut, desigur, prin curțile oamenilor, un porc slab, cu coama mare, cu picioarele lungi și subțiri, cu botul ascuțit. Sperietoare, nu alta! Porcul acesta, așa-numitul „porc de baltă”, a dispărut astăzi cu totul. Și asta datorită institutului, care a creat, prin încrucișarea „baltă-

refului" cu rasa „Marele alb“, un nou metis, mult mai productiv.

Toate acestea nu sînt decît o parte din minunile dobîndite de cercetătorii de la I.C.Z.-Slobozia.

În loc de... apă, paie și bătaie

Urmăresc, într-un grup de vizitatori, o femeie măruntică, slăbuță, cu niște ochi albaștri, jucăuși. Parcă aş cunoaște-o! Da! E Smaranda Vasile, zootehnistă la gospodăria colectivă din Poiana. În urmă cu un an, la Consfătuirea lucrătorilor zootehniști din întreaga țară, am auzit de la ea o zicală:

— La noi în Bărăgan vitele se creșteau cu apă, paie și bătaie...

E destul s-o vezi acum pe Smaranda Vasile cît de atentă ascultă explicațiile directorului Maior, cît de minuțios își notează totul în carnet, ca să-ți dai seama că zicala asta nu-și mai găsește astăzi locul în Bărăganul nostru. Institutul de cercetări zootehnice din Slobozia a trecut la desființarea ei.

Am înțeles cît de important e rolul I.C.Z.-ului pe întinsul Bărăganului, privind o hartă din biroul directorului Maior. Din centrul hărții, din punctul reprezentînd Slobozia, zeci de raze, întocmai ca ale pînzelor de păianjen, împinzeau nu numai regiunea București, dar se întindeau pînă departe, la Galați și chiar în stepa dobrogeană. Peste tot, prin aceste locuri, I.C.Z.-ul și-a trimis roadele cercetărilor sale. La gospodăria colectivă din Gheorghe Lazăr, sub îndrumarea directă a doctorului Aurel Marișan, s-a format una din cele mai frumoase turme de oi „Spanca“ din țară. Producția de lînă semifină s-a ridicat astfel cu aproape 1 kg pe cap de oaie.

„Printesele“ — așa le spune Ileana Harșian, doctor veterinar, găinilor „Leghorn“, aduse din R.D. Germană și Canada și care au ajutat, prin încrucișarea lor cu rasa țărănească locală, la crearea metisului de Slobozia.

Cu sprijinul dat de către cercetătorii institutului, s-a format la gospodăria agricolă colectivă din comuna Gheorghe Lazăr una din cele mai frumoase turme de oi „Spanca“ (cu lînă semifină), din Bărăgan.

Dar toate astea n-ar fi fost posibile, fără munca pasionată a cercetătorilor, oamenii aceștia modești, a căror față a căpătat ceva din asprimea și sănătatea Bărăganului. Iată-i pe soții Ileana și Aurel Harșian, medici veterinari. Amîndoi sînt aici de zece ani, veniți direct de pe băncile facultății. Au schimbat viața comodă de oraș, pe clisa și crivățul Bărăganului. Și nu le pare rău. Dacă în primii ani a fost mai greu, acum, cînd munca a început să-și arate roadele, cînd institutul s-a modernizat (șosele pietruite, canalizare, lumină electrică) și cînd pe parcurs au mai apărut și două fetețe dolofane și frumoase, altceva nu le mai trebuie...

...Da! Se schimbă fața Bărăganului. I.C.Z.-ul și-a înfipt adînc rădăcinile în cîmpia dunăreană. În bătrîna și înapoiata stepă, în locul metodei cu „apă, paie și bătaie“ învinge știința.

Colectiviștii din Bucu au cumpărat de la institut rațe Kaky-Kempelle, pe care le-au adăpostit într-o hală construită după modelul luat de la institut. La G.A.S.-Jegălia, Andrășești, Mărculești, la G.A.S.-Poiana, Grivița și altele, s-au trimis vaci, cai, porci, din noul metis de Slobozia. În tot cuprinsul regiunii, institutul și-a format o mulțime de colaboratori — doctori veterinari, ingineri zootehniști, tehnicieni și chiar ciobani sau mulgători de rînd care învață abia acum tainele zootehniei. Trebuie amintit unul dintre cei mai prețioși: Stan Rugină, baiciul colectivei din Gheorghe Lazăr.

Nici albinele n-au fost uitate de cercetători. Ei au ajuns la concluzia că Bărăganul este una din cele mai prielnice regiuni ale țării în materie de apicultură.

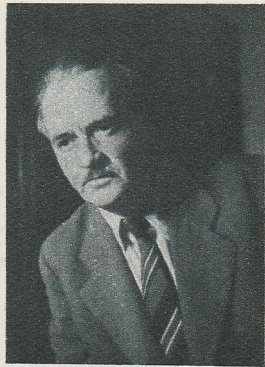

N. DELEANU: NEDEEA DIN POIANA MIRESEI

O PICĂTURĂ DE CERNEALĂ CÎNTĂ O LĂUTĂ...

de AL. ANDRIȚOIU

Romanul de dată recentă al lui Nicolae Deleanu, Nedeea din Poiana Miresei, este un roman istoric. Lăsînd deocamdată la o parte dezbaterile calității lui artistice, ni se pare potrivit să afirmăm că, din punct de vedere al conținutului, romanul acesta prezintă o importanță deosebită. Avem și aici, ca în orice roman istoric, evocarea unei epoci (romanul începe în anul 1840 și, spre sfîrșitul volumului al II-lea, ne aflăm în plin an revoluționar 1848): avem și creionarea fugitivă sau numai pomenire unor importante figuri istorice (Caterina Varga, Petőfi, Kossuth, Bolliac, Bărnuțiu, Bariș, Cipariu, Golescu-Arăpila etc.); avem, în sfîrșit, tabloul pregnant al exploatării la începuturile dezvoltării clasei capitaliste în Transilvania habsburgică, și anume în Valea Jiului. Cu toate acestea, romanul lui Nicolae Deleanu, atît în nucleul lui ideologic, cît și în toată desfășurarea acțiunii, are cu totul altă țintă decît să ne redea o frescă a societății respective. El urmărește să scoată în relief faza de formare a proletariatului minier din Valea Jiului, ivirea — deocamdată timidă — și dezvoltarea, încă șovăielnică, a conștiinței de clasă, tendința spre organizare

unită, răbufnirile spontane de răzvrătire împotriva exploatării. De aceea, putem spune că avem de-a face nu atît cu ceea ce se numește indeobște „roman istoric“, ci cu o cronică de clasă. O cronică a clasei muncitoare. Asta, de bună seamă, numai într-o anumită epocă și într-un loc anume.

Tocmai în alegerea obiectivului său, în sensul celor arătate, ni se pare că stă, în primul rînd, valoarea, actualitatea și contemporaneitatea acestui roman. Căci cititorul zilelor noastre este interesat să cunoască nu numai strălucite chipuri ale trecutului ori perioade semnificative din istoria poporului nostru, ori modul erunt în care omul muncii a fost exploatat odinioară; ci totodată, și mai ales, el vrea să cunoască istoria mișcărilor muncitorești. S-o cunoască nu doar dintr-o carte de istorie, ci și într-o lucrare artistică. Îndeosebi tînrului cititor ca să-i povestim la cîtă crîncenă mizerie a fost supusă muncitorimea, de cîte condiții netreb-nice de muncă și de trai „s-a bucurat“ ea sub regimurile de exploatare, dar mai ales să reinviem pentru dînsul lupta înverșunată și eroică, de-a lungul vremurilor, a clasei muncitoare.

Nicolae Deleanu izbutește să facă acest lucru. Evocarea e

facută de pe poziție partinică și cu mijloace artistice bune. Curiozitatea cititorului e ținută trează necurmat. Personajele, cum se zice, „au carne“. Peisajul social e amplu. Romanul este scris într-o frumoasă limbă literară. Reîntîlnim aici, și-i urmărîm soarta cu nespun interes, luminoasa figură a muncitorului Radu Zăican, fostul „păcurar“ ajuns minier și acum căpetenie de haiduci în codri și munți. Dar cu deosebire reîntîlnim masa compactă a muncitorilor mineri cu frămîntările, revendicările, mizeria, lupta și înfrîngerile lor.

Păcat că autorul n-a izbutit să înfrîngă în acest al doilea volum o slăbiciune pe care a arătat-o în cel dintîi, și anume: atribuirea anacronică, uneori și unora dintre eroii săi, a o serie de cugetări, juste ce-i drept, dar care aparțin mai degrabă vremii noastre decît epocii zugrăvite în roman. Slăbiciunea aceasta, însă, noi o socotim lesne remediabilă.

Nicolae Deleanu se înscrie față de cititor cu o datorie importantă: după ce ne-a evocat mișcarea socială a minerilor din Valea Jiului, dovedind și bogată documentare, și poziție justă, și stil literar, el trebuie să ajungă la zi, să ne reliefeze viața nouă a noii generații de mineri. Asta, ca să intre într-adevăr în plină contemporaneitate.

Lascăr SEBASTIAN

Să-mi fie îngăduit ca picătura de cerneală să se schimbe — pentru o clipă — în bobul unei lacrimi; mici cum sînt, amîndouă sînt în stare să tîlmăcescă mult și multe: într-o picătură de cerneală încape un vers sau o filă de roman — iar într-o lacrimă încape un fragment de durere sau, dimpotrivă, un fascicul de bucurie.

Eram în orașelul Salonta, pe meleagurile poetului Arany, în toamna anului 1944. Frontul se apropia, armatele hitleriste horthyste se retrăgeau „elastic“, pedepsin trădări imaginare, incendiind sate, decimînd copiii și mamele.

Periferiile orașelului Salonta erau alcătuite din străzi cu denumiri pitorești de flori, d'arbore, de bresle, de pasări. Lîngă „Strada Crinului“, „Strada Viorii“ și din „Strada Viorii“, „Strada Lăutarilor“. Lăutarii romîni maghiari și romi ieșeau din casele mărunte și albe (strălucitor de albe), cu lăutele subsuoară în căutarea nunților, balurilor, logodnelor.

Frontul se apropia tot mai mult, dar ecourile tunurilor nu i-au împiedicat pe doi tineri îndrăgostiți să-și prăznuiască nunta. Mirele și mireasa erau fii de lăutari. Nuntașii erau lăutari cu toții. Așadar, nu era nevoie de nici o orchestră specială.

În plină petrecere a intrat un om. Avea haine de pușcăriaș, vîrgate, obrazul palid doar ochii, ochii îi erau de vizionar, de profet. A cerut haine de schimb și socrii, muți și oarecum însăpămîntați, i-au dat. S-a așezat la masă și i s-a turnat vin. Atunci necunoscutul s-a ridicat cu paharul în mînă și a rostit:

— Dumneavoastră să nu credeți că sînt hoi sau ticălos. Afară de lumină, nimic n-am furat. Eu, dragi prieteni, sînt solul unei lumi care va veni.

Și necunoscutul a vorbit despre lanțuri și libertate, despre închisori și școli, despre sînge și lumină. Cei de la masă și-au amintit de revoluția proletară din 1919, la care unii dintre ei participaseră. Și-au amintit de Bélla Kun tribunul, de pedepsele date bancherilor și proflor.

Peste Salonta zburau ghiulelele Katiușelor, fasciștii se retrăseseră și armatele roșii, ajutate de divizia „Tudor Vladimirescu“, intrau în orașel. Iată însă că, în piață, peste cincizeci de lăutari întîmpinau eliberatorii cîntînd „Internaționala“ din lăutele roșii. Aici picătura de cerneală se schimbă în lacrimi de bucurie.

Flori, cîntece, dansuri, praznic. Din păcate, fasciștii au contraatacat peste noapte, au reușit să se strecoare în periferia orașului și să reocupe „Strada Lăutarilor“. Cu binecunoscuta lor sălbăcie, ei au poruncit lăutarilor să-și sape groapa în fața caselor mărunte și albe (strălucitor de albe). Apoi au sunat automatele și lăutarii s-au prăbușit în morminte. Numai unul, lipsind de acasă, a scăpat cu viață.

În zorii zilei, puternicele armate eliberatoare au ocupat din nou orașul. În piața pustie, un singur lăutar, aplecat peste lăuta-iroșie, cînta „Internaționala“.

...Au trecut aproape cincisprezece ani de atunci. E timpul să scriu un scenariu de film despre această zguduitoare întîmplare. E timpul ca „picăturile“ stiloului să reflecte durerea lacrimilor, dar și bucuria eliberării, conținute în întîmplarea povestită.

ACTUALITĂȚI LITERARE

DE PESTE HOTARE

● ÎN REPUBLICA DEMOCRATĂ GERMANĂ se fac mari pregătiri în vederea sărbătoririi, în primăvara anului acesta, a celei de-a 200-a aniversări a nașterii lui Schiller. Manifestările vor avea loc în special la Weimar, unde se va ține, între altele, o conferință națională a istoricilor literari din R.D.G. și R.F.G. Se vor organiza, de asemenea, expoziții de ediții princeps, de scrisori și documente din cunoscuta arhivă „Schiller-Goethe“, de facsimile puțin cunoscute. Editurile din Weimar pregătesc noi ediții și o bibliografie integrală a operelor lui Schiller apărute în limba germană precum și în toate celelalte limbi din lume.

● EDITURA ÎN LIMBI STRĂINE DIN MOSCOVA va publica anul acesta un număr de opere literare din 46 de țări diferite. Printre cărțile editate vor fi Dr. Faustus de Thomas Mann și Maria Stuart de Stefan Zweig.

● OSTROVUL LUPILOR și BALTAGUL, cunoscutele opere ale marelui nostru prozator Mihail Sadoveanu, au apărut de cînd traduse în limba germană, prima sub titlul Die Wolf-insel, cea de-a doua Nechifor Lipans Weib. Ambele lucrări sînt traduse de Renate Molitoris și Harald Krasser și tipărite de editura „Volk und Welt“ din Berlin.

● LENKA REINER este o scriitoare cehă care, în ciuda celor patruzeci de ani pe care-i are, a trăit din plin ceea ce în sensul bun al cuvîntului se numește o „viață aventuroasă“. Surprinsă de război la Paris, ea activează în cadrul unui grup de luptă cehoslovac împotriva naziștilor care ocupaseră Franța. Această situație îi oferă prilejul

de a urmări îndeaproape suferințele Franței din timpul capitularului Pétain. Arestată pentru activitate ilegală, Lenka Reiner este închisă în lagărul de concentrare de la Rieucros, de unde nu scapă decît după multe peripeții. Cartea evenimentelor trăite de Lenka Reiner se numește Granije închise și constituie un documentar care se citește cu mult interes.

● INSPIRAT DE CUNOSCUTELE GRAVURI ALE KATHEI KOLLWITZ, scriitorul german Bodo Uhse a scris povestirea Die Aufgabe (Misiunea). Este vorba de ultimii ani ai lui Karl Liebknecht și Roza Luxemburg, eroii clasei muncitoare germane, de la a căror asasinare s-au împlinit în iarna aceasta 40 de ani. Bodo Uhse relevă atașamentul artiștilor și scriitorilor progresiști germani la cauza revoluției.

● O MONUMENTALĂ REALIZARE a înscris în activul ei Editura pentru literatură din Moscova, prin apariția celui de-al 90-lea volum al operelor complete ale lui Lev Nikolaevici Tolstoi. Munca pentru stringerea și publicarea acestor volume a durat 30 de ani. După cum se știe, primul volum a apărut în 1928, cu prilejul aniversării a 100 de ani de la nașterea marelui scriitor. Responsabilul acestei ediții, Nikolai Rodionov, vorbind despre munca de redactare a celor 90 de volume, a spus, între altele, că ediția de față este cea mai completă, curînzînd materiale inedite, eseuri, fragmente, diferite versiuni ale romanelor. Un deosebit interes prezintă publicarea corespondenței lui Tolstoi și a Jurnalului său personal, care este „o adevărată cronică a evenimentelor politice și literare din Rusia începînd de la mijlocul secolului al XIX-lea pînă în preajma anului 1910“. Numai Jurnalul și corespondența însumează în total 32 de volume.

TEATRU

„LA TELEFON TAIMIRUL“

La telefon Taimirul“ e o veche cunoștință a noastră: Teatrul Municipal a jucat comedia lui Isaev și Galici cu ani în urmă și cu... mult succes de public. Într-un fel, deci, calea care a pornit colectivul Teatrului „C. Nottara“ era atotrică, iar spectatorul pregătit să primească cu năvoință piesa aceasta mustind de un umor generos, d, sănătos. Era de așteptat însă — și lucrul îl sublim ca deosebit de pozitiv — ca un regizor tinăr, aflat primul spectacol independent (Rodica Gheorghiu), și ormașie actricească la fel de tinără și gata de „fapte ări“ să ocolească cărările umbrăte și să-și spună cuvînt personal asupra piesei. Și, într-adevăr, ectoarea de scenă și-a afirmat răsădit propria nocepție regizorală, iar actorii au căutat fiecare să-și erpreteze partitura cît mai în „stil personal“. Dar ultatele nu au fost, din păcate, pe măsura acestor ne intenții. Și o să vedem îndată de ce.

„La telefon Taimirul“ e o piesă a cărei structură noristică se sprijină mai mult pe comicul de situație. Cit pe cel de caracter: încurcăturile, qui-pro-quo-ile, ritmul precipitat al desfășurării acțiunii o uează, ca gen dramatic, în vecinătatea proximală farsei. Fără pretenția de a fi un model al genului, media această demonstrează totuși concret și practic m se poate face umor așa-numit pozitiv, cum se ate scrie o șarjă prietenească: în piesă nu există ci un personaj negativ iar umorul, fără a fi inso- de satiră, nu este nicicicum „alb“, gratuit. Subiectul latează — prin nenumăratele și ingenioasele meandre e qui-pro-quo-urilor — cum patru cetățeni sovietici, îlinți întimplător într-o cameră de hotel din Mosco-, ajută pe unul dintre ei, venit tocmai din peninsula lară Taimir, să-și rezolve problemele de muncă, estă fiind silit să aștepte o zi întreagă la telefon gătura cu Taimirul. Există în piesă și o poveste de agoste mai veche și nemăturisită, și o alta nouă, uscăpărută și la fel de brusc rezolvată matrimonial, re alătură umorului sentimente gingașe. Firește, la a moment dat iubitele sînt confundate între ele, instructorul de la pol luat drept un director ucrainean : filarmonică, ba chiar și dus la milizie pentru niște urcături bănești ale unui al treilea; există și o vastă apăgă, pornită tocmai din Crimeea veche pînă Moscovia, pe urmele unui soț prea „activ“. Din ste aceste situații comice, ce abundă în text, reiese mpede și pregnant ideea majoră a piesei: pentru mul sovietic, interesul obștesc este propriul său iteres, pentru care se luptă cu pasiune, cu dăruire tală. Pentru colhoznicul din Tambov, ca și pentru irectorul ucrainean al unei filarmonici sau pentru oologul din Gudermes, problemele constructorilor oului oraș polar de la Taimir sînt propriile probleme itale. Iată resorturile lăuntrice ale personajelor, ită lumina interioară care se răsfrînge pe chipurile acestor oameni angrenați în situații nespuse de hazlii i ni-i face apropiați și dragi nouă.

Spectacolul Teatrului „C. Nottara“ mărturisește că leea esențială a piesei a fost înțeleasă, dar înțeleasă e jumătate. Regizoarea s-a simțit atrasă, pare-se, a mod excesiv de comicul exterior al situațiilor și a amas în acest loc, îngroșînd pînă la exces umorul; ontinutul profund uman, cald, al piesei, i-a scăpat nsă nu o dată din mîini și din spectacol. Ea a văzut iasa ca o farsă ce atînge grotescul și de aceea comicul arde bogat al acțiunii nu a mulțumit-o. A îngroșat tunci conturul comic al personajelor, invitînd actorii să-și ducă eroii pînă la caricatură. E de la sine în- eles că o astfel de caricaturizare poate înăbuși, sub xcesele ei, omul pe care trebuia să-l reprezinte. Și acruul acesta s-a împlinat în spectacol. Femeia de erviciu, amical poreclită „entuziasta de la etajul III“, care este un personaj aproape romantic, plin le căldură, a fost transformată de Neofita Pătrașcu ntr-un tip vulgar și grosolan, ce calcă greoi, orbește așijderea, are o murtă puțin cretină și îmbră- aminte de un prost gust înfiorător. Personajul este sifel definitiv compromis. Am dat drept exemplu cest rol, pentru că, deși episodic, este concludent a formulă de comic pentru alte din piesă și, în mod peacial, pentru cele episodice: cîntăreața (Puica Stă- iescu), omul cu paltonul cadrlat (R. Bărbulescu), ărbatul soției sale (M. Badiu) au niște apariții xtrim de stridente: ei vor să stîrnească rîsul prin ărituri de saltimbanc (R. Bărbulescu), prin cîrligel e nult prea uzate folosite de P. Stănescu ori prin defecul de dicție adoptat de M. Badiu. Uneori spectatorii ită: grotescul și șarjă exacerbate mai fac pe unii ă ridă. Dar ar fi de dorit ca acest rîs să nu fie luat le actori drept chezașia unei izbutiri artistice. Pentru a. în realitate, nici nu e.

Personajele principale au o conduită mai ome- vească, mai decentă: Diujnikov (C. Codrescu), Ba- jurin (G. Gîmă), Kirpicinikov (A. Donos), Andrei Nikolaevič (G. Crîșmaru), dar mai ales Dunea (Elena Pop) și Liuba (Victoria Gheorghiu) sînt realizate pe o înie mai apropiată de intențiile textului: umorul pe care-l degajă este duos, simplu, omenesc. S-a ntîmplat însă — și nu întîmplător — ca fiecare dintre actori să-și rezolve rolul într-un limbaj atît de di- rit, încît se integrează greu în ansamblu, lipsind spectacolul de o omogenitate a stilului comic.

Scriem aceste rînduri cu credința că același lectiv și aceeași regizoare pot da, cu alt prilej, cînd e vor lăsa mai puțin ispitite de o originalitate cu artee preț și de un succes ieffin, un lucru de mai bună ititate.

Sanda FAUR-DIMA

MUZICĂ

ÎN ÎNTÎMPINAREA ASCULTĂTORULUI...

Boloșani, Focșani, Satu Mare, Bacău, Ploiești... Nume pe care în trecut nu le-ai fi cîlit niciodată într-o cronică a vieții muzicale. Doar cîțiva muzicieni neobosiți, între care se afla și marele George Enescu, se încumetau să dea cînd și cînd con- certe în sălile prăfuite ale cinematografeilor din aceste localități. Astăzi, însă, în toate aceste orașe ale țării (și în încă zece) există orchestre simfonice cu activita- le permanente; mai există și nouă teatre muzicale, se dau concerte de cameră și recitaluri... Mai poate fi scrotiță, oare, în aceste condiții, muzica simfonică și de operă drept „grea“ și „inaccessibilă“? Noua poziție și marea semnificație a vieții muzicale în antii democrației populare se afirmă de la sine.

Și, totuși, procesul lărgirii și îmbogățirii publi- cului nu se poate desfășura cu totul spontan; prea au fost îrrădăcinate prejudecățile, prea a fost adîncă nepăsarea din trecut față de educarea muzicală a maselor largi, pentru a nu mai întîlni și astăzi reticențe sau chiar opoziții în fața unei arte ale cărei frumuseți nu se dezvaluie într-un totu fără anumite inițieri prealabile. Dorința de a contribui activ la înlăturarea acestor stavile (mai mari și mai persistente decît în cazul altor arte) i-a animat, încă cu mulți ani în urmă, pe promotorii vieții noastre muzicale. Pe atunci, însă, forțele lor erau cu mult prea mici și fărîmițate, pentru ca rezultatele lor să devină vizibile...

...Dar astăzi? Pe lângă zecile de instituții muzi- cale, de radio și televiziune, Editura muzicală, școlile de artă și cele de muzică din învățămîntul general, cadrele de muzicologi cu pregătire temeinică, cercurile artistice pionieresti și ale U.T.M.-ului constituie adevărate armate capabile să dea marea bătălie a apropierii muzicii de public. Au dat-o însă ele pînă acum?

Deși realizările nu lipsesc, deși au existat inițiative interesante și laudabile, cit de puțin s-a împlînt în raport cu nenumăratele posibilități de apropiere a muzicii de marea public!

„Concertele populare“, noua formă preconizată recent de Direcția muzicii din Ministerul Învăță- mîntului și Culturii, pătrund încă încet și sistematic în activitatea obișnuită a orchestrelor simfonice; iar principalul obiectiv, acela de a se desfășura în colectivități muncitorești — cluburi, cămine culturale etc. — se lovește de nenumărate stavile birocratice. Filarmonicii „George Enescu“, de pildă, colectivul simfonic cel mai bine înzestrat din țara noastră, i-au trebuit nenumăratele eforturi pentru a ajunge să trimită formații și soliști în afara sălii proprii — deși aceasta ar fi trebuit să fie una din formele de bază ale activității sale. Concertele-lectii, alcătuite riguros de lectoratul filarmonic, se țin de cele mai multe ori exclusiv în incinta sălii „Dalles“, fără ca cineva să se îngrijească de numărul și compoziția publicului care le frecventează; mai e nevoie să spunem ce eficacitate ar avea aceste concerte-lectii! dacă s-ar desfășura cu o anumită regularitate (firește, ele fiind și de o mai mare accesibilitate), în colective muncitorești, funcționaresti sau studențești? De altfel, aceste metode educative de primă importanță se bucură de tratamente cu totul deosebite din partea diferitelor instituții din țară: în vreme ce la Arad, de pildă, concertele-lectii sînt pline de interes, la Ploiești ele se organizează în grabă, la întîmplare sau chiar... pe hîrtie. În vreme ce Filarmonica din Timisoara a reușit să-și formeze un public permanent de elevi la concertele de dimineață (în cadrul orelor de muzică), alte instituții se plîng de lipsa tineretului la concertele lor. Pentru operele din Cluj sau din Timisoara, activitatea de propagare a muzicii se reduce la spectacolele obișnuite și la unele deplasări în afara sediului. Dar iată că o instituție de același gen, și încă mult mai tinără (Opera din Iași), găsește mereu soluții inedite de atragere și lărgire a publi- cului: concursuri pe teme legate de operă între clase de elevi sau cluburi U.T.M., ore de consultații muzicale în care sînt discutate aspecte ale istoriei muzicii etc.

Ce dovedesc aceste ciudate deosebiri între instituții analoge? Că interesul și inițiativa conducerii acestora față de acțiunile altî de importante de „întîmpinare a ascultătorilor“ nu se află peste tot la aceeași înălțime. Dar mai dovedesc ceva: că pînă acum nu a existat o coordonare, o conjugare a tuturor eforturilor în vederea realizării scopului comun. Lipsa unei colaborări serioase între rețeaua învăță- mîntului muzical în școli și aceea a instituțiilor de concert și spectacol a înlînzat apropierea de muzică a mii și mii de tineri, după cum pasivitatea organi- zatorică, superficialitatea în pregătirea materialelor de propagare a muzicii au transformat adeseori acțiunile educative în simple acte formale și neeficace.

Ar fi trebuit de multă vreme strînse rîndurile tuturor participanților la viața noastră muzicală, a căror menire principală nu poate fi decît aceea de lărgire și adîncire a legăturii lor cu publicul. Rîndurile se strîng abia acum, sub conducerea direcției de specialitate din Ministerul Învăță- mîntului și Culturii, care pregătește o consfătuire pe întreaga țară în problemele educației muzicale. Dar înlînzirea poate fi compensată de maturizarea și cîștigul de experiență dobîndit în acești ani. Dacă este așa, sîntem convinși că roadele nu vor înceta să se vădească.

H. IONESCU

FILM

ANNA

GAzetele timpului urlă. Titluri de felul „Slujnica asasină!“ ocupă toate paginile întii. E toamna lui 1919. Republica Roșie fusese lichidată și burghesia Budapestei răsufase urșurată: „Ce bine că s-a isprăvit cu răsculații! Acum o să le arătăm noi cine-i stăpin! Să simtă că sînt slugi!“

Și iată că o slugă a îndrăznit să-și ucidă stăpîni... — Cine ar fi crezut —comentează vecinii— că o făptură atît de blindă și supusă ascunde asemenea porniri singeroase! Nu te mai poți încrede în slugile astea! Și doar avea de toate: casă, masă... De bătut. n-o băteau. Ce-i lipsea? De ce a ucis Anna Edes?

Răspunsul ni-l dă Zoltán Fábri în filmul realizat de el după romanul poetului și prozatorului maghiar Dezső Kosztolányi.

Cînd a intrat în slujbă, boccolețuța Annei ascundea. alături de citeva zdrențe, o oglinjoară, un pieptene rupt și o amintire pretioasă: o trompetă de copil. I-o dăruise singura ființă de care se simțise legată în orașul acesta străin, copilul foștilor ei stăpîni. Dar cînd, peste citeva săptămîni, se duce să-l vadă, micul ei prieten a uitat-o. A fost de ajuns o jucărie nouă, o pisicuță...

Cucoana cea nouă nu e tocmai rea. Dar te îngheață privirea ei disprețuitoare. Nici conașul nu e rău. Dar trece pe lângă tine fără să te vadă. Anna nu există pentru ei ca om. E un simplu obiect. În fața musa- firilor, la ceal, cucoana se laudă grozav cu „peria“ ei de fată în casă, atît de blindă și de modestă, de supusă! Mare noroc să posezi așa o slugă bună! Că fata aceasta e o ființă omenească și nu un obiect, asta nu le trece prin mînt. Și dacă într-o zi își face apariția un fercheș și tinăr nepot al stăpînilor, pentru Anna nu-i nici o bucurie. E adevărat că stăpîniul cel tinăr nu trece pe lângă ea ca pe lângă o mobilă. Ba are timp să bage de seamă că fata are picioare sprintene, grațioase. Prețul puținelor clipe în care s-a crezut iubită e o doctorie amară, care o scapă de rușine dar îi sfîrtecă măruntaiele, îi răvășește sufletul. La plecare, conașul cel tinăr îi dăruiește o punguță cu cofeturi și un zîmbet nepăsător...

N-a bătut-o nimeni pe Anna Edes. Ocări, cuvinte grele, n-a auzit. Dar sufletul i-a fost otrăvit, zi după zi, de indiferența, de disprețul stăpînilor. Clipă de clipă i-au picurat în suflet veninul umilinței și al deznădejdi. Și cînd i-a fost strivită ultima fărîmă de demnitate, blînda Anna se dezîntăuie. Stăpînii aceia care îi uciseseră în fiecare zi viața, stăpînii trebuiau pedepsiți... Și Anna, în pragul nebuniei, ucide.

Necruțător act de acuzare al relațiilor din lumea burgheză, filmul lui Zoltán Fábri explorează cu o pătrun- zătoare luciditate în sufletul omului strivit de cea mai veninoasă societate, societatea capitalistă.

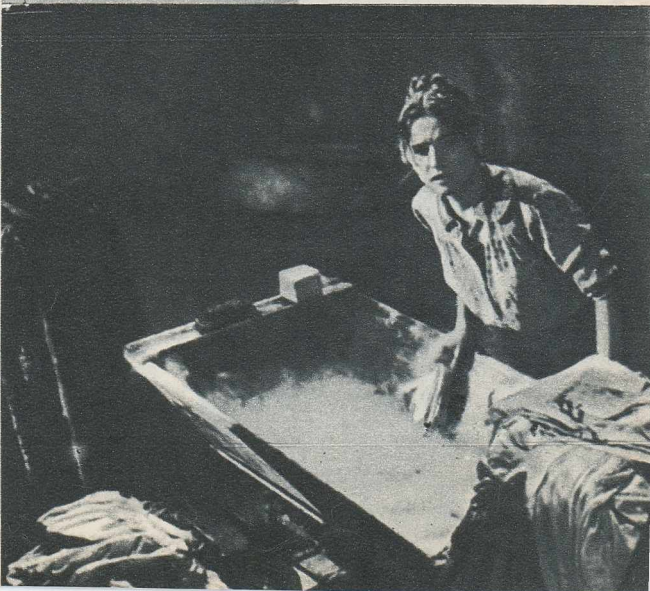
Neuitata interpretă a filmului Cătuseii, Mari Törőcsik, intrupează de data aceasta o ființă total diferită. Jocul ei nuanțat, de o tulburătoare spontaneitate, izbutește să dea viață unui personaj profund uman. Datorită ei, chipul Annei Edes, slujnica împinsă la desperare, ne va urmări multă vreme.

Ana ROMAN

Blindă, modestă, supusă. Anna Edes e o slugă model. Pînă cînd, însă? (Mari Törőcsik, în rolul Annei din filmul maghiar cu același nume).

Amar e traiul de slugă!... (Mari Törőcsik, în filmul maghiar „Anna“ al regizoru- lui Zoltán Fábri).

MĂRȚIȘOARE

ORIZONTAL: 1) Tradiționalele cadouri ale lunii martie. 2) Le pot evoca mărțișoarele păstrate din anii trecuți — Poezie lirică. 3) Magazin cu sucuri speciale pentru cadouri — Însoțete totdeauna mărțișorul. 4) Silabă din refren — Covorul verde al naturii ce se așterne în Mărțișor — La margine de București! 5) Iacă — Haină — Riu în Asia centrală. 6) Studii literare restrinse — Bani cu carul! 7) Soarele piramidelor — E simbolizată adesea și în mărțișor, printr-un mic porumbel. 8) Plin de funingine, de obicei se spune că în mărțișor aduce noroc — Elena sau Eliza, alintate. 9) În exterior — Elena Sandu — Ev. 10) În port — Îl alungi atunci când primești un mărțișor (fig.) — Cere! 11) Metal prețios din care se fac și mărțișoare — În mărțișor îl găsiți numai cu patru foi. 12) Ce ține de tradiție, ca oferirea mărțișoarelor (fem.).

VERTICAL: 1) Mărțișor — Indică oit aur pur are mărțișorul. 2) Diminutiv zburlnicului săgetător de inimi (pl.) — Precede mărțișorul (pop.). 3) Cuvinte care au aceleași sunete în silabe finale — Ramă. 4) Riu în U.R.S.S. — În fiecare zi a lui Mărțișor se ivește tot mai devreme. 5) Oraș în Italia — Bărbierit — Pronume. 6) Păsări călătoare care se întorc primăvara — Arti-

1	M	A	R	T	I	S	O	A	R	E		12	
2	A	M	I	N	T	I	R	I			O	D	A
3	R	O	M	A	R	T	A		T				
4	T	R	A		I	A	R	B	A		T	I	
5	I	A	T	A		R	E	A		I			
6	E	S	E	U	R	I		B	A	N	C	A	
7	I		R	A		P	A	C	E				
8		C	O	S	A	R		E	L	A			
9	A	F	A	R	A		E	S	E	R	A		
10	R	A	D	A		A	M	A	R		C	R	
11	A		U	R		T	R	I	F	O	I		T
12	T	R	A	D	I	T	I	O	N	A	L	A	

culat (abr.). 7) Activitate stabilită pe ore (pl.) — Mărțișoare oferite de „Pro-nosport” sau de „Loto”. 8) Pozezi — Denumire dată de popor zilelor schimbătoare de la începutul lunii mărțișorului (sing.) — Poetă greacă. 9) Pronume posesiv — Mărțișor pentru cravată (pl.) — Riu în Franța. 10) Arborele din care a fost construită corabia argonauților — Mărțișor... purtat pe deget (pl.) — Primește. 11) Aliaj din care se fac mărțișoare — Arma lui Cupidon. 12) Mărțișoare oferite — Măiestria cu care bijuterierul execută mărțișoarele.

PRIMA „GRĂDINĂ ZOOLOGICĂ” DIN BUCUREȘTI

Hrisoavele de acum o sută și ceva de ani povestesc despre prima grădină a Bucureștiului în care se puteau vedea felurite păsări sălbatice, pești exotici și unele animale rare, aduse din alte țări. Ea a fost organizată pe la începutul secolului trecut, în timpul ultimei domnii a lui Vodă-Șutu, pe locul unde astăzi se află Piața Universității.

Nu era o grădină zoologică publică.

Palatul Șutu de pe Bulevardul 1848, restaurat recent așa cum a fost el clădit din ordinul domnitorului de pe vremuri și care, în prezent, adăpostește Muzeul orașului București.

pentru că nimeni nu se gîdea atunci să înzestreze orașul cu așa ceva. Era, pur și simplu, un element ornamental care satisfăcea pasiunea personală a ultimului domnitor fanariot.

Construindu-și palatul a cărui principală clădire există și astăzi — clădirea în care s-a redeschis recent Muzeul orașului București — Vodă-Șutu a pus să i se amenajeze o grădină mare, ce se întindea pe tot locul din spatele statuii lui Mihai Viteazul până în strada Academiei (pe atunci numită ulița Poloneză). În această grădină, domnitorul și-a construit o seră de flori uriașă, cu pereți și acoperiș de sticlă, pe care a populat-o cu diferite păsări rare. Unele erau ținute numai în interiorul serii, iar altele, ca: păsări, fazani, pelican, cocori, berze, lebade, liște, cocostrei etc., erau lăsate să circule libere prin grădină. Printre ele, în locuri îngrădite, se aflau capre sălbatice, maimuțe, antilope, viezuri și alte animale, iar într-un bazin situat în fața palatului se puteau vedea pești de diferite specii, despărțiți între ei prin pereți de sticlă.

Domnitorul fanariot era foarte mîndru de grădina lui, pe care o arăta cu emfază oaspeților distinși — dar de ale cărei garduri nu lăsa să se apropie prea mult prostimea. Arnăuții în fustanele, cu iatagane și pistoale la cîngătoare, făceau de gardă în jurul grădini și, ori de cîte ori un trecător încerca să zăbovească sau să se apropie mai mult, era gonit cu brutalitate.

SFATURI PRACTICE

PENTRU OBTINEREA RECOLTELOR DE CARTOFI TIMPURIU

Două cititoare din cartierul Colentina, Elena Micu și Tereza Cazacu, voind să-și cultive terenurile pe care le au împrejurul casei, ne roagă să le sfătuiți ce să facă pentru a obține recolte de cartofi timpurii.

Cum credem că problema aceasta interesează și pe alți cetățeni care se pregătesc să-și lucreze grădinile de legume și zarzavat, publicăm mai jos procedeul cu amănuntele necesare:

În primul rând, trebuie să ținem seama că o astfel de plantare trebuie să fie făcută către sfîrșitul lunii martie. Pentru că numai atunci avem siguranța că nu va mai veni un nou îngheț al pămîntului.

În al doilea rând, trebuie să alegem numai cartofii de soi timpurii și să-i purcem în pămînt gata încolții. Experiențele au dovedit că plantarea cartofilor încolții dau recolte cu trei săptămîni și chiar cu o lună înaintea celorlalți.

Pentru aceasta, însă, trebuie să pregătim sămînța, adică să punem din vreme cartofii la încolțit (este vorba de ceva asemănător operației pe care agrotehnică o numește „iarovizare”). Din vreme, înseamnă cam cu trei săptămîni înainte de însămînțare.

Pentru încolțit, se așază cartofii în cutii de lemn cu fundul din șipcă bătute rar (acolo unde există, se pot folosi niiele, răchită, trestie etc.). Punem cartofii în aceste cutii, unul lîngă altul dar fără să se atingă, așezîndu-i în sus cu partea care prezintă cei mai mulți ochi, și-i plasăm într-o cameră încălzită. Cîtă vreme nu le-au dat mugurii, putem să-i ținem și sub un pat, dar după ce au încolțit trebuie să-i scoatem la lumină. Cu cîteva zile înainte de a-i îngropa, îi scoatem afară ca să se deprimă și aerul și să se fortifice.

Îi punem în pămînt atunci cînd mugurii au crescut cam de un centimetru — nu mai mult — și avem grijă să-i alegem numai pe cei cu mugurii mai groși. Aceasta, deoarece s-a constatat că cei cu mugurii subțiri se prind mai greu și chiar dacă se prind nu dau rod bogat.

Plantarea se face în cuiburi mai late, plasînd în fiecare cîte trei tubercule încolțite, la distanță de 15 cm una de alta. Dacă pămîntul e argilos, după ce acoperim cuiburile punem deasupra cîte o lopată de gunoi putred.

În orice caz, cartofii nu trebuie plantați în pămînturi prea umede sau umbrite, oricît ar fi ele de îngrășate, pentru că putrezesc. Cele mai fertile terenuri pentru cartofii timpurii sînt acelea orientate spre miază-zi și, mai ales, cele de pe virfurile bătute de soare ale dealurilor.

Recoltarea se face după ce s-au scutat florile, adică pe la începutul lui iunie. Dacă nu vrem să-i scoatem pe toți o dată ca să folosim terenul pentru alte culturi, derzogăm de pe margine numai tuberculile mai mari, fără să rupem vrejurile. Acoperim apoi cu pămînt la loc și-i lăsăm pe ceilalți să crească mai departe. În modul acesta putem obține 1 kg cartofi de la fiecare cuib.

JOSIANA

DEZLEGAREA JOCULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

ORIZONTAL: 1) SCENARIȘTI. 2) UR-MARE — OR. 3) BI — TAGĂDUI. 4) IMPUTA — ACT. 5) EIER — TE — AA. 6) CN — AT — CI — L. 7) TABLOU — DAI. 8) LEAR — SORA. 9) CIL — BERLIN. 10) FILMĂRI — IA.

CHIBRITURILE ÎMPLINESC 126 DE ANI

Anul „nașterii” chibriturilor e considerat anul 1833. Din păcate, „locul nașterii” nu e cunoscut.

E drept că atunci cînd au apărut, chibriturile nu prea semănau cu cele pe care le folosim astăzi. Erau doar niște bețișoare lungi, subțiri, cu o măciucă la capăt, asemănătoare andrelor folosite la tricotat.

Dacă o asemenea andrea era introdusă într-un borcan cu lichid special, măciucă se umfla, apoi se aprindea împrăștiînd un miros puternic, neplăcut. „Mînușea” se explică simplu: în borcan

se afla acid sulfuric, iar capetele bețișoarelor erau unse cu o soluție de clorat de potasiu. Prin contactul dintre cele două substanțe se producea o reacție chimică și izbucnea flacăra.

De la acești strămoși primitivi pîna la micul bețișor atît de răspîndit în zilele noastre, chibrutul a suferit o evoluție care i-a simplificat mult fabricarea și întrebuințarea, transformîndu-l în unul din cele mai răspîndite produse de consum popular.

(Din „Znanie Sila”)

Poșta redacției

ELENA CEAUȘ — *Tîrgoviște.* Machiajul își are originea în cele mai vechi timpuri, numai că pe atunci nu se numea așa. De altfel, nici măcar filologia nu știu exact de unde se trage acest nume, fiindcă în secolul al XVII-lea verbul „maquiller” însemna „a lucra”. ceea ce n-are nici o legătură cu semnificația lui de azi. Cert este că pe vremea Cleopătrei folosirea uleiurilor și a fardurilor ieșise din uzul ceremoniilor de înmormîntare practicat de popoarele primitive și trecuse în budoarul femelor și în arene. În vremea noastră machiajul a devenit desuet în viața de tose zlele a femelor dar a rămas folosit în teatru, în cinematograf și în televiziune.

GR. HORCEAG — *Km. Sărut.* Principalele drumuri ale Bucureștiului se numeau odinioară „poduri”, nu pentru că treceau peste vreo apă, ci pentru motivul că erau asternute cu grînzii de stejar, ca să înlăture gropile și noroaiele. Nu erau multe asemenea poduri, ci numai cîteva — și anume acelea pe care se aflau proprietățile boierilor sau ale marilor negustori. Restul populației era nevoită să circule pe ulițe desfundate sau pe maidane. În mahalalele unde își durau cocioabele lor sărăcăcioase. Primul drum asternut cu grînzii a fost Podul Tîrgului de Afară (actuala Cale a Moșilor), iar cel mai îngrițit, Podul Mogosoaiiei (actuala Cale a Victoriei).

C. RADULIAN — *raionul 1 Mai, București.* Cel mai inofensiv tratament al formelor ușoare de insomnie constă în sorbirea unui pahar cu lapte îndulcit sau, pur și simplu, să luăm 2-3 bucăți de zahăr, înainte de culcare. Efectul se explică prin faptul că echilibrul nervos al corpului depinde în mare măsură de cantitatea de zahăr aflată în sînge. O mică plimbare în aer liber înainte de culcare este de asemenea recomandabilă, ca și abținerea de la o masă prea încărcată seara.

ANA SASU — *Ghimbar, regiunea Stalin.* Vasele dumneavoastră de cristal și-au pierdut din transparență și strălucire fiindcă, probabil, le-ați spălat cu apă caldă. Cristalul, oricît ar fi el de fin, nu trebuie băgat în apă caldă. Se curăță foarte bine numai cu praf de amidon amestecat cu puțină scoabeală albăstră. Frecăți vasul cu acest praf și apoi ștergeți-l cu o cârpă de lînă. De asemenea, ferii vasele de contact cu ace, clame sau alte obiecte de metal, deoarece acestea lasă urme de rugină care se curăță foarte greu.

SORIN BĂLĂCEANU — *Tr. Severin.* Cinematografia sovietică s-a impus de mult în fața lumii întregi atît prin arta și tehnica ei neîntrecute, cît și prin conținutul ei tematic. Medalii de aur și premii obținute în ultimii ani la marile concursuri internaționale nu sînt primele recunoașteri ale acestor calități. Încă din anul 1928 „Academia cinematografică americană” și, apoi, „Expoziția artelor” de la Paris au apreciat filmul lui Serghei Eisenstein, „Crucisătorul Potemkin”, ca cea mai reușită producție cinematografică realizată pînă atunci în toată lumea. Cu toată obstrucția la care se dedau, înșiși capitaliștii sînt nevoiți să se incline în fața calității superioare a filmului sovietic.

SERENA WEINTRAUB — *Bacău.* Nu e nici o nenorocire că fiul dumneavoastră suferă de daltonism. Nu e primul și nici ultimul care se naște cu această deficiență vizuală, care într-adevăr n-are remediu dar nu e atît de gravă cum vă închipuiți. Omul poate trăi destul de bine și făcînd confuzie între unele culori. Un singur lucru, însă, trebuie să-l aveți în vedere: să nu-l îndreptați spre o meserie care cere să distingi perfect culorile, cum ar fi: pictura, textilile, automobilismul, mecanic de locomotivă etc.

VLADIMIR CORBU — *Orăștie.* De unde i se trage numele Americii? De la Americo Vespucci, cel care a venit pe armele lui Columb. Pentru că, de fapt, Columb n-a găsit niciodată c-a descoperit un nou continent. El a murit încredințat că ajunsese undeva pe coasta de est a Indiilor. Nici un fel de recompensă n-a avut în viață pentru descoperirea făcută. Cel care au profitat au fost exploratorii de mare tîrziu, Cortez și Pizzaro.

VIORICA MACANI — *inițiatore com. Bănești, raionul Panciu; ȘTEFAN IO-NESCU — funcționar C.F.R., Constanța; MINCU CRISTACHE — pensionar, Buzău.* Vă mulțumim pentru aprecieri și pentru urările pe care ni le faceți. În ce privește ceea ce ne cereți să publicăm, vom face tot ce ne stă în putință pentru a vă satisface cererile.

I. BARBOIU — *com. Cazaci.* Ideea poeziei „Turnul Chindia” este interesantă. Antiteza este nouă. Trebuie însă să duceți o luptă hotărîtă împotriva cuvintelor de prisos. Mai așteptăm.

DORU ZLĂTĂRU — *Rădăuți.* Cele trei lucrări din „Suiza terțierei” nu sînt conclozente. „Izvorul ideilor roșii” e mai reușită. Mai trimiteti din acest ciclu, pentru a ne face o părere mai exactă.

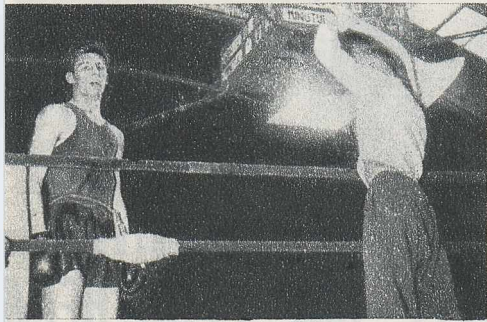
M. LĂCĂTUȘU — *Săbăoani.* Tot nepublicabil.

PROFESOR ȘI ELEVI

La gala de box organizată de clubul C.C.A. în cinca aniversării Armatei Sovietice, au evoluat duminică dimineața, alături de o serie de boxeri cu vechi atitudine de serviciu și doi tineri muncitori de la Uzinele „Energia”-Cîmpina: P. Zăinescu și Mihai Nicolau. Ambii boxeri au avut de susținut meciuri grele, în compania rușiișilor pugiliști Emil Cișmaș (C.C.A.) și I. Monea (Dinamo). Dacă primul meci nu s-a jucat la un nivel prea înalt, în schimb cel de-al doilea, disputat între Mihai Nicolau și Ion Monea, a ecrizat pur și simplu publicul spectator. Motivul: fuziunea și comportarea tânărului pugilist cîmpinean Mihai Nicolau.

Cum era și firesc, după meci am căutat să stau de vorbă cu Traian Marinescu, antrenorul celor doi cîmpineeni. Acesta, în ciuda calmului manifestat în timp ce pe ring evoluau elevii săi, este un om energic, deosebit dinamic.

— Cum ați ajuns la aceste rezultate cu elevii dv.?
— Folosind în activitatea de antrenor experiența obținută ani îndelungați ca profesor. Această experiență m-a învățat că, dacă vrei să ai satisfacții pedagogice, trebuie să știi să-ți apropii și să-ți înțelegi elevii.

Mihai Nicolau, pe care antrenorul său, prof. Tr. Marinescu, îl supraveghează și-l îndrumă, atât în timpul luptei cât și în pauză, nu pare de loc obosit după terminarea celei de-a doua reprize.

— Sînteți, probabil, profesor de educație fizică?
— Nu, de... latină!

— ???
— Da, nu vă mirați, ați auzit bine. Sint profesor de latină la Liceul nr. 1 din Cîmpina.

— Bine, dar...?
— Boxul este o veche pasiune de-a mea, pe care, în păcate, nu am prea putut să mi-o satisfac în tinerețe. De, erau alte timpuri!

— V-aș ruga să-mi spuneți părerea asupra evoluției celor doi tineri antrenanți de dv., precum și cite ceva despre viața lor extrasportivă.

— Voi începe cu partea a doua a întrebării — e mai pedagogic. Ambii sînt muncitori la Uzinele „Energia”-Cîmpina și elevi la liceul seral. În muncă și la școală sînt serioși, conștiințioși și disciplinați. Nu neglijează nici unul din aspecte. Vin regulat la antrenamente și respectă cu grijă îndrumările mele în ceea ce privește îndeplinirea activității școlare cu cea sportivă. Rezultatele sportive s-au arătat. Zăinescu a fost de două ori campion republican la juniori, iar Mihai Nicolau a fost campion al concursului de calificare pe 1958. Zăinescu a prezentat astăzi mult, chiar foarte mult sub posibilitățile sale. Cred că dacă ar fi avut o „zi bună”, ar fi asistat la o demonstrație tot atât de frumoasă ca cea a lui Mihai Nicolau. De altfel, despre acest elev al meu cred că nu mai e cazul să-mi spunerecerea. Aprecierile publicului le scot suficiente.

— Cum explicați faptul că, deși elevii dv. au un program destul de încărcat, reușesc să se achite cu succes în producție, la școală și pe ring?

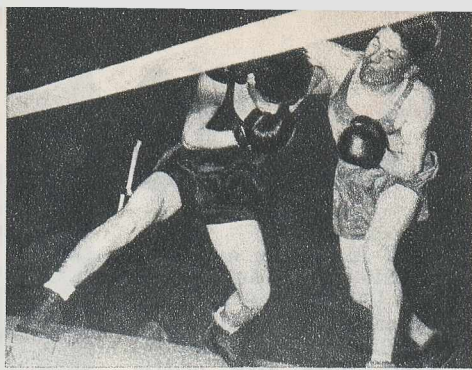
— Pentru că au înțeles sensul dictonului latin „mens sana in corpore sano” (nu uitați că sint profesor de latină!), pe care, în condițiile create de regimul nostru democratic popular, au putut să-l aplice cit mai bine.

Text și fotografiile de Dan BÎRLĂDEANU

S-a deschis sezonul de fotbal! Fază din meciul internațional dintre Rapid și echipa Polonia Bydgoszcz terminat cu scorul de 4-0 (2-0) în favoarea echipei noastre.

Iată-l pe portarul polonez încercînd, fără succes, să oprească cel de-al doilea gol.

Fotografie de R. SCURTU

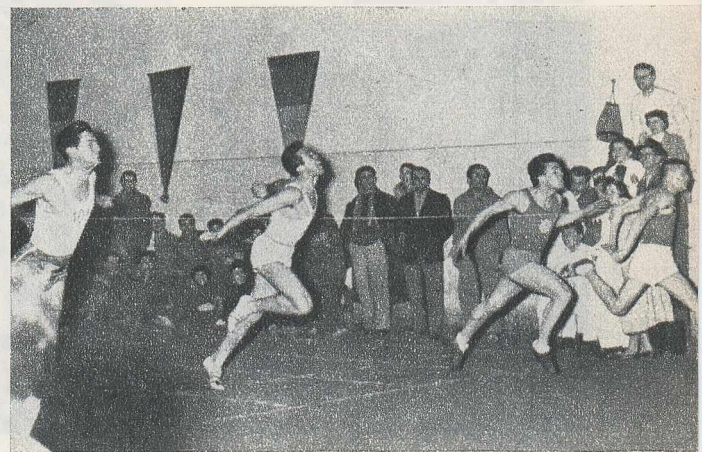
Fază din meciul de box dintre Ion Marin și Danilă Enuț.

La prăjină, Zoltán Szábo a reușit o performanță foarte bună în concursul stiletic republican pe teren acoperit: 4,25 m (la 10 cm de recordul său republican în aer liber).

Datorită ritmului rapid, imprimat jocului, condițiilor fizice și puterii lor de luptă, jucătorii reprezentativei de baschet a țării noastre au reușit să întrecă la scor puternica echipă de baschet a Cehoslovaciei. În fotografie: jucătorul nostru Nagy, în momentul cînd se pregătește să înscrie.

Stamatescu din nou în frunte! El a reușit să egaleze recordul sălii pe 50 m plat, plasîndu-se pe primul loc, cu timpul de 5,9.

SPECTATORI... SPECTATORI... SPECTATORI...

Sîmbătă și duminică sălile Floreasca I și II au găzduit numeroase întîlniri sportive. Cum fiecare iubitor de sport are un fel al său de a participa la evoluția celor care-i simpatizează, am prins pe peliculă:

1) Un iubitor al boxului care, din fotoliul spectatorului, nu se poate reține să nu boxeze și el... Fie chiar și cu un adversar imaginar.

2) Arbitrii de la concursul de atletism, care într-un moment de răgaz au părăsit sala Floreasca II pentru a asista la gala de box. Ce să-i faci, nu prima pasiune este și ultima!

3) Sare la prăjină Szábo. Emoții și pentru el dar

și pentru spectatori. Iar suporterii săi pasionați, rîdînd cînd mîinile în sus, au impresia că-l ajută...

4) De pe tușă, ceilalți membri ai lotului cehoslovac de baschet sint destul de îngrijorați de evoluția coechipierilor lor.

5) Nu mai sint bilete! Totuși, au fost destui iubitori ai baschetului care au stat în fața intrării și după începerea jocurilor, sperînd să obțină un loc. Pasiunea ramîne pasiune!

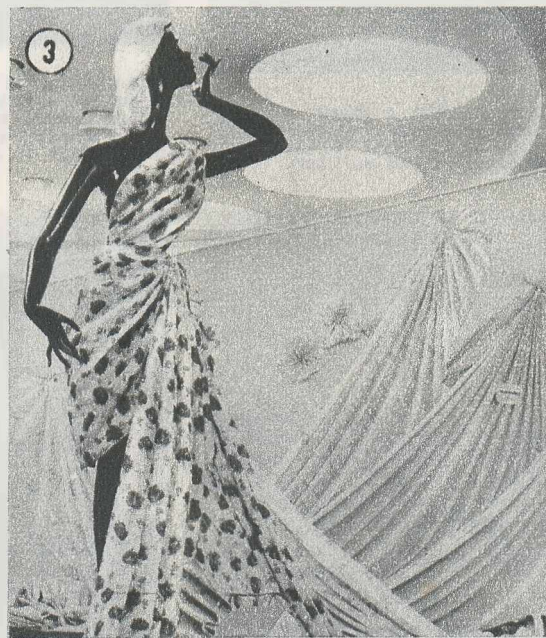
Leipzig, martie '59

1. Aspect din sectorul tehnic al precedentului Tîrg de primăvară de la Leipzig.

2. Într-unul din pavilioanele R.D.G. va putea fi admirat și noul tip de televizor — „Record”. Printre caracteristicile deosebite ale noului televizor este și reglarea automată a tonului și imaginii.

3. Modelele noi de țesături au atras întotdeauna atenția vizitatorilor. Dar mai ales a vizitatoarelor...

Ca în fiecare an, și în această primăvară bătrînul Leipzig va cunoaște animația din zilele renumitului și tradiționalului Tîrg. Între 1-10 martie vor sosi aci oaspeți din toate colțurile globului și vor admira produsele celor peste 40 de țări exponante — și în primul rînd pe cele ce reflectă uriașa dezvoltare industrială a U.R.S.S., a R.D. Germane și a celorlalte țări socialiste. Se vor face comenzi, se vor încheia tranzacții comerciale. În acest an Tîrgul se va întinde pe o suprafață de aproape 300.000 m p, cuprinzînd 22 hale, 17 pavilioane, 16 clădiri din centrul orașului și o suprafață descoperită de 70.000 m p.

Contribuind la dezvoltarea comerțului internațional, Tîrgul de la Leipzig din primăvara acestui an va constitui, totodată, un aport prețios adus de Republica Democrată Germană — organizatoarea Tîrgului — la cauza colaborării între popoare, pe baza principiilor coexistenței pașnice.

INSCRIȚIE LA O FOTOGRAFIE CLOPOTELE DIN PFORZHEIM

Bat clopotele la Pforzheim.

Nu sînt clopote ca toate clopotele. N-au înfățișarea unor enorme pere rețezate la vîrf. Nu-nchid în ele, în mii de zile și nopți, truda și arta unor vestitii meșteri ai bronzului.

Clopotele din fotografia de alături au fost turnate în fabricile de armament, în anii de măcel și pentru măcel. Au fost, în metafora unui tînar poet, „idolii obezi și răufăcători ai nopților de război”. Mii și rîmii ca ele s-au spulberat în așchii de foc; și, spulberîndu-se (s-o mai spunem?), au spulberat milioane de vieți, case și flori, leagăne de prunci și păpuși, minunate monumente de artă. Tînarul poet de care vorbeam a fost printre primele victime. Se numea, mi se pare, Hans Roth, era german și avea o mamă bătrînă. Bat clopotele la Pforzheim...

Memento tragic al unei istorii nefaste.

Căutați Pforzheimul — Germania occidentală. Figura sub numele de Baden, într-un Larousse dinaintea războiului, avînd peste 70.000 de suflete. Căutați-l într-un Larousse din ultimii ani; doar vreo 50.000 și ceva.

Culegînd, în 1945, cîteva bombe rămase neexplodate și golindu-le de sulf care nu nclsesese dar care ar fi putut să ucidă, urcîndu-le apoi în turla bisericii, locuitorii cetății trimis dîngătul nollor clopote spre toate inimile.

Dîngătul lor răsună în inima mamei lui Roth. Răsună în sute de mii de inimi de mame germane, ai căror fii au albit cu oasele lor cîmpurile rîvnite de fîhrerul paranoic, în numele unei doctrine așijderea.

Răsună — dîngătul acesta care cutremură — în Varșovia atîtor ziduri carbonizate, unde și azi, primăvara, mulți trîndari agătători caută cu deznădejde urmele gardurilor și spalierele de altădată; pe străzile din Coventry și din Stalingrad, sub care scrișnește cenușa; în mahalalele Ploestilor; pe oriunde a trecut, cu pasul lui de uriaș nebul, războiul. Și răsună cu sporită putere acum, cînd noii pretendenți la stăpînirea lumii se împotrivesc unificării Germaniei pe baze pașnice, democratice, și vor să pună în mîinile foștilor cavaleri ai morții fîcări mai distrugătoare ca odinioară.

Va răsuna în sala conferințelor pentru încheierea tratatului de pace cu Germania. Și dîngătul acesta va trebui ascultat.

... Căci lucrurile s-au schimbat. Lumea e alta. Anii de după război sînt ai unei noi înțelepciuni. La glasul unor asemenea clopote Mitrea Cocor nu-și mai face o cruce mare, pierită, încredințîndu-și soarta unei providențe care nu-l aude, ci strînge pumnul și spune:

— Nu!

I. PURCARU

„SOLDATUL SVEJK” LA CRAIOVA

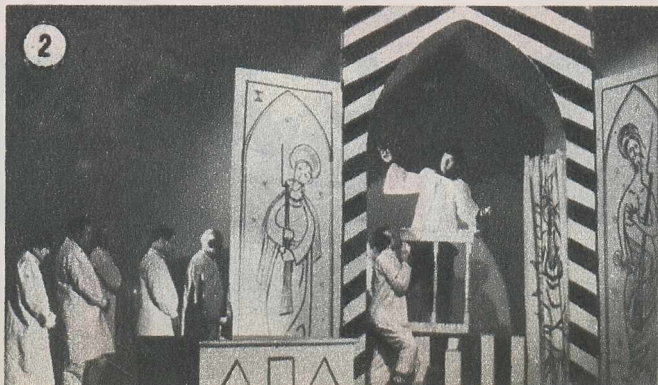
1. Teatrul Național craiovean îl prezintă spectatorilor pe „Soldatul Svejk”, în dramaturgia lui Jean Grosu și în versiunea scenică a talentatului regizor Dinu Cernescu. Reproducem alături

cîteva imagini din spectacolul care s-a bucurat de o călduroasă primire din partea publicului.

Fotografia nr. 1 ne prezintă o scenă din primul act, petrecută în cîrciuma lui Pelivej. Fotografia nr. 2 aduce o imagine din actul II, surprinsă în timpul uneia din vestitele predici ale lui Otto Katz, preotul închisurii

lata, în fotografia nr. 3, pe cîteva dintre realizatorii spectacolului: dramaturgul romanului, Jean Grosu (al doilea din stînga), alături de Matei Alexandru (Svejk), și tîndrul regizor Dinu Cernescu (al patrulea din stînga).

Fotografii de M. SĂGEATĂ

ÎN JURUL GLOBULUI

ARTA PLASTICĂ SOVIETICĂ se bucură de multă prețuire peste hotare. Astfel, în capitala Angliei, la „Royal Academy of Arts”, s-a deschis o expoziție de pictură și sculptură sovietică, conținând numeroase exponate. În fotografia din dreapta: unul din tablourile expuse: „Pescații letoni” de Iania Osis. În fotografia din stînga: fațada lui „Royal Academy” — locul expoziției — pe care flutură, înmănușate, drapelurile de stat ale Angliei și Uniunii Sovietice.

START

● În ultimii 10 ani numărul sportivilor activi din Uniunea Sovietică a crescut de două ori și jumătate, ajungînd în prezent la 20 milioane. În aceeași perioadă un număr de 24.000 de studenți au absolvit institutele de cultură fizică și 53.000 de elevi, școlile medii de cultură fizică.

Pentru viitorii ani se prevede o creștere nemăsurată a mișcării de cultură fizică și sport în U.R.S.S. O atenție deosebită va fi acordată dezvoltării sportului în școli, fabrici și uzine. Scopul acestei acțiuni de masă este ca numărul sportivilor sovietici activi să ajungă, într-o perioadă scurtă, la 50 milioane.

● Când suporterii echipei reprezentative de rugbi a Țării Gallor își iubesc prea mult echipa, atunci... 18 polițiști londonezi ajung să fie internați în spital. „Evenimentul” s-a produs la Londra, cu prilejul meciului dintre reprezentativele Angliei și Țării Gallor. Și, totuși, pe stadion nu au avut loc incidente, iar tribunalele au păstrat o liniște deplină. În schimb, după ce meciul s-a încheiat cu un rezultat de egalitate, cei 10.000 de suporterii galezi sosiți în capitala Marii Britanii au „sărbătorit” acest succes de o asemenea manieră, încît au spart geamurile la numeroase magazine și case de pe principalele străzi londoneze, neuitînd să răstoarne, bineînțeles ca o expresie a aceleiași bucurii, mai multe automobile. În încăierarea care a urmat cu polițiștii londonezi, 18 reprezentanți ai forței publice au fost răniți și internați în spital.

● În luna mai, în orașele și satele din R.P. Albania au început întrecerile primei spartachiade naționale. La finalele care au fost programate pentru vara anulului viitor la Tirana, se așteaptă participarea a 12.000 dintre cei mai buni sportivi albanezi. Deocamdată întrecerile primei etape s-au încheiat într-un număr de 491 colective, din care 423 sătești și 68 orașenești.

● Neavînd altceva mai bun de făcut, un grup de așa-zisi „specialiști” din Europa occidentală au calculat că interzicerea rolului Tosca din opera cu același titlu depune un efort fizic comparativ cu acel al unui sprinter pe o distanță de 250 m plat. Tenorul care interpretează rolul principal din aceeași operă risipește o energie egală cu a unui alergător în cursa de 3.000 m „obstacole”.

Imediat s-au găsit unii cîntăreți de operă din Occident care să se autorecomande drept „campioni și recordmenți la atletism”.

Pe cînd și campioni de motocros pe scenele operelor?...

● Pliciiul de care suferă așa-zisa „înaltă societate” americană l-a determinat pe cîțiva afaceriști întreprinzători să organizeze o competiție cu totul originală: concursuri de sărituri în lungime ale broastelor. Anul acesta „campionatul” s-a desfășurat în orașul Angels Camp (California), în prezența a aproximativ 3.000 de... suporterii. Numărul broastelor „concurante” s-a ridicat la 500, dintre care și 20 „campioane” invitate din alte țări. Singurul incident care a făcut publicul să se „amuze” a fost al antrenorului unei broaște australiene, care a înnebunit deoarece eleva sa a refuzat să se prezinte la start.

O dată concursul terminat, afaceriștii americani au pornit în căutarea unor „sporturi” noi!

FINIȘ

CU TOATĂ TEROAREA, Partidul Comunist din Germania occidentală trăiește și conduce lupta maselor muncitoare pentru o viață mai bună și împotriva politicii agresive a guvernărilor de la Bonn. Recentă aniversare a 40 de ani de la înființarea partidului a prilejuit noi manifestații ale activității sale. Iată, de exemplu, în fotografie, o mare inscripție în orașul Essen: „40 de ani de existență a partidului”.

ISTORICA FÎNTINĂ DIN PIATA MARIACKI din Krakowia (R.P. Polonă), distrusă în timpul ultimului război mondial, a fost restaurată de către maeștrii artizanatului krakowian.

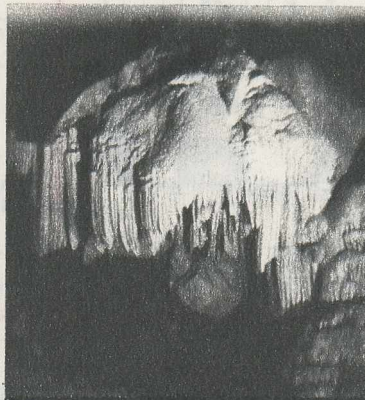
MOBILĂ DIN... PAIE DE OREZ, GRÎU ȘI DIN TRESTIE ȘI BAMBUS, sub formă de plăci aglomerate, se produce în prezent la Fabrica de mobilă nr. 1 din Șanhai, R.P. Chineză.

HĂRCILE au „înundat” străzile londoneze, o dată cu revărsarea apelor Tamisei, așa cum se vede și din această fotografie din cartierul Maidenhead.

„BÎLCIUL DESERTĂCIUNILOR”, dramatizarea după cunoscutul roman al lui W. Thackeray, se bucură de un frumos succes la Teatrul Mic din Moscova. Interpreta lui Miss Crawley este cea mai bătrînă actriță din U.R.S.S., A. Iablocikina, în vîrstă de 92 de ani.

LA TATRANSA KOTLINA (R. Cehoslovacă) există una din cele mai frumoase peșteri aflate în țara prietenă, numită Belanská Jaskyn, prezentînd splendide exemplare de stalactite și stalagmite. Fotografie de M. DUMITRESCU

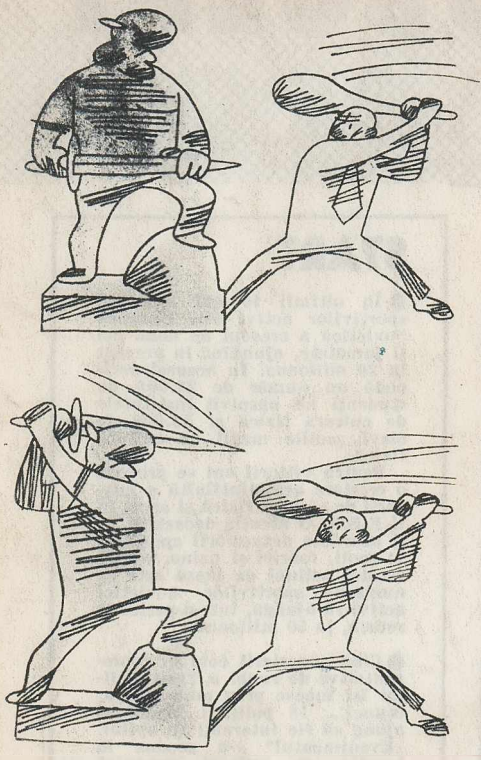
REDAȚIA: BUCUREȘTI Căsuța Postală 3507 of 33
Tel.: 17.60.10. Int. 1744

ABONAMENTE:

În toate oficiile postale din țară și în factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR:

3 luni: 20 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Criticescu la expoziție.

Desen de PAVEN

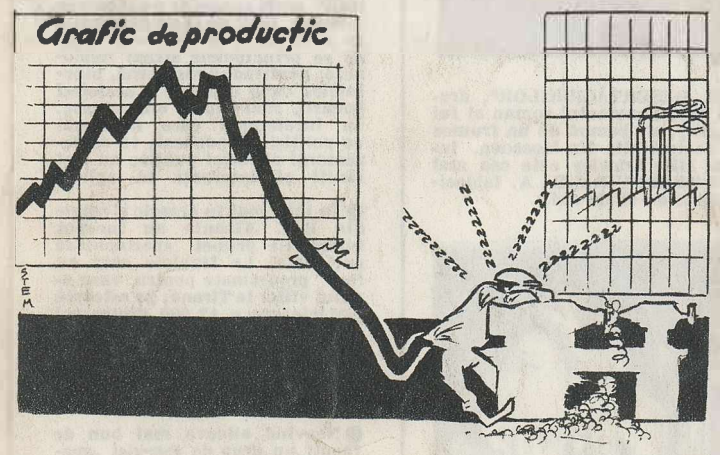
U M O P

Unele cămine culturale sînt închise în tot cursul săptămîinii și chiar duminică, fără motive serioase.

Bună o fi piesa asta, măică, că de mult o văd pe afiș?!

Desen de ARNO

Obișnula să spună: „Am meseria în buzunar”.

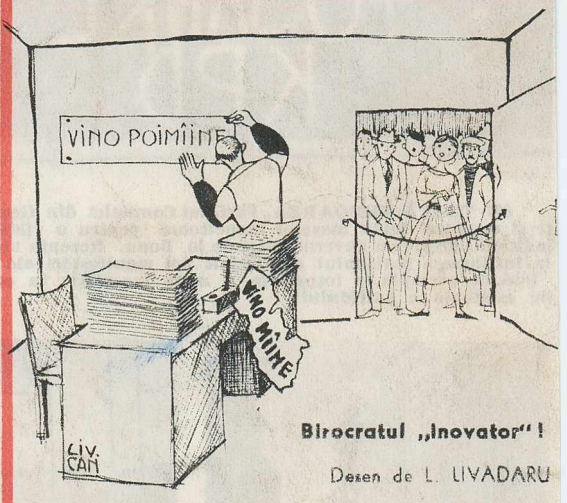
Desen de St. MUNTEANU

S-A NIMERIT

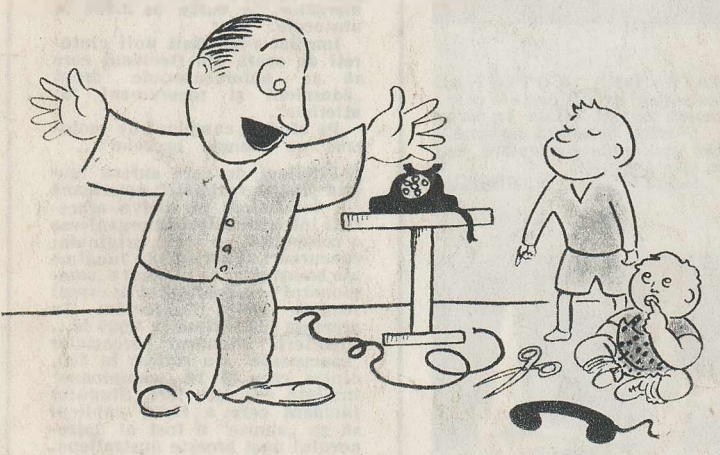
— Unde te ducl cu cățelul, păpușo? Nu mă lei și pe mine!
— Cu plăcere! Mă duc să-l dau la tuns...

Desen de Fred GHENĂDESCU

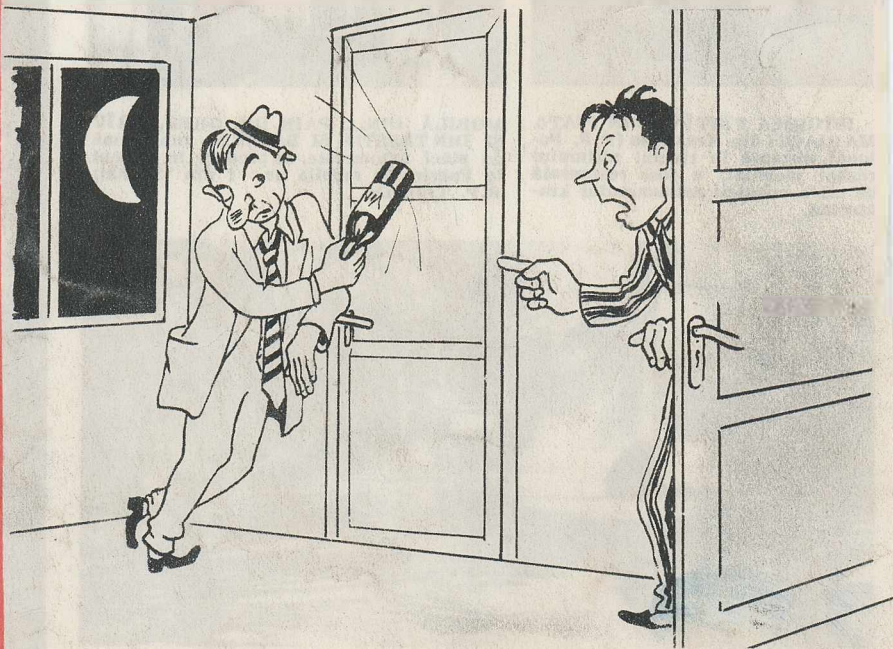
Birocratul „Inovator”!

Desen de L. LIVADARU

— Ce-ai făcut!!!
— Ne-am jucat de-a telefonul fără fir.

Desen de A. SACHIAN

— Cu altceva n-ai găsit să bați la ora asta?!
— Pare-rău, vecine, dar nevasta mea are un somn tare adînc!

Desen de BOT